

ORVOSKARI, HIRMONDÓ

Pécs, 2020. szeptember-október

A TARTALOMBÓL

Akikre büszkék vagyunk:

Arany-, gyémánt- és vasdiplomások

Kitüntetések, díjak, kinevezések

Interjúk, életrajzok, megemlékezések:

Kanizsai Péter

Kiss István

Kovács L. Gábor

élettudományi, fizikai és kémiai
Nobel-díjasok 2020

Romhányi György

Gluzek Loránd

Fejlesztések, jó gyakorlatok:

2 nemzeti laboratórium Pécssett

lab-on chip módszerrel
meddőség ellen

e-műtéti napló és e-lázip

bioinformatikai elemző
programcsomag

fejlődő eszközpark klinikáinkon

Oktatás:

idegsebészeti kiválósági hely

biomedical engineering

jelenléti, online és hibrid
oktatási tapasztalatok

tanulás tanulása

konferenciák pandémia idején

Sajtószemle

id. dr. Gallyas Ferenc
dr. Németh-Csóka Mihály
vitéz Vadász István

A borítón és a belső színes oldalakon
Bodor Csaba fotói láthatóak.

Dékáni köszöntő

„A jó emberek emlékezete nagyobb befolyással van életünkre, jellemünkre, sorsunkra, mint amit különben a csillagoknak tulajdonítanak.” – Goethe

Az empátia az orvosok embertársaik iránt érzett szeretetéből fakad, amely mindenben ott lakik, aki ezt a hivatást választotta – kevés szebb vagy jobb érzés van ennél. Egykori hallgatóink közül az 1970-ben végzetek „arany”, az 1960-ban végzetek „gyémánt”, az 1955-ben végzetek „vas” oklevelet kapnak. Karunk tiszteletét és köszönetét fejezte ki az idén jubilálók felé, akik életüket a betegek segítésének szentelték, tanították és tanítják ma is a fiatalabb generációkat, átadva nemcsak a szakmai tudást, hanem az emberi példákat is.

Tisztelt Kitüntetettek!

Ahogy az egyetem falai kövekből és habarcsból, az intézmény hírneve kiválóságából, különleges emberek helytállásából, tehetségéből és szakértelméből épül, olyan emberekből, mint amilyenek Önök. Hiszünk abban, hogy a jövőnk záloga a hagyományaink tisztelete, a múltbéli nagyszerűség fel- és elismerése, eredményeink méltatása, ezért is Karunk régi és megbecsült hagyománya a jubileumi díszoklevelek adományozása. Az oklevelek mellett az olvasó kezében lévő Orvostudományi Hírmondó ünnepi számával is megemlékezünk egykori hallgatóinkról hivatásuk szolgálatában eltöltött sokéves, eredményes munkájuk, életművük elismeréseként. Hiszen hallgatóink annak idején nem foglalkozást, hanem hivatást választottak, mégpedig a legszebb és egyben legnehezebb hivatást: az orvosit. Nemcsak jelenlegi, hanem minden – már végzett – hallgatónkat egyaránt fontosnak tartjuk, ahogyan biztos vagyok benne, hogy mindannyiuk szívében mindig helye lesz a Pécsi Orvostudományi Kar-nak, mindannyian örömmel emlékeznek vissza a régi falak között eltöltött egyetemi évekre, egykori évfolyamtársaikra, tanáraikra.

7000 év a gyógyítás szolgálatában

Önök fél évszázad vagy még több év munkáját áldozták arra, hogy beteg embertársaikon segítsenek, tanítsanak vagy éppen az emberi tudást, a megismerést szolgálják. Idén százharman vehetnek át arany, huszonhatan gyémánt és nyolcan vas diplomát, annak elismeréseként, hogy 50, 60 vagy 65 éve végeztek Pécssett, azaz azóta ennyi időt töltöttek életükből orvoslással – gyors számolást követően összesen csaknem 7000 évet! Belegondolni is szédítő.

Embertársaikért végzett közvetlen segítségük, a megjelent cikkek, szakkönyvek, a megtartott előadások, a számos új módszer kidolgozása mind sikeres, eredményes munkásságuk, életművük, a hivatásszeretetük bizonyítéka, amelyre Alma Materként ugyanúgy büszkék vagyunk, mint Önök. Alkotó tevékenységük példa és inspiráció a jövő nemzedékei számára.

Öszintén reméljük, hogy jelenlegi és jövőbeli hallgatóink is ezt az utat fogják követni, és munkásságukkal, tevékenységükkel hasonlóképpen öregbítik a pécsi orvosképzés hírnevét, mint azt Önök is tették, és szeretnénk megköszönni, hogy töretlenül hűek maradtak e nehéz, de gyönyörű hivatáshoz.

Önök talán mindenki másnál jobban tudják, miért kényszerűen szükségszerű, hogy idén elmarad a találkozás lehetősége. Mi legalább annyira, ha nem jobban sajnáljuk, hiszen nekünk is rengeteg mesélni valónk van a Kar életéről, jelenéről, jövőjéről. Büszkén megmutathatnánk a régit kiegészítő 11 ezer négyzetméternyi új elméleti és oktatási épületet, ahova a főépületből négy intézet költözik, a MediSkillsLab Szimulációs Oktatási Központot, a megújuló parkot és óvodát, az épülő Fogorvostudományi tömböt a Szigeti út - Tüzér utca sarkán. Bemutathatnánk a Preklinikai Kutatóközpont, vagy az új Állatház terveit, hogy merre tart a pécsi orvosképzés.

Felelős szerkesztő: Bogár Lajos

Szerkesztők: Ábrahám Hajnalka, Barthó Loránd, Bátor Judit, Gracza Tünde, Hollósy Tibor, Kozári Adrienne, Ludány Andrea

Technikai szerkesztő: Nagy Katalin ■ Tördelő szerkesztő: Czulák Szilvia

PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12. ■ Tel.: 72/536-116 ■ E-mail: hirmondo@aok.pte.hu

Nyomtatva a PTE Nyomdája HU ISSN 1586-1031 ■ Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo HU ISSN 1586-1295

Szeretnénk elmondani, hogy kollégáinkkal most is azon dolgozunk, hogy életünk meghatározó közös nevezője, a Pécsi Orvoskar töretlenül fejlődhesen az Önök által felépített, és előttünk példaként álló múltunkhoz méltó módon.

Reméljük, hogy mielőbb alkalom adódhat arra, hogy mindezt személyesen is láthassák: várni fogjuk Önöket. Ad-

dig fogadják tőlünk szeretettel ezt a lapszámot és vele személyes jókívánságaimat és köszönetemet munkásságukért!

dr. Nyitrai Miklós
dékán

Aranydiplomások

(1970-ben végzetek)

Antal Vilmosné	Dr. Henczer Erzsébet	Dr. Muska Sándorné	Dr. Suszter Ilona
Dr. Galambos Teréz	Dr. Hernádi Emil	Dr. Jobban Zsuzsanna	Dr. Szanyi Tamás János
Dr. Balikó Zoltán	Dr. Hoffer Izabella	Dr. Nagy Györgyi Márta	Dr. Székely Iván
Dr. Balogh Mária	Dr. Horváth Éva	Dr. Nagy Judit	Dr. Székely Margit
Dr. Balogh Márta Margit	Dr. Horváth Mária	Dr. Németh Gyula	Dr. Szép Erzsébet
Dr. Bárány Győző	Dr. Hölter Katalin Anna	Dr. Németh János	Szigethyné Dr. Pozsgai Ilona
Dr. Bitó Jánosné	Dr. Illés László	Dr. Örkényi Mária	Dr. Szikra Lenke
Dr. Kaposi Katalin	Dr. Jakab Anna	Dr. Palaczky Mária	Dr. Szilágyi Károly
Dr. Borcsek László György	Dr. Jarabin János	Dr. Pallós Zoltán Károly	Dr. Sziray Zoltán
Dr. Borsiczky Mária	Dr. Juhász László	Dr. Parcsami Ágnes	Dr. Szüts Ágnes
Dr. Csiffáry Éva	Dr. Kajtsa Edit Klára	Dr. Pálffy Ágnes	Dr. Tapolcai Katalin
Dérmé Dr. Miszlai Zsuzsanna	Dr. Kecskeméti Katalin	Dr. Porges Mária	Dr. Tekeres Miklós
Dr. Drobnitsch Ildikó	Dr. Kiss Anikó Magdolna	Dr. Prievara Ferenc Tibor	Dr. Tóth Zoltán Győző
Egry Róbertné	Dr. Kiss Huba	Dr. Prugberger László Géza	Dr. Török Irén Mária
Dr. Sitkei Teréz	Dr. Kolonics Gyula	Dr. Pytel Józsefné	Dr. Trábert György
Dr. Ekhardt Edit	Dr. Kopeczky Ildikó	Dr. Horváth Katalin	Dr. Trick Mária
Dr. Faluhelyi Zsolt	Dr. Kovács Judit Gyöngyi	Dr. Pusztai Szilveszter	Dr. Turányi Zoltán
Dr. Farkas József	Dr. Kovács Zoltán Elek	Rákosné Dr. Halász Judit	Dr. Turányik Julianna
Dr. Fehér Dezső	Dr. Kőszegi Miklós László	Dr. Regős Ferenc	Dr. Varga Katalin
Dr. Fehérváry Olga Mária	Dr. Légrády Ildikó Mária	Dr. Regős Péter	Dr. Vass Katalin
Dr. Fülöp Rudolf	Dr. Matarits István	Dr. Reinold Anna Ilona	Dr. Vastag Oszkár
Dr. Gáts Attila Tibor	Dr. Mayr György László	Dr. Rózsavölgyi Margit	Dr. Végh Sarolta Blanka
Dr. Gödri Enikő	Dr. Málnainé	Dr. Sarok Judit	Dr. Virágos Iván
Dr. Gömörly István	Dr. Bíró Zsuzsanna	Dr. Sánta Lajos	Dr. Vitális Beáta Zsófia
Dr. Hahné	Dr. Miklán Károly	Dr. Schmidt László	Dr. Völgyi Szilárd
Dr. Barabás Zsuzsanna	Dr. Mintál Tibor Kamill	Dr. Sipos Péter	Dr. Vörös Imre Gábor
Dr. Hajas László Lajos	Dr. Molnár Margit	Dr. Somogyi Judit	Dr. Vuity Mária
Dr. Havasi István		(Dr. Stelezzer Tiborné)	Dr. Wilhelm Ottó László

Gyémántdiplomások

(1960-ban végzetek)

Dr. Aller Mária	Dr. Kellner Róbert	Dr. Radnai Endre	Dr. Tihanyi László
Dr. Bazsika Mária	Dr. Kopa János	Dr. Rác Péter	Dr. Valkó Keserű Éva
Dr. Bánfalvi László Lóránd	Dr. Korányi Lajos	Dr. Róth Pál	Dr. Várszegi Mária
Dr. Biró Kornél	Dr. Moll Ágnes Mária	Dr. Sánta Klára	Dr. Völgyi Mátyás
Dr. Csúcs Márta	Dr. Molnár János	Dr. Szabó Edith	Dr. Wagner László
Dr. Doma Imre	Dr. Morvay Frigyes	Dr. Takács Katalin	
Dr. Karmos György	Dr. Péntek Zoltán	Dr. Tekeres Miklós	

Vasdiplomások

(1955-ben végzetek)

Dr. Bakó Béla	Dr. Járai István	Dr. Kádas Istvánné	Dr. Marx Gyula
Dr. Bartos Gábor	Horváth Miklósné	Dr. Sárosi Klára Flóra	Dr. Pákozdi Lajos
	Dr. Weszelits Vilma		

Karunk munkatársai is átvehettek díjakat a PTE Tanévnyitó Ünnepi Szenátusi Ülésén

A hagyományokhoz híven szeptember elsején tartotta a Pécsi Tudományegyetem Tanévnyitó Ünnepi Szenátusi Ülését a Halasy-Nagy József Aulában. A koronavírus-járvány miatt a fokozott higiéniai előírások betartásával, csökkentett létszámú meghívott előtt zajlott az esemény, az ünnepség alatt mindenki számára kötelező volt a maszk viselése és a kesztyű azoknak, akik elismerést vettek át.

„2020 a COVID éve” – mondta köszöntőjében dr. Miseta Attila, rektor, aki hozzátette, hogy a tanévnyitóra idén rendhagyó módon kétszer is sor kerül, mert az Országos Felsőoktatási Tanévnyitót is Pécsen rendezik. Beszélt arról, hogy a beiratkozás még nem fejeződött be, ugyanakkor jó hír az, hogy az ötezres létszámot már így is meghaladta a nemzetközi hallgatók létszáma. Kifejtette, hogy jól haladnak a Modern Városok Programban megvalósult beruházások, az új szárny az orvoskaron 90%-os készültségben van, és az ország egyik legmodernebb kutatóegysége lesz, és az új fogászati tömb munkálatai is szépen haladnak.

Az ünnepségen díjakat, elismeréseket is átadtak. **Elismerő oklevélben** részesült *Gregor Neumann* és *Florian Christoph Richter*, az ÁOK két végzett hallgatója, akik a kar történetében először szereztek meg tanulmányaik során magyar nyelvből a B2 szintű nyelvvizsgát. **Egyetemi Kultúráért Díjat** vehetett át *Jason Peter Sparks* általános orvos, végzett hallgató, aki egyetemista éve alatt aktívan részt vett az ÁOK által szervezett beiskolázási programok megvalósításában, oktatóként tevékenykedett a középiskolások felkészítő táborokban, és a 2019-es évtől egy éven keresztül az ENSZ Ifjúsági Küldötteként képviseli Magyarországot. Mindemellett kiemelkedő TDK, OTDK eredményeket ért el.

A Pécsi Tudományegyetem rektora a szervezeti egység vezetőjének javaslatára – tartósan kiemelkedő színvonalú munkavégzés esetén a kiemelkedő teljesítmény elismeréséül – a szervezeti egység dolgozóját dicséretben részesítheti.

Rektori dicséretet vehetett át:

Az Általános Orvostudományi Kar javaslata alapján

Szabadi Tiborné, hivatalsegéd

Sáfrány Ernő, mechanikus

A Gyógyszerésztudományi Kar javaslata alapján

Kulcsár Győző Kornél, adjunktus

A Klinikai Központ javaslata alapján

Szilágyi Imre, a Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika szakápolója

Bakó Péter, a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika igazgatóhelyettese

Bertalan Erika, a Gyermekgyógyászati Klinika szakápolója

Paulovicsné Kiss Melinda, az I. sz. Belgyógyászati Klinika okleveles ápolója

Lévainé Vita Teodóra, az Idegsebészeti Klinika intenzív betegellátó asszisztense

Románcz Erzsébet, az Adatvédelmi, Egyenlőségi és Koordinációs Osztály ügyvivő szakértője

Czéh Boldizsár, a Laboratóriumi Medicina Intézet egyetemi tanára

Gombos Katalin, a Laboratóriumi Medicina Intézet adjunktusa

Kovács Norbert, a Neurológiai Klinika egyetemi tanára

Czakó Márta, az Orvosi Genetikai Intézet adjunktusa

Marsayné Berkes Rózsa, a Pszichiátriai Klinika felnőtt szakápolója

Varjú Cecília, a Reumatológiai és Immunológiai Klinika egyetemi docense

Deák András Sándor, a Sürgősségi Betegellátó Osztály mb. ápolásszakmai igazgatóhelyettese

Goják Ilona, a Szívgyógyászati Klinika klinikai főorvosa

Ferk Imola, a Szívgyógyászati Klinika ápolásszakmai igazgatóhelyettese és

Bakóné Bézsényi Ildikó, az Urológiai Klinika ápolója.

Az egyetem rektora **Arany Katedra Díjat** adományozott azoknak az általános iskolai, középiskolai pedagógusoknak, főiskolai, egyetemi oktatóknak, akik kiemelkedő oktató-nevelő munkát végeznek, és jelentős eredményeket érnek el a tehetséggondozás területén. Arany Katedra Díjat vehetett át **Karádi Zoltán**, az Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézetének egyetemi tanára.

Palkovics László, Magyarország innovációs és technológiai miniszterének a fenntartóval egyetértésben tett javaslatára Áder János köztársasági elnök 2020. szeptember első napjától **egyetemi tanárrá nevezte ki** a PTE 7 oktatóját. Az Általános Orvostudományi Karon professzori talárt vehetett át:

Bellyei Szabolcs, az Onkoterápiás Intézet egyetemi tanára

Halmosi Róbert, az I. sz. Belgyógyászati Klinika egyetemi tanára

Tornóczki Tamás, a Pathológiai Intézet egyetemi tanára és *Zelena Dóra*, az Élettani Intézet egyetemi tanára.

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa az egyetem rektorának javaslatára **Nagy Lajos Király Díjat** adományoz annak a hazai vagy külföldi természetes személynek, akinek tudományos, művészeti, oktatási, sport, közéleti vagy egyéb kiemelkedő teljesítményét hazai állami vagy nemzetközi kitüntetéssel vagy díjjal ismerték el, vagy közjogi méltóságot visel és hozzájárult a magyar oktatás, tudomány, kultúra fejlődéséhez, a magyar eredmények nemzetközi elismertségének növeléséhez vagy a magyar felsőoktatás fejlődéséhez. 2020-ban a Pécsi Tudományegyetem Szenátusának döntése alapján Nagy Lajos Király Díjat vehetett át **Bauer Miklós** rector emeritus, az ÁOK emeritus professzora. Dr. Bauer Miklós professor a fül-orr-gégészeti területén iskolateremtő személyiség, 1975-1994 között klinikaigazgató, hazai és nemzetközi szinten ismert és elismert szakteknitely, a pécsi orvostudomány meghatározó alakja, aki két alkalommal is betöltötte a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektori tisztségét (1985-1991, valamint 1995-1997 között). Kiemelkedő szakmai életműve mellett dr. Bauer Miklós a PTE-t létrehozó integrációt megelőző időszakban jelentős szerepet játszott a jogelőd intézmények közötti kapcsolatok erősítésében, ezáltal előmozdítva a második rektori ciklusát követő néhány éven belül megvalósuló egyetemi integrációt. A díjban elkötelezett munkája elismeréseként részesült, mellyel hozzájárult a magyar felsőoktatás, a tudomány és a kultúra fejlődéséhez, valamint a Pécsi Tudományegyetem és a jogelőd Pécsi Orvostudományi Egyetem sikereihez.

A díjazottaknak szeretettel gratulálunk!

Fotó: Csortos Szabolcs/UnivPécs

Országos Felsőoktatási Tanévnyitó Ünnepség Pécssett

Az Országos Felsőoktatási Tanévnyitó Ünnepségen, szeptember 4-én *dr. Miseta Attila*, a PTE rektora köszöntötte a meghívottakat. *Palkovics László* innovációs és technológiai miniszter nem tudott részt venni az eseményen, gondolatait *Bódis József*, felsőoktatásért, innovációért és szakképzésért felelős államtitkár, a PTE korábbi rektora tolmácsolta. „Idén összesen 91 460-an jelentkeztek, közülük 68 112 fő nyert felvételt az általános, és 6 596 fő a pótfelvételi eljárás során a hazai egyetemekre. A felvételizők négy százalékkal nagyobb arányban kapták meg a lehetőséget a felsőoktatási tanulmányaik megkezdésére, mint tavaly, és minden öt felvett hallgatóból négy állami ösztöndíjban részesült” – hangzott el a miniszter beszédében. *Palkovics László* felhívta a figyelmet arra is, hogy a hazai felsőoktatás felkerült a nemzetközi térképre, a diákok versenyképes intézmények közül választhatnak. A magyar egyetemek infrastrukturális fejlesztését is említette, így a PTE bővítését is a Modern Városok program részeként.

Dr. Miseta Attila elmondta, hogy örül a felsőoktatásban az elmúlt években megvalósult bérfejlesztésnek, ám további béremelésekre lesz szükség, hogy a felsőoktatásban dolgozók kellő megbecsülést kapjanak.

Forrás: bama.hu

Oktatók Ünnepe 2020

Szeptember 23-án, rendhagyó módon, online formában rendezte meg karunk vezetése az Oktatók Ünnepe, ami eredetileg májusban lett volna esedékes. Házigazdái *Reglődi Dóra* és *Czopf László* dékánhelyettesek voltak.

Idén a 2017/2018-as és a 2018/2019-es tanévben végzett hallgatók összesített szavazatai alapján készült a díjazottak listája, és – ahogyan tavaly is – az intézetvezetők és klinikai igazgatók is jelöltek kiemelkedő oktatószervezőket.

Díjazásban 20 intézet, illetve klinika részesült, 27-en lettek kiváló előadók, 42-en kiváló gyakorlatvezetők, a dékáni vezetés javaslata alapján négyen, az intézetvezetők javaslata alapján pedig ötvenen részesültek elismerésben.

Az előadói díjat azok kapták, akik a két évben összesen 10 vagy annál több szavazatot kaptak, a gyakorlatvezetőit pedig azok, akik a két évben együtt 20-at vagy annál többet. A díjazott intézetek mindegyike összesen 50 vagy annál több szavazatot kapott.

A szavazatok összesítve: 2018-ban 106 előadóra, 316 gyakorlatvezetőre, 2019-ben 118 előadóra, 344 gyakorlatvezetőre érkeztek szavazatok.

Az oklevél mellé egy kerámia szobrocskát is kaptak a díjazottak. A szakmai díjat a Művészeti Kar hallgatói részére kiírt pályázat nyomán szavazással választották ki tavaly.

A cél ebben az évben is az volt, hogy – hagyományt teremtve – szélesebb körben érezzék a megbecsülést a munkatársak, és a pozitív visszajelzés által további motivációt kapjanak tevékenységükhöz.

A díjazottak listája

Legtöbb szavazatot kapott intézetek

Anatómiai Intézet
 I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Transzlációs Medicina Intézet
 II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
 Orvosi Biológiai Intézet
 Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet
 Pathológiai Intézet
 Neurológiai Klinika
 Gyermekgyógyászati Klinika
 Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika
 Urológiai Klinika
 Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
 Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet
 Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
 Ortopédiai Klinika
 Igazságügyi Orvostani Intézet
 Fogászati és Szájsebészeti Klinika
 Élettani Intézet
 Biofizikai Intézet
 Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

Legtöbb szavazatot kapott előadók

Szeberényi József – Orvosi Biológiai Intézet
Wittmann István – II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
Than Péter – Ortopédiai Klinika
Pethő Gábor – Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet
Molnár Gergő – II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
Kocsis Béla – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
Reglődi Dóra – Anatómiai Intézet
Alizadeh Hussain – I. sz. Belgyógyászati Klinika
Pétervári Erika – Transzlációs Medicina Intézet
Kajtár Béla – Pathológiai Intézet
Szalma József – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
Czopf László – I. sz. Belgyógyászati Klinika
Rékási Zoltán – Anatómiai Intézet
Szapáry László – Neurológiai Klinika
Gaszner Balázs – Anatómiai Intézet
Lempel Edina – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
Wiegand Norbert – Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika
Komoly Sámuel – Neurológiai Klinika
Marada Gyula – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
Kovács Tibor – II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
Tényi Tamás – Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika
Mikó Éva – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
Palkovics Tamás – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
Pintér Erika – Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet
Ezer Erzsébet – Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet
Balaskó Márta – Transzlációs Medicina Intézet
Tornóczki Tamás – Pathológiai Intézet

Legtöbb szavazatot kapott gyakorlatvezetők

Molnár Gergő – II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
Hollósy Tibor – Anatómiai Intézet
Pethő Gábor – Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet
Kajtár Béla – Pathológiai Intézet
Pétervári Erika – Transzlációs Medicina Intézet
Lempel Edina – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
Rékási Zoltán – Anatómiai Intézet
Balaskó Márta – Transzlációs Medicina Intézet
Gaszner Balázs – Anatómiai Intézet
Pap Anita – Pathológiai Intézet
Reglődi Dóra – Anatómiai Intézet
Palkovics Tamás – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
Czopf László – I. sz. Belgyógyászati Klinika
Mikó Éva – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet
Ezer Erzsébet – Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

Szapáry László – Neurológiai Klinika
 Vida Livia – Pathológiai Intézet
 Ollmann Tamás – Élettani Intézet
 Soós Balázs – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
 Alizadeh Hussain – I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Kovács Tibor – II. sz. Belgyógyászati Klinika és
 Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
 László Kristóf – Élettani Intézet
 Kálmán Endre – Pathológiai Intézet
 Tamás Andrea – Anatómiai Intézet
 Kocsis Béla – Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani
 Intézet
 Sarlós Patrícia – I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Sebők Judit – II. sz. Belgyógyászati Klinika és
 Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
 Pár Gabriella – I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Kereskai László – Pathológiai Intézet
 Szabó Imre – I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Tenk Judit – Transzlációs Medicina Intézet
 Garami András – Transzlációs Medicina Intézet
 Józsa Gergő – Anatómiai Intézet
 Kovács Krisztina – Pathológiai Intézet
 Tóth Pál – Anatómiai Intézet
 Révész Péter – Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti
 Klinika
 Szántó Viktória – Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
 Bogyó Csaba – Ortopédiai Klinika
 Péterfi Zoltán – I. sz. Belgyógyászati Klinika
 Bekő Viktória – II. sz. Belgyógyászati Klinika és
 Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
 Horváth Gábor – Anatómiai Intézet
 Krajczár Károly – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
 Gurdán Zsuzsanna – Fogászati és Szájsebészeti Klinika
 Ábrahám Hajnalka – Orvosi Biológiai Intézet

Dékáni vezetés ajánlására elismerésben részesült

Rébék-Nagy Gábor – Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet
 Több mint 37 éve dolgozik az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetben. 1983 és 2019 között vezette az intézetet, 2002-től egyetemi docensként. Nevéhez fűződik az orvosi és egészségtudományi szaknyelv oktatásának és vizsgáztatásának bevezetése és magas színvonalra emelése országos szinten is. Vitathatatlan érdeme van a PTE, ÁOK és ETK PROFEX államilag elismert szaknyelvi vizsgarendszer létrehozásában. Irányítása alatt az Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet „Kiválóan teljesítő intézet” díjat kapott.

Menyhei Gábor – Érsebészeti Klinika
 Több évtizedes kutatói és klinikai munkássága mellett elismerésre méltó az orvostudomány területén végzett kiemelkedő oktatási tevékenysége is. Hosszú évekig volt a kar Nemzetközi Bizottságának elnöke, melynek keretében kimagasló munkát végzett az Erasmus és más csereprogramok koordinálásában, új kapcsolatok létrehozásában és a meglévők ápolásában.

Kittkáné Bódi Katalin – Oktatástechnikai és Szolgáltatási Osztály
 Az Oktatástechnikai és Szolgáltatási Osztály irodavezetőjeként évtizedek óta lelkiismeretesen, precízen

végzi munkáját, kreatív, problémamegoldó hozzáállásával stratégiai fontosságú feladatok irányítója. Közvetlen kollégái szakmai fejlődését folyamatosan ösztönzi.

Kis-Gadóné Wenczler Mária – PhD és Habilitációs Iroda
 A PhD és Habilitációs iroda vezetőjeként a posztgraduális oktatás támogatásában nélkülözhetetlen háttértevékenységet ellátó, és feladatát magas szinten végző adminisztratív vezető. Több évtizedes tapasztalattal rendelkezik, készséggel nyújt segítséget nemcsak a saját szakterületét érintő kérdésekben.

Intézetvezetői javaslatra díjazottak

Kinyó Ágnes – Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika
 A magas színvonalú magyar és angol nyelvű tantermi oktatás mellett a klinikai immunológia és allergológia tantárgy gyakorlatorientált fejlesztéséért.

Kovács L. András – Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinika
 A Bőrgyógyászati Klinika német nyelvű oktatásának alappillére. Irányítása mellett tudta a klinika megszervezni a német nyelvű elméleti és gyakorlati bőrgyógyászati graduális képzést az általános orvostan és a fogorvostan hallgatói számára.

Szabó-Meleg Edina – Biofizikai Intézet
 A fogorvosi biofizika tantárgy megszervezéséért, a tantárgyreform megvalósításáért, egy új, a fogorvos hallgatók számára adaptált biofizika curriculum összeállításáért.

Bódis Emőke – Biofizikai Intézet
 A biofizika tantárgy gyakorlatainak modernizálásáért, új gyakorlatok bevezetéséért, az új, három nyelven kiadott biofizika gyakorlatos jegyzet szerkesztéséért, a nyomdai kivitelezés menedzseléséért.

Csernus Valér – Anatómiai Intézet
 A szövettani oktatás digitalizálásáért, a scannelt metsetkönyvtár elkészítéséért. Munkájának köszönhető a zavartalan átállás és az, hogy a szövettan oktatása minőségi romlás nélkül megvalósulhatott az online időszakban is.

Kiss Péter – Anatómiai Intézet
 A boncterem korszerűsítésének szervezéséért, az új boncterem létesítésének irányításáért. 2019-ben egy teljesen új boncterem került kialakításra, valamint megkezdődött 4 boncterem teljes felújítása. Ennek köszönhetően a bonctermi oktatás egy modern, színvonalasabb környezetben valósulhat meg.

Szántó Zalán – Sebészeti Klinika
 Az online oktatásért, a skill-lab gyakorlatok szervezésének fejlesztéséért, a háromnyelvű oktatásban, vizsgáztatásban való kiemelkedő részvételért.

Papp András – Sebészeti Klinika
 A szigorló online tréningért, az esetorientált képzés fejlesztéséért, kiemelkedő részvételért mindhárom nyelvű oktatásban, vizsgáztatásban.

Lemli Beáta – Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet
 A gyógyszerész hallgatók számára a felzárkóztató laboratóriumi gyakorlatok szervezéséért.

Bognár Balázs – Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet
 A laboratóriumi kurzus és a problémamegoldó szemi-

náriumok szervezéséért angol és magyar nyelven, az új, évközi számonkérési rendszer kidolgozásában való részvételért.

Vadász Gergely – Érsebészeti Klinika

Magas színvonalú oktatómunkája mellett az új vizsgarendszer előkészítéséért, megszervezéséért, lebonyolításáért.

Szentpéteri L. József – Transzdiszciplináris Kutatások Intézete

A kommunikációra specializált kurzus kidolgozásáért, megszervezéséért, angol és magyar nyelven, több kiscsoportos szeminárium megszervezéséért, hallgatói kommunikációs készségfejlesztési foglalkozások tematikájának kidolgozásáért.

Környei József – Élettani Intézet

Az élettan írásbeli tesztrendszer alapjainak kidolgozásáért és alkalmazásáért.

Szabó István – Élettani Intézet

A „Clickers” elektronikus vizsgáztató rendszer kidolgozásáért és bevezetéséért az élettan vizsgákon.

Pozsgai Gábor – Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Az orvos- és fogorvostan hallgatók háromnyelvű oktatásáért, és a népszerű elektív kurzusokért, a nagyszámú elektronikus tananyag készítéséért.

Bölcskei Kata – Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Az orvos- és fogorvostan-, valamint a gyógyszerész-hallgatók kétnyelvű oktatásáért, a nagyszámú elektronikus tananyagot készítéséért.

Németh Péter – Immunológiai és Biotechnológiai Intézet
Kezdeményező szerepe volt a magyar-horvát pályázati támogatással elindított Moodle alapon működő oktatási anyag és online tesztbank megalkotásában. A pályázat megírása, a magyar-horvát kapcsolattartás, valamint a tananyag és tesztbank létrehozása is nevéhez fűződik.

Boldizsár Ferenc – Immunológiai és Biotechnológiai Intézet

Az új fogászati immunológia háromnyelvű tananyagának kidolgozásáért, az új webfelület megalkotásáért, karbantartásáért, az intézet tanulmányi felelősi feladatainak ellátásáért, és az online tananyag felhasználóinak oktatásáért.

Kovács Krisztina – Pathológiai Intézet

A német nyelvterületen élő és dolgozó, részben ott is oktató kollégát von be évek óta a pathologia és klinikopathológiai tantárgyak oktatásába.

Vida Lívia – Pathológiai Intézet

Megszervezte meg a Pathológiai Intézetben a Gyógyszerészeti Kar pathologia oktatását magyar és angol nyelveken, szerepet vállalt a kurrikulum kialakításában, továbbfejlesztésében.

Németh Tímea – Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet

Új tantárgyak kidolgozásával segítette elő az intézet oktatásának kiterjesztését, modulvezetőként irányítja a gyakorlatorientált orvosi kommunikáció tantárgy keretében az interkulturális orvosi kommunikációval foglalkozó modult, kari oktatói, módszertani workshopokon szervezőként és előadóként rendszeresen

közreműködik, intézeti kereteken túl is támogatva az oktatást.

Kránicz Rita Márta – Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet

Oktatásszervezésben nyújtott kimagasló munkáját elsősorban a PTE, ÁOK és az ETK PROFEX Nyelvvizsgaközpont zavartalan és magas színvonalú működése igazolja. Jelentős szerepe van a Vizsgaközpont működésrendjének kialakításában, a PROFEX vizsgahelyekkel történő együttműködésének megszervezésében, három nyelvvizsgarendszer és kilenc vizsgahely koordinálásáért felelős.

Bátor Judit – Orvosi Biológiai Intézet

Kimagasló oktatás-szervezői tevékenységet végez az orvosi biológia oktatásával kapcsolatos logisztikai feladatokban.

Feketéné Kiss Katalin – Orvosi Biológiai Intézet

Évek óta szervezője azoknak a programoknak, amiken az intézet a hallgatók és a fiatalabb generáció felé mutatkozik be. Kreatív ötleteivel számos program sikerét segítette elő, az intézet TDK-felelőse, az intézetbe látogató külföldi hallgatók mentora volt.

Nagy Veronika – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet

Nagy mennyiségű írásos anyagot állított össze az elsőéves két kötelező tantárgyhoz, kiemelkedő módon vett részt az orvosi kémia tananyagának fejlesztésében.

Takátsy Anikó – Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet

Nagy mennyiségű írásos anyagot állított össze az elsőéves két kötelező tantárgyhoz, Kiemelkedő módon vett részt a Bevezetés a biokémiába tananyagának fejlesztésében.

Lőcsei Zoltán – Onkoterápiás Intézet

Szervezi a német nyelvű oktatást az onkológiai tantárgyat illetően, az előadások és gyakorlatok jelentős részét vállalja, oktatói munkája példaértékű.

Szapáry László – Neurológiai Klinika

Az V. és VI. évfolyamos hallgatók gyakorlati és elméleti oktatásán felül a klinika német programjának felelőse, részt vett a betegvizsgálat modernizálásnak kidolgozásában.

Kovács Norbert – Neurológiai Klinika

Az V. és VI. évfolyamos hallgatók gyakorlati és elméleti oktatásán felül az V. és VI. évfolyamos magyar program felelőse. Részt vett a betegvizsgálat modernizálásnak kidolgozásában, az új vizsgarendszer kidolgozásában.

Pesti Marianna – I. sz. Belgyógyászati Klinika

A klinika adminisztratív oktatási csoportjának vezetőjeként kiemelkedő oktatásszervezői munkát végez, elkötelezett, megbízható munkája jelentősen segíti az oktatás zökkenőmentes szervezését, lebonyolítását.

Birkás Béla – Magatartástudományi Intézet

Magyar, angol és német nyelven oktat számos tantárgyat, koordinációs, tananyag-fejlesztési, tantárgyfelelősi feladatokat végez. Kiemelkedik a német nyelvű oktatásban, valamint az orvosi pszichológia oktatásának koordinációjában, szervező munkát végez az Oktatásfejlesztési és Kommunikációs Tanszék által koordinált képzésekben és szakmai tréningekben.

Szolcsányi Tibor – Magatartástudományi Intézet

Egyedül végzi az orvosi etika oktatását az angol programban 14 éve, aminek tematikáját, oktatási és vizsgáztatási rendszerét is kidolgozta. Több elektív és fakultatív tantárgyat oktat, nélkülözhetetlen a szerepe a biotechnológus és a fogorvos képzéshez kapcsolódó etika oktatás fejlesztésében.

Lamár Ibolya – Laboratóriumi Medicina Intézet

Az ETK orvosi-diagnosztikai-laboratóriumi-analítika szakán tevékenyen részt vesz a laboratóriumi gyakorlatok szervezésében, vezetésében, a diplomás ápoló hallgatók diagnosztika gyakorlatának, valamint a laboratóriumi szakdolgozók kötelező továbbképzésének szervezésében.

Nagy Tamás – Laboratóriumi Medicina Intézet

2013 óta a klinikai biokémia tanulmányi felelőse, oroszánrészt vállalt az oktatás folyamatos fejlesztésében, koordinálta több más kurzus megszervezését, tananyagfejlesztését is.

Faludi Réka – Szívgyógyászati Klinika

A klinika oktatási igazgatójaként kiemelkedő munkát végez a klinikára háruló graduális, posztgraduális és egyéb oktatási formák megszervezésében, kialakításában. Jelentős szerepe van a jelenleg zajló kiscsoportos oktatási rendszer kimunkálásában és működtetésében, a különböző online oktatási formák megszervezésében.

Meiszterics Zsófia – Szívgyógyászati Klinika

Jelentős szerepet vállalt a klinikán kialakított kiscsoportos és egyéb, posztgraduális és online oktatási formák megszervezésében, az alkalmazott távoktatási formák klinikán történő előkészítésében, elterjesztésében és oktatásában.

Minier Tünde – Reumatológiai és Immunológiai Klinika

Nagy szerepe van a hazai graduális és posztgraduális oktatásban, nagyszámú nemzetközi kapcsolattal rendelkezik, számos európai reumatológiai rendezvényen tartott oktató kurzust.

Pétervári Erika – Transzlációs Medicina Intézet

Elkötelezett, kiváló oktatómunkája mellett kiemelkedő teljesítményt nyújt a Kórélettan 1 és 2 tantárgy német nyelvű oktatásának szervezésében, az ehhez kapcsolódó tananyagfejlesztésben, valamint a Kórélettan fogorvostan-hallgatóknak 1 és 2 tantárgy magyar és német nyelvű tananyagának szakmai átalakításában és modernizálásában.

Marek Erika – Műveleti Medicina Tanszék

Jelentős eredményeket ért el a migrációs medicina graduális oktatásában és képzési rendszerének kialakításában, tantervnek elkészítésében, az oktatás megvalósításában.

Katz Zoltán – Műveleti Medicina Tanszék

Eredményes oktatói munkát végzett a migrációs medicina tárgyú választható kurzusok rendszerének kialakításában, a tantervek elkészítésében, nagy szerepet vállalt a migrációs medicina szak MSc-képzésének tervezésében és gyakorlati megvalósításában.

Ezer Erzsébet – Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

Hosszú évek óta jelentős munkát végez az aneszteziológia és intenzív terápia, valamint az orvosi elsősegély

tárgyak elméleti és gyakorlati feladataiban.

Nagy Judit – Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet

Hatékonyan szervezi az orvosi elsősegély, az aneszteziológia és intenzív terápia tantárgyak, valamint a szigorló éves sürgősségi orvostan elméleti és gyakorlati oktatását. A demonstrációs anyagok a segítségével jutnak el a hallgatói csoportokhoz, irányítja az egyéni és csoportos gyakorlatok működését.

Póto László – Bioanalitikai Intézet

Több mint 25 éve vesz részt az orvostanhallgatók biometria oktatásában, angol és magyar nyelven készített egyetemi biometria tankönyvet a legújabb statisztika és oktatás-módszertani elvek alapján, számos elektronikus oktatási segédanyagot fejlesztett kollégák és hallgatók számára. Nagyszámú fakultatív és elektív óráján nyújtott lehetőséget a statisztikai ismeretek elmélyítésére és fejlesztésére.

Borbásné dr. Farkas Kornélia – Bioanalitikai Intézet

A biometria oktatáson felül részt vett a tantárgy német nyelvű oktatási anyagainak kidolgozásában, irányítottta egy átfogó jegyzet szerkesztését.

Fábián György – II. sz. Belgyógyászati Klinika és

Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
Évtizedek óta kiválóan szervezi és végzi a fogorvosok belgyógyászati oktatását.

Sebők Judit – II. sz. Belgyógyászati Klinika és

Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
15 éve a klinika oktatási igazgatóhelyettese, kimagasló teljesítményével hozzájárult ahhoz, hogy a klinika rendszeresen a legjobban oktató klinikák egyike.

Hantosi Eszter – Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

Aktívan hozzájárul a klinika magyar és angol nyelvű oktatási tevékenységéhez.

Szántó Viktória – Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

Oktatási tevékenysége példaértékű a klinika magyar és német nyelvű oktatásában.

Farkas Orsolya – Orvosi Képekalkotó Klinika

Kiemelkedő szerepet játszott az új fogász curriculumhoz az általános radiológia képzés magyar és angol nyelvű összeállításában, az írásbeli vizsga bevezetésében, a tesztkérdés-bank és vizsgálati képanyag összeállításában, aktualizálásában, az előadásokon a Kahoot-rendszer gyakorlatba állításában.

Szabó István – Orvosi Népegészségtani Intézet

Aktívan részt vesz az intézet tananyagainak fejlesztésében, motorja az epidemiológia jegyzet készítésének, egyike a Környezet-egészségtan tantárgy tematikáját modernizáló, átdolgozó oktatóknak, részese az ehhez újonnan fejlesztendő anyagokat készítő csapatnak, a Közegészségtan 2 tantárgy számítógépes gyakorlatainak modern online anyaggá való alakításának, továbbfejlesztésének.

A dékáni vezetés minden oktatónak köszöni a helytállást a járványhelyzetben, az elvárható meghaladó támogatást a hallgatók és a dékáni vezetés számára, a rugalmasságot és az alkalmazkodást a változó szabályozókhoz, valamint a törekvést a kiválóságra!

Szeretettel gratulálunk minden díjazottnak!

Újonnan kinevezett professzoraink és docenseink

BELLYEI SZABOLCS egyetemi tanár 1973-ban született Pécsen, gimnáziumi tanulmányait a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban végezte, 1991-ban érettségizett. 1997-ben szerzett orvosi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Az egyetem befejezése után a POTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán kezdett dolgozni, ahol döntően onkológiai betegellátással foglalkozott. 2001-től a PTE, ÁOK Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet nappali tagozatos PhD-hallgatója volt, kutatási témája a különféle tumor-asszociált fehérjék kutatása. 2004-től az újonnan megalakult PTE, ÁOK, Onkoterápiás Intézet munkatársa. Nagy szerepet vállalt az aktuálisan bevezetett onkológia oktatás megszervezésében valamint a tantárgy elektronikus és nyomtatott tananyagának fejlesztésében. 2005-ben szerzett PhD-fokozatot. 2008-tól 1 évet dolgozott a Nobel-díjas Andrew V. Schally professzor kutató munkacsoportjának tagjaként, Miami-ban, az Egyesült Államokban. Azóta is tart az együttműködés, több közös publikáció született. 2012-ben habilitált a PTE, ÁOK-n. Több támogatott kutatási témában (EKFP, OTKA) dolgozott, számos elnyert saját pályázattal is rendelkezik (OTKA), 2010-2013 között az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjasa. 2018-óta intézetvezető-helyettes az Onkoterápiás Intézetben. Két PhD-hallgatója védett, jelenleg 1 további témavezetője. Fő klinikai szakterülete a fej-nyaki daganatok sugár- és kemoterápiája. A Magyar Sugárterápiás Társaság választott elnöke 2020-tól. Tudományos munkáját a következő mutatók jellemzik:

nemzetközi szakfolyóiratban angol nyelven megjelent folyóiratcikkeknek száma 48, összesített impaktfaktora 83,5, független hivatkozásainak száma 509, Hirsch-indexe 15. Felesége, dr. Pozsgai Éva, kutatóorvos a PTE, ÁOK-n, lányuk, Hanna 10 éves.

DR. GÁLOSI RITA egyetemi docens 1968-ban született Pécsen, gimnáziumi tanulmányait a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban folytatta, 1986-ban érettségizett. 1994-ban szerzett orvostudományi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. A pszichológia és a magatartáskutatás iránti érdeklődése miatt, 1991 és 1994 között a Janus Pannonius Tudományegyetem (JPTK) Bölcsészettudományi Karán is tanulmányokat folytatott. 1994 és 1997 között a JPTK-n a Háromi József professzor vezette „összehasonlító neurobiológia” doktori programban Lénárd László professzor PhD-hallgatója. Témája a mezolimikus és mezokortikális dopaminrendszer szerepe a magatartás szabályozásában. 1997 és 2000 között DAAD ösztöndíjas a Heinrich Heine Egyetem Pszichofiziológia Tanszékén (Düsseldorf), ahol a jutalmazási folyamatokban szerepet játszó dopamin- és hisztamin-rendszer közötti interakciót kutatta. 2000-ben Grastyán Endre-ösztöndíjjal, 2001-ben Abay Neubauer Gyula-díjjal jutalmazták. 2001-ben PhD-fokozatot szerzett. 2000-től az ÁOK Élettani Intézetének egyetemi tanársegédje, 2004-től adjunktusa. 2016-tól tudományos munkatársa. 2018-ban habilitált, majd 2019-től az Élettani Intézet tudományos főmunka-

társa. Tagja a Magyar Idegtudományi Társaságnak, a European Neuroscience Association-nak, a Magyar Élettani Társaságnak. 1997 óta oktat és TDK-témavezető. Jelenlegi kutatásainak célpontja a megerősítésen alapuló tanulás hátterében zajló neuronális folyamatok és a résztvevő agyi hálózat vizsgálata. Folyóirat-publikációinak száma 51, könyvfejezeteinek száma 9, független hivatkozása 226, összesített impaktfaktora 73,918. Családos, férje belsőépítész, iparművész. Gyermekei Zsófia (27 éves), Bálint (19 éves) és György (19 éves).

DR. HADZSIEV KINGA egyetemi docens Pécsen született, a középiskolát Székesfehérváron végezte, majd 1992-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetemen szerzett általános orvosi diplomát. 1993-tól a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Perinatális Intenzív Centrumában, majd 2001 óta az Orvosi Genetikai Intézetben dolgozik, jelenleg az intézet megbízott vezetője. 1997-ben csecsemő- és gyermekgyógyászatból, 2000-ben neonatológiából, 2003-ban klinikai genetikából, 2011-ben pedig gyermekneurológiából szakvizsgázott, 2018-ban klinikai genetikából európai szakvizsgát szerzett. 2011-ben védte meg PhD-disszertációját „Ritka betegségek genotípus-fenotípus asszociációi” címmel, 2019-ben habilitált. Graduális képzésben 2013 óta magyar, angol és német nyelven tantermi előadásokat tart, diplomamunka- konzulensi, TDK- és PhD-témavezetést is végez. Több éve oktat a Sienai Egyetemen genetikai tanácsadó MSc képzés keretében. Német és angol nyelvből felsőfokú

nyelvvizsgálóval rendelkezik. 2020-tól a PTE „klinikai genetika” szakorvosképzési és továbbképzési grémiumvezetője. Szakmai közéletben is aktívan részt vesz, az European Society of Human Genetics és a Magyar Humángenetikai Társaság vezetőségi tagja, 2011-től két ciklusban a Szakmai Kollégium Klinikai Genetika Tanács tagja volt, 2017 óta pedig a klinikai genetika országos szakfelügyelő főorvosa. Közleményeinek száma 105, ebből 63 nemzetközi folyóiratban megjelent cikk, 3 könyvfejezet, összesített impaktfaktora: 85,289, független hivatkozásainak száma 302, Hirsch-indexe: 11. Több támogatott (GINOP, OTKA) kutatási témában dolgozott. Fő kutatási területe az idegfejlődési zavarok genetikai háttere. Férje, dr. Hadzsiev Janaki orvos, két gyermekük van, Anna Gizella 16 éves, Borjana Emese 15 éves.

DR. HALMOSI RÓBERT egyetemi tanár 1972. december 25-én született Mórton. Gimnáziumi tanulmányait Pannonhalmán végezte, majd a POTE-n 1997-ben általános orvosi diplomát szerzett. Ezt követően a POTE I. sz. Belgyógyászati Klinikáján PhD-hallgatóként, majd 2001-től klinikai orvosként dolgozott. PhD-disszertációját 2002-ben védte meg. 2005-ben belgyógyászatból, 2008-ban kardiológiából tett szakvizsgát. 2012-ben habilitált a PTE-n. Az MTA doktora címet 2019-ben szerezte meg, tudományos munkájának címe: „A poli(ADP-ribóz) polimeráz enzim gátlás és a természetes polifenolok hatása a kardiovaszkuláris remodellingre és a szívelégtelenség kialakulására”.

2014-től az I. sz. Belgyógyászati Klinikán a Kardiológiai Szakambulanciák vezetője, 2020-tól a klinika kutatási igazgatóhelyettese. Emellett 2006-tól 2019-ig a Kísérletes echocardiográfiás és kardiológiai kutatólabornak, 2019-től az SZKK Funkcionális genomikai és kísérletes kardiológiai kutatócsoportjának a vezetője. Tagja a Magyar Kardiológusok Társaságának. 2017 óta vezetőségi tagja az MKT Szívelégtelenség és Szívizombetegségek Munkacsoportjának. 2019 óta az MKT Tanácsadó Testületének és a Tudományos Bizottságnak is a tagja. Számos külföldi folyóirat referense. PhD-védése óta a klinikai munka mellett a PARP-gátlók hatását vizsgálta experimentális szívelégtelenség-modellekben, emellett a hipertónia kardiovaszkuláris szövödményeit kutatja. Ebben számos elnyert pályázat segítette (Ifjú-

sági OTKA, GVOP 3.2.1., GINOP és EFOP pályázatok). Kollaboratív munkái vannak ipari partnerrel (Richter Gedeon NyRt), a PTE több karával és intézetével, illetve a többi orvosi egyetemmel egyaránt. Munkájának köszönhetően mára az SZKK-ban egy jól felszerelt kutatólabor sikerteljesen kialakítani, melyben a legtöbb kardiovaszkuláris patológiás állapot vizsgálata lehetséges sejtkultúrától kezdve krónikus élőállat-modellekig. Kisállat-ultrahangos laboratóriumuk felszereltsége hazánkban unikális, a legmodernebb dedikált kisállat ultrahangos berendezéssel rendelkezik. A kutatólaborban folyó munka eredményeképp eddig 8 PhD-hallgató szerzett fokozatot. Az eredményeiből eddig 1 könyv, 4 könyvfejezet és 55 közlemény született. Független citációk száma 1075, Hirsch-indexe 18. Megjelent publikációinak összesített impaktfaktora 166. Felesége, dr. Soós Szilvia pulmonológus. 4 gyermekük van; Nóra, Péter, András és Bernadett.

DR. KEMÉNY ÁGNES egyetemi docens 1974-ben született Budapesten. A tatabányai Eötvös József Gimnáziumban érettségizett, kiváló eredménnyel teljesített biológia szakos tanári diplomáját 1999-ben vette át a Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Karán. PhD-tanulmányait 2001-ben kezdte meg a PTE, ÁOK-n a dr. Szolcsányi János által vezetett Neurofarmakológia Doktori Iskolában. „A kapszaicin-érzékeny érzőideg-végződések szerepe a gyulladásos bőrbetegségek patomechanizmusában” című tézisét 2007-ben védte meg „summa cum laude” minősítéssel.

Ettől az évtől tudományos munkatárs, majd egyetemi adjunktus a PTE, ÁOK Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetében, 2015-től az Orvosi Biológia Intézet munkatársa. 2009-től a Molekuláris sejtbiológia tantárgy és több, választható kurzus oktatója magyar és angol nyelven. Az orvostudományok habilitált doktora fokozatot 2019-ben szerezte meg, 2020 februárjától egyetemi docensként dolgozik. Kutatási területe a neuro-immun interakciók vizsgálata a bőr gyulladásos megbetegedéseiben, különös tekintettel a Tranziens Receptor Potenciál (TRP) ioncsatornák szerepére. Az utóbbi években érdeklődésének középpontjában a pikkelysömör (psoriasis vulgaris) hátterében meghúzódó folyamatok részletes feltárása áll. A Magyar Élettani Társaság, a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság, a Magyar Dermatológiai Társulat, és a European Society for Dermatological Research társaságok tagja. Egy itthon megrendezett, nemzetközi konferencia valamint több hazai ismeretterjesztő rendezvény szervezője. Számos diákkörös hallgatója vett részt TDK-konferencián, közülük többen első vagy második helyezést értek el. Egy PhD-hallgatója (aki maga is több szakmai és egyéni ösztöndíj nyertese) fokozatszerzés előtt áll, egy pedig tavaly kezdte meg PhD-tanulmányait. A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, valamint az Új Nemzeti Kiválósági Program pályázat nyertese, számos kutatási pályázat résztvevője. Ötvenegy, nemzetközi szakfolyóiratban megjelent publikációjának összesített impaktfaktora 178,719; független idézetek száma 735, Hirsch-indexe 17. Elvált, egy gyermek édesanyja.

DR. NAGY ANDRÁS DAVID egyetemi docens 1978-ban született, 1997-ben érettségizett a veszprémi Lovassy László Gimnázium német nemzetiségi tagozatán. Pécsi orvostanhallgatóként az anatómia tantárgy gyakorlatvezetője Sétáló György volt. 1999-től részt vett az intézetben folyó oktató és kutató munkában, 2003-ban diplomázott. A Mess Béla professzor által indított téma, a napszaki ritmusú élettani és sejtélettani szabályozás (kronobiológia) kapcsán végzett kutatómunkát Csernus Valér PhD-témavezetésével, majd a PhD-fokozatát 2010-ben szerezte. Posztdoktori kutatásait önállóan végezte kari (PTE-ÁOK-KA), nemzeti (OTKA-PD) és nemzetközi pályázatok elnyerésével (Matsumae Fellowship, Fukuoka, Japán, 2012; EU-FP7-Marie-Curie-Intra-European Fellowship, Cambridge, Anglia, 2014-2016). Eddigi kutatásai érintették a daganatbiológia, a magatartástudomány és a víruskutatás határterületeit is, eredményei rangos folyóiratokban jelentek meg (pl. PNAS). Az orvosképzésben eddig összesen 30 szemeszterben tartott órarendi gyakorlatokat (átlagosan heti 14 órában összesen több mint 5000 órát: boncterm ~3800, szövettan ~1600) és tantermi előadásokat magyar, angol és német nyelveken a PTE, ÁOK Anatómiai Intézetében, továbbá a Cambridge-i Egyetem Anatómiai Oktatási Központjában (PDN Anatomy Study Centre) egy szemeszteren át (Michaelmas term 2016). 2019-ben habilitált a PTE-n. Munkája mellett jelenleg kari nemzetközi oktatási együttműködések gondozásával is foglalkozik. Felesége dr. Gersics Zsuzsanna jogász, gyermekeik Domonkos (13), Kornélia (10) és Diána (7).

DR. SIMON MÁRIA egyetemi docens 1991-ben szerzett általános orvosi diplomát a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. 1995-ben pszichiátria, 2002-ben pszichoterápia szakvizsgát tett. 2007-ben szerezte meg PhD-fokozatát. 2020-ban habilitált a PTE, ÁOK-n. 1993 óta dolgozik a PTE Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáján, 2007 óta volt osztályvezető egyetemi adjunktus. Fő tudományos érdeklődési területe a korai életkorban elszennvedett stressz és mentalizációs zavarok pszichiátriai körképekben (elsősorban affektív körképekben és borderline személyiségzavarban). Saját közleményeinek száma: 55; független idézeteinek száma: 1044; összesített impaktfaktora: 82,6; Hirsch-indexe: 15. Fontos célkitűzésének tartja a lelki trauma és stressz kutatás eredményeinek klinikai gyakorlatba való integrálását.

1995 óta vesz részt a graduális oktatásban magyar angol és német nyelven. A német nyelvű pszichiátriaoktatás tantárgyfelelőse, a PTE, MK és ÁOK posztgraduális művészetterápiás képzés képzőművészet-terápiás oktatási felelőse. Számos magyar nyelvű tankönyvfelvezet, valamint két önálló angol jegyzet szerzője. 2000 óta a szakorvosképzésben is tevékeny. 7 hallgató TDK téma-vezetését végezte, 1 TDK-hallgatója vett részt OTDK konferencián. Jelenleg 1 PhD-hallgató társ-téma-vezetője. Német és angol nyelvből felsőfokú nyelvvizsgákkal rendelkezik. 2003-2004-ben a Deutsches Primatenzentrum (Göttingen, Németország) PhD-hallgatója volt. Önálló pályázóként 1 belső pályázatban vesz részt, további 3 külső pályázatban társ-pályázó.

A Magyar Pszichiátriai Társaság, a Pannon Pszichiátriai Társaság, az International Society for Psychopathology of Expression and Art-Therapy és a European Federation of Art Therapy tagja, a Magyar Művészetterápiás Egyesület alapító tagja és tanácsadója. Több hazai és nemzetközi kiállítás és pszichiátriai művészettel foglalkozó konferencia szervezője. A PTE Pszichiátriai Klinika Kifejezéspatológiai Gyűjteményének gondozását végzi. Munkásságát 2018-ban a Magyar Pszichiátria Társaság legjobb publikációért járó, Hollós István díjával ismerték el. 15 éves gyermekét (Blanka) neveli közösen édesapjával, dr. Czéh Boldizsárral, a KK, LMI egyetemi tanárával.

TÁRNOK ANDRÁS, egyetemi docens 1967-ben született Pécsen, gimnáziumi tanulmányait a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban végezte 1982-től, 1986-ban érettségizett. 1992-ben szerzett általános orvosi diplomát summa cum laude minősítéssel a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. Az egyetem befejezése óta a POTE Gyermekgyógyászati Klinikáján dolgozik. 1996-ban csecsemő- és gyermekgyógyászatból, 2001-ben gasztroenterológiából szakvizsgázott. Posztgraduális képzései során Ausztriában, Hollandiában, az Egyesült Királyságban és az USA-ban töltött el több hónapot gyermekgasztroenterológiai centrumokban. 2005-ban a londoni King's College Hospital gyermek-májtranszplantációs részlegén Clinical Fellowként, majd 2006-ban a portsmouthi St. Mary's Hospitalban konzultánsként dolgozott. 2007-ben adjunktusi kinevezését követően a Gyermekgyógyászati Klinika Belgyógyászati Osztályának vezetője lett. 2010-ben szerzett PhD-fokozatot. 2010-2013 között az Egyesült Királyságban, Newcastle-ban, a The Great North Children's Hospital gyermekgasztroenterológiai részlegén dolgozott konzultánsként, a gyermek-IBD és az endoszkópos munkacsoport vezetője volt. 2019-ben habilitált a PTE, ÁOK-n. Tudományos érdeklődése középpontjában a gyermekkori gyulladásos bélbetegségek, a coeliakia, valamint az emésztőszervi endoszkópos vizsgálatok állnak. Tagja a Magyar Gasztroenterológiai Társaságnak, a Magyar Gyermekgasztroenterológiai Társaságnak és az Európa Gyermekgasztroenterológiai, Hepatológiai és Táplálkozási Társaságnak (ESPGHAN). 2011-től a

Magyar Gyermekgasztroenterológiai Társaság vezetőségi tagja, 2015-től a Magyar Gyermekgasztroenterológiai Társaság Endoszkópos Szekciójának elnöke. Számos TDK-hallgatója szerepelt a kari és az országos TDK-konferenciákon. Publikációs teljesítménye: 33 tudományos cikk, 6 magyar nyelvű könyvfejezet. Összesített impactfaktor: 35,456, független hivatkozásainak száma: 131. Nős, felesége gyermek fül-orr-gégész, 2 gyermekük van, Hunor 12, Donát 10 éves.

DR. TORNÓCZKI TAMÁS egyetemi tanár 1964-ben, Békéscsabán született, középiskolai tanulmányait a szekszárdi Garai János Gimnáziumban végezte, 1983-ban érettségizett. Ebben az évben felvételt nyert a Pécsi Orvostudományi Egyetemre, ahol 1989-ben orvosdoktori diplomát szerzett. Diákkörösként 1986-tól vett részt a Pathológiai Intézet munkájában, a végzés évében itt helyezkedett el gyakornokként. 1993-ban pathológiából szakvizsgát tett. 1994-2001 között tanársegéd, 2002-2008 között adjunktus, 2010-2020 között egyetemi docens. 2020. szeptember 1-től egyetemi tanár. 2010-től az intézet Orális Pathologia Tanszékének vezetője, 2013-tól pedig a Pathológiai Intézet igazgatója. PhD-téziseit 2001-ben védte meg, 2008-ban a PTE, ÁOK-án habilitált. Négy alkalommal vett részt tanulmányúton az Egyesült Királyságban Tempus Ösztöndíjakkal. Érdeklődési területe a gyermek-oncopathologia, a lágyszövet-sarcomák illetve a GIST. A magyar gyermekonkológiai hálózat felkérésére évente több óra a perifériás neuroblastos

tumorok országos referens pathológusa. 2017 májusa óta az International Neuroblastoma Pathology Committee tagja. Több mint 30 éve oktat. A 90-es évek közepétől a fogorvostan-hallgatók pathológiai oktatását szervezi, tudományos tevékenységüket, kutató munkájukat irányítja. Eddig 13 orvostanhallgató diákköri munkáját, államvizsga-dolgozatának vagy dékáni pályamunkájának elkészítését segítette, több diák TDK-konferenciákon helyezést ért el. Irányításával két PhD-hallgató védte meg téziseit, és további két egyéni felkészülő munkáját irányítja. 12 pathológus rezidens felkészülését tutorként, két rezidensét mentorként irányította, számos PhD-hallgató dolgozatának bírálatában vett részt. 2015-től a PTE Pathológiai Grémium vezetője. A Magyar Pathológus Társaság, az International Academy of Pathology Magyar Divíziójának valamint a European Society of Pathology tagja, a Pathológus Szakmai Kollégium volt és jelenlegi tagja, az Egészségügyi Szakmai Kollégium Pathologia Tagozata Tanácsának volt elnöke. Közleményeinek száma 99, absztraktok nélküli impactfaktora 138,713, összes idézete 931, Hirsch-indexe 14. Öt könyvfejezet és 1, három nyelven kiadott egyetemi jegyzet szerzője.

DR. TURZÓ KINGA egyetemi docens 1967-ben született Brassóban. 1989-ben fizikusi diplomát szerzett a Bukaresti Tudományegyetemen. 1991–2001 között a szegedi JATE, TTK Biofizikai Tanszékének tanársegédje majd tudományos munkatársa volt. 2000-ben megvédte a PhD-értekezését „A bakte-

riális reakciócentrum készletetett fluoreszcenciája” témakörben. 2001-ben Alfred Kästler ösztöndíjjal a strasbourgi Université Louis Pasteurben dolgozott. Itt ismerkedett meg az implantológiai tárgyú kutatásokkal. 2001 őszétől a Szegedi Tudományegyetem Fogászati és Szájsebészeti Klinikáján dolgozott, mint tudományos munkatárs. Fazekas András professzor felkérésére meghonosította az alloplastikai anyagok biontegrációjának témakörét. 2004-től az SZTE Klinikai Orvostudományi Doktori Iskola, Fogorvostudományi Kutatások alprogram témavezetője majd 2015-től tisztagja. 2007-ben megalakult a Fogorvostudományi Kar, amelyben aktívan részt vett a tudományos munka fejlesztésével, pályázatok elnyerésével és a minősített oktatók számának növelésével. Az Orálbiológiai és Kísérletes Fogorvostudományi Tanszék egyik megalapítója, amelynek 2012-2016 között tanszékvezető-helyettese, majd 2017-2019 között tanszékvezetője volt. 2003-ban Békésy György posztdoktori ösztöndíjat, 2011-2013 között MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat kapott. 2012-2015 között a FOK általános dékánhelyettese, majd 2015-2018 között a dékánja. 2014-ben habilitált, 2018 végén átköltözött Pécsre és a Fogorvostudományi Szak egyetemi docense lett. Fő kutatási területe a titán fogászati implantátumok biointegrációját elősegítő fizikai-kémiai és biokémiai felületmódosítások és ezek vizsgálata biológiai felületvizsgálati, in vitro sejtkultúra módszerekkel és in vivo állatkísérletekkel. 13 hazai és nemzetközi pályázatot (EU5, GVOP, TÉT, ETT, TÁMOP) nyert és irányított. A fogorvostan-hallgatóknak új, specifikus és

fontos tantárgyakat fejlesztett ki a modern fogorvosképzés kurikulumának megfelelően: fizika fogorvostan-hallgatóknak, fogászati biometria és kísérleti eredmények kiértékelése, bioanyagok és biokompatibilitás a fogászatban tárgyak. 13 hallgató szakdolgozatának témavezetője, közülük hatan díjazást értek el az OTDK-n. Dékánhelyettesként irányította és koordinálta az új kari kurikulum bevezetését, az európai ajánlások (ADEE) alapján. Számos hazai és nemzetközi tudományos társaság tagja. Több nemzetközi folyóiratban végez bírálói tevékenységet. Tizenkét PhD-hallgatója közül hatan már sikeresen megvédték disszertációjukat. 33 tudományos közleménye (ezek közül 2 könyvrészlet) jelent meg, 322 független citációval, Hirsch indexe 9. Két gyermeke van: Tamás (31 éves) idegsebész rezidens és Zoltán (27 éves) fizikus.

DR. VARJÚ-SOLYMÁR MARGIT egyetemi docens 1982-ben született Veszprémben. Középiskolai tanulmányait a balatonfüredi Lóczy Lajos Gimnáziumban végezte. 2006-ban általános orvosi diplomát szerzett a Pécsi Orvostudományi Egyetemen. 2006-tól 2014-ig egyetemi tanársegédként dolgozott a PTE, ÁOK Kórélettani és Gerontológiai Intézetében, ahol 2006-tól Szelényi Zoltán professzor hőszabályozási és anyagcsere-kutatócsoportjában kezdte meg kutatói tevékenységét energetikai szabályozás témájában. Ennek eredményeképpen 2012-ben Szelényi professzor témavezetésével védte meg „Az éhezés és az elhízás hőszabályozásra kifejtett hatásai” című PhD-értekezését. A Koller Ákos professzor vezetésével 2008-ben megalakult Mikrocirkulációs Laboratórium munkatársa, itt vénák, artériák és arteriolák vazomotor-működésének mérési módszereit ismerte meg. 2017-től a Transzlációs Érfunkciós Kutatócsoport vezetője. 2014-től 2019-ig egyetemi adjunktusként dolgozott. Folyamatosan jelentős szerepet vállal az oktatómunkában, az általános orvos, fogorvos és gyógyszerészhallgatók kórélettan tárgyának oktatásában vesz részt magyar, angol és német nyelven is. A fiatal oktatók és kutatók mentorálását végzi. Kutatási területe az elhízás és a hozzá kapcsolódó legjelentősebb, nem fertőző betegségek, például a magas vérnyomás, inzulinrezisztencia, 2-es típusú diabetes mellitus, diszlipidémia, patológiai érrendszeri változások és atherosclerosis

kórélettanának vizsgálata. Több hazai tudományos szervezet tagja, nemzetközi táplálkozástudományi és diabetológiai szaklapok rendszeres bírálója. Tudományos közleményeinek összesített impakt faktora 133,797, független idézeteinek száma 330. 2019-ben habilitált. Férje dr. Varjú Péter a PTE, KK, I. sz. Belgyógyászati Klinika orvosa. Egy hét éves fiúgyermek, Dániel édesanyja.

DR. ZELENA DÓRA TÍMEA egyetemi tanár 1970-ben született Miskolcon. Középiskolai tanulmányait a miskolci Zrínyi Ilona Gimnáziumban végezte és 1994-ben szerzett orvostudományi diplomát a Debreceni Egyetem Orvostudományi Karán. Már az egyetemi évek alatt bekapcsolódott mind a kísérletes, mind a kutató munkába. Az Orvosi Vegytani Intézetben gyakorlatokat tartott elsőéves orvostanhallgatóknak és a patkány és tengerimalac májának foszforilációs enzimeit hasonlította össze, míg az Élettan Intézetben egyszál béka izomrost nátrium csatornáit tanulmányozta. Végzés után Budapesten a Kísérleti Orvostudományi Intézetben dr. Makara Gábor vezetésével kezdett el dolgozni, ahol PhD-munkáját a serkentő aminosavak stresszszabályozásban betöltött szerepéről írta és 2000-ben védte meg. Ezen időszak alatt a Semmelweis Egyetem Biokémia Intézetében tartott gyakorlatot és házi-orvosi ügyeletben is részt vett. Később érdeklődése a stresszhez kapcsolható pszichiátriai betegségek állapotmodelljei felé fordult és a vazopresszin szabályozó szerepét kezdte el tanulmányozni akut és krónikus stresszállapotokban szorongásban és depresszióban. Ebből

a témából született az MTA Doktori disszertációja, melyet 2017-ben védett meg. Munkatársaival jelenleg három fő témában folytatnak kutatásokat: a poszttraumás stressz zavar állapotmodelljében a kórkép metabolikus vonatkozásait tanulmányozzák, a szerotoninerg magnak számító medián ráfe egyéb sejttípusainak jelentőségét opto- és farmakogenetikai módszerekkel vizsgálják, valamint az Alzheimer-kór egérmodelljében új terápiás lehetőségeket tesztelnek. 2006-tól az ELTE-n tart viselkedésszabályozási kurzust, míg 2007-15 közt az SE, ÁOK Élettan Intézetében német hallgatóknak tartott gyakorlatokat. 2016-tól a PTE, ÁOK Élettan Intézetében három nyelven (magyar, angol és német) tart előadásokat, és ebben az évben habilitált is. Több mint 30 magyar és 20 külföldi hallgató töltött több-kevesebb időt a laboratóriumában, ahol bevezette őket a kutatómunka szépségeibe. 3 végzett PhD-hallgató került ki a keze alól és jelenleg 4 újabb vesz részt a doktori képzésben. Élénk nemzetközi kapcsolatokat tart fenn, több, mint 40-szer hívták meg különféle konferenciákra, rendezvényekre előadni, valamint 2 héttől 2 hónapig terjedő tanulmányutakon vett részt Oroszországban, Németországban, Szlovákiában, Horvátországban, Angliában, Spanyolországban, Franciaországban és Indiában is. Idegen nyelvű folyóiratban megjelent közleményeinek száma 112, melyre 1434 független hivatkozást kapott, és 16 könyvfejezetet írt. Hirsch-indexe 28. Férje, Horváth Sándor számítógépes szakértő, lánya a SE, ÁOK, míg fia az ELTE matematika szak hallgatója.

Az Egészségügyi Szakmai Kollégium új pécsi vezetői és tagjai

Az Egészségügyi Szakmai Kollégium elnöke: *dr. Kollár Lajos*

1. Addiktológia
Titkár: *dr. Szemelyácz János*, Integrált Drogterápiás Intézet Közalapítvány
3. Angiológia és érsebészet
Tag: *dr. Jancsó Gábor*, Érsebészeti Klinika
4. Ápolás és szülésznő (szakdolgozói)
Tag: *dr. Deák András*, Sürgősségi Orvostani Tanszék
7. Belgyógyászat, endokrinológia, diabétesz és anyagcserebetegségek
Tag: *dr. Mezősi Emese*, I. sz. Belgyógyászati Klinika
11. Égés- és plasztikai sebészet
Titkár: *dr. Pavlovics Gábor*, Sebészeti Klinika
13. Foglalkozás-orvostan
Titkár: *dr. Tibold Antal*, Foglalkozás-egészségügyi és Munkahigiénés Központ
14. Fül-orr-gégészet
Elnök: *dr. Lujber László*, Fül- Orr- Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika
18. Gyermekpszichiátria és addiktológia
Tag: *dr. Tényiné dr. Csábi Györgyi*, Gyermekgyógyászati Klinika
19. Gyermeksebészet
Elnök: *dr. Vajda Péter*, Gyermekgyógyászati Klinika
22. Hospice-palliatív ellátás
Elnök: *dr. Csikós Ágnes*, Alapellátási Intézet
23. Humán reprodukció
Tag: *dr. Várnagy Ákos*, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
24. Idegsebészet
Tag: *dr. Dóczy Tamás*, Idegsebészeti Klinika
25. Igazságügyi orvostan, orvosszakértés és biztosítási orvostan
Tag: *dr. Kozma Zsolt*, Igazságügyi Orvostani Intézet
26. Infektológia
Tag: *dr. Péterfi Zoltán*, I. sz. Belgyógyászati Klinika
27. Kardiológia
Titkár: *dr. Tóth Kálmán*, I. sz. Belgyógyászati Klinika
28. Klinikai és járványügyi mikrobiológia
Tag: *dr. Reuter Gábor*, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitási Intézet
29. Klinikai farmakológia
Tag: *dr. Habon Tamás*, I. sz. Belgyógyászati Klinika
30. Klinikai genetika
Tag: *dr. Zima Judit*, Orvosi Genetikai Intézet
31. Klinikai immunológia és allergológia
Tag: *dr. Berki Tímea*, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet
32. Klinikai szakpszichológia és pszichoterapeuta klinikai szakpszichológus
Tag: *dr. Péley Bernadett*, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Pszichológiai Intézet
33. Kórházi klinikai gyógyszerészet
Tag: *dr. Botz Lajos*, Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár
34. Megelőző orvostan és népegészségügy, kórházhigiénia
Titkár: *dr. Betlehem József*, Egészségtudományi Kar, Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet
35. Menedzsment és egészség-gazdaságtan és egészségügyi informatika (nem orvosi) és minőségügyi
Elnök: *dr. Boncz Imre*, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet
Titkár: *dr. Zemplényi Antal*, Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár
36. Mozgásterápia, fizioterápia
Titkár: *dr. Ács Pongrác*, Egészségtudományi Kar, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet
37. Nephrológia és dialízis
Elnök: *dr. Wittmann István*, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai, Diabetológiai Centrum
38. Neonatológia
Tag: *dr. Ertl Tibor*, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika
39. Neurológia
Tag: *dr. Komoly Sámuel*, Neurológiai Klinika
Tag: *dr. Janszky József*, Neurológiai Klinika
40. Nukleáris medicina
Tag: *dr. Schmidt Erzsébet*, Orvosi Képzőképző Klinika, Nukleáris Medicina Intézet
41. Onkológia és sugárterápia
Titkár: *dr. Mangel László*, Onkoterápiás Intézet
42. Ortopédia
Tag: *dr. Than Péter*, Ortopédiai Klinika
43. Orvosi laboratórium
Elnök: *dr. Miseta Attila*, Laboratóriumi Medicina Intézet
Titkár: *dr. Székelyi Katalin*, Tolna Megyei Balassa János Kórház Szekszárd
45. Patológia
Tag: *dr. Tornóczki Tamás*, Pathológiai Intézet
47. Pszichoterápia
Titkár: *dr. Tényi Tamás*, Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika
48. Radiológia
Titkár: *dr. Battyáni István*, Orvosi Képzőképző Klinika
49. Rehabilitáció, fizikális medicina és gyógyászati segédeszköz
Tag: *dr. Péley Iván*, Idegsebészeti Klinika
50. Reumatológia
Tag: *dr. Sütő Gábor*, II. sz. Belgyógyászati Klinika
51. Sebészet és egynapos sebészet
Titkár: *dr. Vereczkei András*, Sebészeti Klinika
53. Szemészet
Tag: *dr. Csutak Adrienne*, Szemészeti Klinika
54. Szívsebészet
Tag: *dr. Szabados Sándor*, Szívgyógyászati Klinika
58. Transzplantáció
Tag: *dr. Szakály Péter*, Sebészeti Klinika Transzplantációs Osztály
59. Traumatológia és kézsebészet
Titkár: *dr. Wiegand Norbert*, Traumatológiai és Kézsebészeti Klinika
60. Tüdő- és mellkassebészet
Tag: *dr. Molnár F. Tamás*, Műveleti Medicina Tanszék, Petz Aladár Megyei Oktató Kórház, Sebészeti osztály, Győr
61. Tüdőgyógyászat
Tag: *dr. Sárosi Veronika*, I. sz. Belgyógyászati Klinika

Arany Katedra Díj

Dr. Karádi Zoltán egyetemi tanár, az Élettani Intézet professzor emeritusa **Arany Katedra Díjat** vehetett át az Egyetem rektorától a PTE Tanévnyitó Ünnepi Szenátusi Ülésén.

Karádi professzor úr tíz évnyi intézetigazgatósága alatt a hálózat alapú képzési koncepció mentén nagy jelentőségű reformokat vezetett be az orvostan-, fogorvostan-, valamint gyógyszerészhallgatók élettan oktatásában. Erdemben a vezetése alatt hoztuk létre és formáltuk egyre jobbra az Élettani Intézet oktatási anyagokat tartalmazó, új rendszerű honlapját, mely lehetővé tette a diákok számára a különféle, mind a gyakorlatokhoz, mind az előadásokhoz kapcsolódó tananyagok elektronikus elérését, használatát. E munka keretében mindhárom (magyar, angol, német) oktatási nyelven egységes, új, folyamatosan javított élettan gyakorlatos jegyzet is született, amelyet a hallgatók kontrollált elektronikus hozzáféréssel használhatnak az egyes gyakorlatokhoz rendelt feladatlapokkal együtt. Az előbbieket szerinti tartalmi és formai újítások révén mindegyik képzési formánkban folyamatosan javítani tudjuk az Élettan tantárgy oktatási színvonalát.

A 3 doktorandusz, s legújabbban 2 angol programos TDK-hallgató munkáját is irányító Karádi professzor úrnak a díjhoz szeretettel gratulálunk és további aktív, sikerekben gazdag éveket kívánunk számára.

Péczezy László

Bolyai ösztöndíj

Karunkról idén négyen kaptak **Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat**: *Tóth Péter, Meggyes Máttyás, Lempel Edina és Mikó Alexandra.*

A kormány – az MTA elnökének kezdeményezése nyomán – 1997-ben rendeletet hozott a posztdoktori foglalkoztatás rendszerének kialakítására és ennek keretében Bolyai János Kutatói Ösztöndíj létesítésére. A Bolyai-ösztöndíj kifejezetten a fiatal (kezdetben 40, 2002-től 45 év alatti), tehetséges kutatók anyagi támogatására jött létre. Az ösztöndíjat független, szakmailag és tudományos szempontból autonóm, az MTA elnöke által az MTA köztestületi keretei között létrehozott kuratórium ítéli oda, nyilvános pályázati rendszerben.

A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma 1998-as megalakulása óta évente hirdette meg, bírálta el és ítélte oda az ösztöndíjat. A kuratórium a pályázatokat tizenegy szakértői kollégium közreműködésével bírálja el, amikben minden szaktudomány képviselőjét egy-két tudós látja el. Az ösztöndíj egy-, két-, vagy hároméves időtartamra nyerhető el, és azt a kutató ismételt megpályázhatja. A kuratórium az ösztöndíjban részesülők tudományos tevékenységét folyamatosan figyelemmel kíséri és értékeli. Az ösztöndíjasok éves és záró kutatói jelentésekben adnak számot munkájukról, melyek fő szempontjait a kuratórium határozta meg. A kuratórium a kiemelkedő szakmai minősítést elérő, végzett ösztöndíjasoknak Bolyai Emléklapot adományoz. Közülük évente legfeljebb 15 főnek a szakértői kollégiumok javaslata alapján MTA Bolyai Plakettet ítél oda. A kuratórium által kezdeményezett, és évente megrendezett „Bolyai-nap” keretében kerül sor az MTA Bolyai Plakettek és a Bolyai Emléklapok, valamint az ösztöndíj odaítélését tanúsító oklevelek átadására. A „Bolyai-nap” színvonalát növelik a kiemelkedő eredményt elért ösztöndíjasok szakmai előadásai.

Ösztöndíjasainknak szeretettel gratulálunk!

Szakmai elismerések a MESZK tudományos kongresszusán

Siófokon, a MESZK VII. Szakdolgozói Tudományos Kongresszusának nyitónapján a szakmai kamarai munka elismeréseként adták át díjakat.

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara az egészségügy területén kifejtett kiemelkedő szakmai és közösségépítő szakdolgozói tevékenység elismeréseként 2006-ban Szakmai Díj-at alapított. Az elismerés annak a kamarai tagnak adományozható, aki hivatásának képviselésével az egészség megőrzése, betegségek megelőzése, az ápolás, gondozás, betegellátás terén magas színvonalú, példaértékű eredményt ért el, és kimagasló teljesítményével hozzájárult az egészségügyi ellátás és a szakdolgozói tevékenység fejlesztéséhez. A helyi és területi szervezetek javaslatára, az Országos Kitüntetési Bizottság véleményezésével, az Országos Elnökség jóváhagyásával ez évben is 21 fő részére került átadásra az elismerés.

2020-ban **szakmai díjat** kapott Baranya megyéből: *Kaizer Melinda*, a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika szülésznője, aki 30 éve dolgozik a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán, első munkahelyén. Szülésznőként a munkáját hivatásnak tekinti és segítője, támasza az édesanyáknak. A szülésznők oktatásában élen jár, a klinika minőségirányítási vezetője is. Szakmai hozzáértése, emberi magatartása a szakma dicséretére válik – kitüntetéséhez szeretettel gratulálunk!

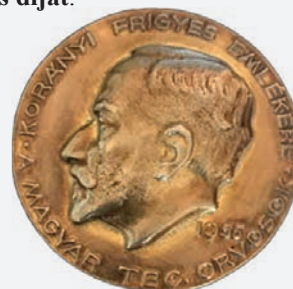
Forrás: Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara

Korányi Frigyes-díj

Augusztus 30-án részben online, illetve élő közvetítéssel került megrendezésre a tavasszal elmaradt Magyar Tüdőgyógyász Társaság 61. Nagygyűlése Budapesten a Vigadóban, ahol *dr. Sárosi Veronika* átvehette a társaság legrangosabb elismerését, a **Korányi Frigyes díjat**.

A díjat átadta dr. Ostoros Gyula az MTT elnöke, dr. Müller Veronika egyetemi tanár, a Semmelweis Egyetem Pulmonológiai Klinikájának igazgatója és dr. Bogos Krisztina, az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet főigazgatója.

Sulyok Endre professzor 80 éves!

Dr. Sulyok Endre, a Pécsi Tudományegyetem professzora nyolcvanadik születésnapját ünnepelte. A doktor úr szakmai munkáját a POTE Gyermekklinikáján kezdte meg, majd a Székesfehérvári Megyei Kórház Gyermekosztályát vezette. 1985-től pedig 23 éven keresztül a Baranya Megyei Gyermekórház igazgató főorvosa volt. Jelenleg a PTE emeritus professzora. Gyermekgyógyászatból, neonatológiából, nephrológiából és hipertoniológiából szerzett szakképesítést.

„Mélyen meg vagyok hatva, és nagyon megtisztelő, hogy a mostani munkatársaim, az ETK doktori iskolája és az ETK vezetői gondoltak erre. A legkedvesebb élményeim hallgatói koromban: az Élettani Intézetben eltöltött 4 év, amikor demonstrátor voltam Grastyán Endre professzor úrnak a munkacsoportjában, azt követően igen kellemes éveket töltöttem el a Gyermekklinikán, amikor Kerpel-Fronius Ödön professzor volt az intézet vezetője. Az én üzenetem az orvosoknak az, hogy hát először a beteget szeretni kell. Különleges empátia kell – és ez a gyermekgyógyászatban megvan. A másik: legyen olyan környezet, amiben a szakma ki tud teljesedni és a hivatásukat tudják teljesíteni. Én azt gondolom, hogy erre is van esély, hogy a közeljövőben megvalósul az, hogy mindenki jól érzi magát a munkahelyén, szívesen dolgozik és nem

csak a rutinellátásban, hanem örömmel oktat, és örömmel végez kutatómunkát.”

A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara, Egészségtudományi Doktori Iskolája és az MTA TAB Egészségtudományi Munkabizottsága Sulyok Endre professzor úr 80. születésnapja alkalmából tudományos ülést rendezett.

A rendezvény részletes programja itt megtekinthető: <http://www.etk.pte.hu/hirek/kari-hirek/dr-sulyok-endre-unnepi-tudomanyos-ules>, az alábbi linken pedig visszanezhető: <http://www.etk.pte.hu/sulyok80>.

Forrás: UnivPécs

Szt. Kozma és Damján Díjat kapott dr. Kalmár Nagy Károly

A Szervdonáció és Transzplantáció Világnapja alkalmából a több mint ezer vesetranszplantációban a legmagasabb szakmai színvonalon való közreműködéséért, valamint a hazai hasnyálmirigy- és veseátültetés megvalósításában végzett úttörő munkájáért a **Transzplantációs Alapítvány**

Szt. Kozma és Damján Díjat vehette át a Klinikai Központ Sebészeti Klinikájának osztályvezető főorvosa, dr. Kalmár Nagy Károly Budapesten.

Dr. Kalmár Nagy Károly 1980-ban szerzett általános orvosi diplomát a Szegedi Orvostudományi Egyetemen „summa cum laude” minősítéssel. Az egyetem elvégzése után a Szegedi Orvostudományi Egyetem I. sz. Sebészeti Klinikáján dolgozott előbb gyakornoki, majd tanársegédi beosztásban. 1992-től a POTE I. sz. Sebészeti Klinikájára kapott kinevezést, feladata a szervtranszplantációs munka megszervezése volt. 1993-tól vezeti a pécsi szervtranszplantációs programot. 1998-ban dr. Kalmár Nagy Károly végezte az első hazai hasnyálmirigy-transzplantációt.

Dr. Kollár Lajos lett az Egészségügyi Szakmai Kollégium elnöke

Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere átnyújtotta az Egészségügyi Szakmai Kollégium elnökének és új tagozatvezetőinek megbízólevelét.

A miniszter köszöntő beszédében úgy fogalmazott, hogy a koronavírus-járvány hatására hangsúlyosabban előtérbe kerültek azok a törekvések, amik az egészségügy átalakítását célozzák. Hozzátette: úgy tűnik, ehhez a feltételek is együtt állnak, kiemelve, hogy teljes átalakításra törekednek a preventív szemléletmód alapján.

Kitért a népegészségügyi megbetegedések leküzdésére tett intézkedésekre is, és mint mondta, ezen egészségprogramok bázisai az országos intézetek lettek. Szerinte minden változást a kormány leghatározottabb támogatásával hajtják végre, törvényes és egyértelmű viszonyokat teremtve a magán- és az állami ellátórendszer között.

„Eljött az a lehetőség is, hogy komolyan foglalkozunk a fizetésekkel és a paraszolvencia összefüggéseivel” – mondta.

A szakmai kollégium tagozatvezetőit teljes bizalmáról biztosította a miniszter. A grémium elnöke dr. Kollár Lajos, a Pécsi Tudományegyetem Érsebészeti Klinikájának emeritus professzora lett.

Mozsonyi Sándor emlékérmét kapott a Pécsi Gyógyszerészi Szakmai Hétvégék szervező csapata

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Gyógyszerügyi Szervezési és Közigazgatási Szakosztálya által adományozott kitüntetés átadására került sor az MGYT által szervezett Congressus Pharmaceuticus Hungaricus XVI. 3 napos kongresszusának harmadik napján, szeptember 12-én. Idén a globális járványhelyzetnek köszönhetően online keretek között rendezték meg az eseményt.

A díjazott tekintetében idén rendhagyó módon nem egyetlen embert szeretett volna díjazni az MGYT, hanem egy csoportot, mégpedig a **kórházi-klinikai gyógyszerészi pécsi szakmai hétvégék** szervezőit. A több mint 8 éves múlttal rendelkező gyógyszerészi továbbképző szakmai hétvégét 2020-ban a COVID-19 pandémia függvényében el kellett halasztani, de ez nem tette semmissé az elmúlt évek a szakmát szolgáló és gyakorlatorientált pécsi hétvégékbe fektetett szorgalmas és alázatos munkát. Ez a díj mindenkinek szól, aki valamilyen módon, de részt vett a szakmai hétvége megvalósításában, így a következő személyek: *Abrahám Eszter, Botz Lajos, Gyimesi Nóra, Fittler András, Langer András, Lovász Andrea, Somogyi-Végh Anna, Süle András, Szabó-Gabara Krisztina, Takács Gábor, Vida Róbert.*

2012-ben 20 lelkes, fiatal kórházi gyógyszerész részvételével kezdődött el a rendezvénysorozat, amely kapcsán akkor még nem kristályosodott ki, hogy ez egy rendezvénysorozat lesz. Az elmúlt évek érdeklődése olyan szintű emelkedő tendenciát mutatott, hogy ma már elmondható, hogy minden 5. kórházi gyógyszerész részt vett a pécsi továbbképzésen.

A pécsi hétvégék egyik jellegzetessége, hogy időhatékony, hiszen kevesebb, mint egy nap leforgása alatt területekre kerülnek a kórházi gyógyszerészi szakma aktualitásai. A szakmai programot általában az előző évi program résztvevőinek javaslatai alapján állítják össze, majd ennek függvényében kéri fel az a különböző előadókat a gyakorlatorientált előadások megtartására. A prezentációk révén lehetőség nyílik arra, hogy egy kollektív, nyitott és interaktív diskurzus keretein belül megoldásokkal és javaslatokkal tűzdelt szakmai eszmecsere folytassanak a résztvevők és az előadók a kórházi-klinikai gyógyszerészi szakma jó gyakorlatairól, mindennapi tapasztalatairól és kihívásairól.

Az elmúlt évek előadásainak tapasztalata summázta a szakma számára, hogy a betegre szabott gyógyszeresztás szubsztanciális részét képezi egy sikeres terápiának. A klinikákon dolgozó csapatok rendkívüli kulcsszereplője a kórházi gyógyszerész, aki a gyógyszeres terápia biztonságáért és költség-hatékonyságáért, illetve a gyógyszer felírási folyamat racionalizálásáért is felel.

Karunk gratulál a csapatnak az elismerés elnyeréséért!

A Gyógyszerésztudományi Kar sok díjat kapott a PTE tanévnyitó ünnepi szenátusi ülésén

Számos elismerést vihettek haza a Gyógyszerésztudományi Kart képviselő jelöltek a hagyományosan minden szeptember első napján megtartandó Pécsi Tudományegyetem tanévnyitó ünnepi szenátusi ülésén.

Egyetemi Sportélet Díjban részesült *Németh Bálint* gyógyszerész, aki 2017 és 2019 között a Medikus Vízilabda-csapat kapitánya és edzője volt. Vezetése alatt a csapat 2 ezüstérmet nyert a Medikus Kupán, így kiemelt egyetemi sportteljesítményéért érdemelte ki az elismerést.

A Pécsi Tudományegyetem legrangosabb hallgatói díját idén egy végzett gyógyszerész, *dr. Tyukodi Levendi* vehette át, aki egyetemi éve alatt magas színvonalú tudományos munkát, lelkiismeretes közösségi tevékenységeket és kitűnő tanulmányi eredményeket nyújtott.

Szintén **Pro Universitate Juventutis Díjban** részesítették *Faisal Anna Zelmát*, PhD gyógyszerészhallgatót, aki eddigi tudományos pályafutása során végzett példamutató és eredményes kutatómunkájáért érdemelte ki a rangos elismerést.

Az idei 2020/2021-es tanévet megnyitó ünnepi szenátusi ülésen is szokásához híven a Pécsi Tudományegyetem rektora, *dr. Miseta Attila* a szervezeti egység vezetőjének javasla-

Dr. Tyukodi Levendi

tára a szervezeti egység dolgozóját **dicséretben** részesítheti. Idén a karról a Gyógyszerészi Kémiai Intézet egyetemi adjunktusát, *dr. Kulcsár Győző Kornélt* javasolta összhangban mind a dékáni vezetés, mind pedig az intézet vezetője, *dr. Perjési Pál*.

Pro Universitate Juventutis Díj kitüntetettje

dr. Faisal Anna Zelma

A PTE legrangosabb hallgatói díját, a Pro Universitate Juventutis Díjat dr. Faisal Anna Zelma, a Gyógyszerhatástani Tanszék PhD hallgatója is kiérdemelte!

„Végzősként és friss diplomásként rendelkezik a leginkább szerteágazó tudással egy gyógyszerész(hallgató)” – interjú dr. Faisal Anna Zelmával

– Először is szeretnék gratulálni ahhoz, hogy te érdemelheted ki a legrangosabb egyetemi hallgatói elismerést, a Pro Universitate Juventutis Díjat. Mindenképpen nagy szó ez, de többévi kutatómunka áll a díj mögött. Mesélg egy kicsit magadról, miért a gyógyszerész szakmát választottad és, hogyan vezetett az utad a Doktori képzésbe. Kít ismerhetnek meg az olvasók Zelma személyében?

– Köszönöm szépen. Már viszonylag fiatalon, általános iskolás koromban elhatároztam, hogy gyógyszerész leszek. Édesanyám a PTE, ÁOK Laboratóriumi Medicina Intézetében dolgozik, így általa már viszonylag korán megismerkedtem a laboratóriumi munkával. Majd 7. osztályos koromban, amikor elkezdődött a kémiaoktatás, rájöttem, hogy mennyire érdekel ez az irány. Először egy családi barátunk mesélt nekem a gyógyszerészi pályáról, ami felkeltette az érdeklődésemet, és 13-14 éves koromban elhatároztam, hogy gyógyszerész leszek. Ez az elhatározás kitartott egészen a pályaválasztásig, amikor a pécsi gyógyszerészképzést jelöltem meg első helyen, ahova szerencsére fel is vettem.

A graduális képzés során harmadévesként értettem meg a gyógyszerészi hivatás lényegét. Az első három év alatt nagyon sok alapozó tárgyat ismernek meg a hallgatók, de a harmad- negyedéves tárgyak (gyógyszertechnológia, gyógyszerészi kémia) elsajátításával egyre közelebb kerülünk a kézzel fogható, eredményes gyógyszerészi munkához. Azt hiszem harmadéves koromban, a szakmai tárgyak megismerésével, éreztem, hogy jó pályát választottam. Ezt követően, negyed- és ötödévben a gyógyszerhatástani és toxikológiai ismeretek megszerzésével sajátítunk el minden szükséges tudást a gyógyszerészi hivatáshoz. Úgy gondolom, hogy végzősként/friss diplomásként rendelkezik a leginkább szerteágazó tudással egy gyógyszerész(hallgató). Természetesen a gyakorlati tapasztalat megszerzésével az adott területen, amelyen tovább tevékenykedik (közforgalom, ipar, kutatás) egyre mélyebb ismeretekre tesz szert, de ezzel párhuzamosan sajnos kikopnak más ismeretanyagok. Ezért kell megbecsülni azt a tudást, amit megszerztünk a képzésünk során és lehetőségeinkhez mérten megtartani, folyamatosan bővíteni.

A végzéshez közeledve a sokszínű lehetőségek közül, amit a gyógyszerész diploma nyújt, nehezen tudtam választani. Nagyon szerettem a gyógyszerészeti gyakorlatokat, a magisztrális gyógyszerkészítés folyamatát, emellett a klinikai gyógyszerészi pálya is érdekelt. Mégis a kutatás irányába indultam, abban bízva, hogy minél több dolgot megismerhetek, újabb és újabb tudásra tehetek szert, de a közforgalmú gyógyszerellátástól nem tudtam teljesen elszakadni. Hétvégente, nyári szabadság alatt rendszeresen helyettesíték gyógyszerészben is, ahol jó a páciensekkel találkozni, magisztrális gyógyszer készíteni és segíteni.

– Miből írtad a szakdolgozatodat? Miből írod a PhD-munkádat?

– A graduális képzés során a Gyógyszertechnológiai és Biofarmáciai Intézetben folytattam szakdolgozati munkát harmadéves koromtól. Módosított hatóanyag-leadású készítmények tervezése, előállítás és vizsgálata témán belül készített hatóanyag-leadású, gyorsan dezintegrálódó, pH-szenzitív kapszulafal fejlesztésével foglalkoztam.

A végzést követően a PTE, ÁOK Gyógyszertudományok Doktori Iskola Toxikológia programjában kezdtem meg a doktori képzést, a PTE, GYTK Gyógyszerhatástani Tanszék kutatómunkájába kapcsolódva. Jelenleg mikotoxinok (penészgombák által termelt másodlagos anyagcseretermékek) kölcsönhatásait vizsgálom különböző makromolekulákkal. Elsősorban különböző mikotoxinok albuminnal kialakított kölcsönhatásait vizsgálom, ami toxikokinetikai szempontból fontos.

Például egy korábbi kísérletsorozatunkban mikotoxint adtunk sörhöz (egyes gabonafélékben magas lehet a mikotoxin koncentráció) és vízben nem oldódó mikrogöngyhöz kötött ciklodextrin segítségével sikeresen eltávolítottuk a mikotoxint az oldatból. Idén kezdtem meg a negyedik éve met PhD-hallgatóként, előreláthatólag az ősz folyamán kezdem el a tézisem írását és jövő nyáron szeretnék védeni.

– Mik voltak a főbb mérföldkövei az eddigi tudományos pályafutásodnak, amely révén úgy érzed, kiérdemelted a Pro Universitate Juventutis Díjat?

– Nem érzem úgy, hogy nagyobb mérföldkövek lettek volna az eddigi tudományos pályafutásom során. Próbáltam a legjobb tudásom szerint dolgozni, és mindig a következő feladatra koncentrálni. A sok szakmai segítségnek és támogatásnak köszönhetően, amit a témavezetőmtől, dr. Poór Miklóstól és a Tanszék munkatársaitól kaptam, lehetőségem adódott rövid időn belül nagyon sok eredményes kísérletet elvégezni, ami sok tudományos cikk megszületéséhez vezetett. Persze ehhez szerencse is kellett. Emellett sok kollaborációs partnerrel nyílt lehetőségem együtt dolgozni, akik szintén hozzájárultak az elért sikerekhez.

– Mit üzensz a hallgatóknak és a jövő gyógyszerészei számára?

– Itt csak ismételni tudom önmagam: becsüljük meg azt a tudást, amit megszerztünk a képzésünk során és lehetőségeinkhez mérten tartsuk meg, és folyamatosan bővítjük!

Lokodi Dávid

„Nem tartom magam sem vátesznek, sem virológusnak, egyszerű sürgész vagyok”

Higgadtan és határozottan követi a fotós kérését, veszi fel ötpercenként a telefont, válaszol kollégája kérdéseire, aki sürgetően bekopog hozzá. Hasonlóképp viselkedik, amikor komoly döntéseket hoz egy-egy beteg esetében, vagy ha szakmai véleményt nyilvánít egy-egy videóban, esetenként posztban. Úgy is fogalmazhatnám: biztos pontként van jelen. Ezt a megkérdőjelezhetetlen, szilárd, mérvadó orvosi és emberi jelenlétet díjazták a Szent-Györgyi Albert Helytállás különdíjjal is, amit szeptember 16-án vehetett át szakmájának egyik legelhivatottabbjaként dr. Kanizsai Péter László egyetemi docens, a Klinikai Központ Sürgősségi Orvostani Tanszékének vezetője, akinek egy esős hétköznapon pillanthatam bele az életébe.

– Egy ilyen különleges, példátlan helyzetben, mint amilyenben vagyunk most, talán másképp értékeli az ember, ha díjat kap, és vélhetően máshova is kerül az élettörténetében. Jól gondolom?

– Ez így van. Érkezett ugyan egy e-mail arról, hogy valaki jelölt engem erre a díjra, de aztán ez elsikkadt a levélhalomban, és nagyon meglepődtem, amikor felhívtak, hogy elnyertem. Számomra ez azért különösen szívmelengető, mert egy profi csapat által odaítélt elismerésről van szó a betegek szavazatai alapján, egyben pozitív visszacsatolás arról, hogy jól végezhetem a munkám, és jó úton haladunk.

– Hangsúlyozta, hogy ezt a helytállást a csapata nélkül nem lehetett volna megvalósítani, ami arra utal, hogy remek a csapata.

– A sürgősségi ellátás csapatmunka, de ez igaz a más típusú ellátásokra is, a magányos hősök kora lezárult. Régebben sem csak egy ember állt helyt, csak talán kevesebb fény jutott a körülötte tevékenykedőkre. A 21. századi medicinára jellemző a team jellegű szerep erősödése, ráadásul én nagyon szeretek csapatban dolgozni. Bár ez nem kis kihívás, hisz nagyon különbözünk több szempontból is, de amikor látom a kollégáimon, hogy tisztában vannak azzal, mi lesz a következő lépés, és annak megfelelően cselekszenek a lehető legteljesebb természetességgel, akkor ez csodálatos. Ezzel nem pusztán az én komfortzónámat szélesítik, hanem a beteg biztonságérzetét is javítják, ami egy igen lényeges aspektus az akut betegellátásban.

– Úgy ismerem Önt, mint aki folyamatosan, kritikusan értékeli, és ez érvényes saját magára éppúgy, mint a környezetére. Utólag miként ítéli meg a tavaszi helytállásukat?

– Igazából nem tudtuk, mivel állunk szemben, ahogyan most sem tudjuk. Van egy vírus, amiről kiderült, hogy nagyon ellenálló, nincs ellene védőoltás, és terjed, mint a bozóttűz. A kezdetekben még kevesebbet tudtunk róla, mint most. Nagy volt a bizonytalanság, bár ez mostanra sem sokban változott, hisz a COVID-dal kapcsolatos tudományos közlemények 25 százalékát már visszavonták. Mi mindenesetre felépítettünk egy rendszert, amit

működtettünk. Március közepétől a hónap végéig volt egy drasztikus esetszám csökkenésünk, ezt követően azonban érkeztek sorban azok a betegek, akiknek rosszabbodott az állapotuk, mert nem volt szakellátás, illetve osztályos felvétel. Az összesítéseink alapján áprilistól már visszatért az előző évi betegforgalom, májustól pedig ez tovább emelkedett. Azt gondolom, hogy helytálltunk. Nem küldtünk el senkit, sőt, a fontos vizsgálatokat megszerveztük. Jó érzés volt, hogy ebben a kollégáim is partnerek voltak, és ők is helytállóan, felelősségteljesen gondolkodtak.

– A Koronavírus Ellátó Központ felállításában és működtetésében is komoly szerepük volt.

– Nagy tisztelet illeti a műszaki szakembereket, akik villámgyorsan vittek véghez kisebb csodát a központ kialakításakor. A nehézséget ebben az időszakban az okozta, hogy a személyzetemből ki kellett hasítani egy részt és át-helyezni a KEK-be, de dr. Bóna Ernő kollégám és helyettesem kiválóan megoldotta ezt. Akkoriban nem a leterheltség, hanem a pszichológiai készültség viselt meg minket, hisz úgy hittük, hogy akár több ezer beteg is érkezhet. Mi a háttérben továbbra is dolgoztunk, igyekeztünk szelektálni a hozzánk érkezőket úgy, hogy a vírusos betegek azonnal a KEK-be kerüljenek.

Mára sokat javult a helyzet az új CT-berendezés és az új radiológiai eszközök beállításával, ugyanis nemcsak monitorokat és lélegeztetőgépeket kaptunk, hanem a Klinikai Központnak sikerült beszereznie egy olyan okos masinát is, amely hetven perc alatt képes gyorstesztet készíteni. Hátránya, hogy nagyon drága egy ilyen vizsgálat, ezért csak az intenzív osztályra kerülőknél alkalmazzuk, ám óriási dolog, hogy létezik, mert általa nem kell kivárni a PCR-teszt elkészültéig 16, illetve 24 óras idejét.

– Ennek megléte azért is fontos, mivel a jelen protokoll szerint az, aki súlyos tüneteket észlel magán, Önökhöz érkezik először.

– Igen, és csak utána kerül a Koronavírus Ellátó Központba, ha erre szükség van. Fontos tudni, hogy a betegnek nem a sürgősség területén kell jelentkeznie, hanem a korábbi égéssebészetin kialakított CR-részlegen, ami közvetlenül a mentőbejárat mellett található, elkülönítetten. Természetesen ott is a kollégáim teljesítenek szolgálatot, csak más kautélák mellett. Bezsilipelnek, és ott látják el a gyanús, avagy igazoltan pozitív betegeket. Az a célunk, hogy ezek a betegek minél hamarabb átjussanak a KEK-be, ahol megnyitottak osztályokat, ha elhelyezést, illetve intenzív terápiás ellátását igényelnek. Mi tehát nem gyógyítunk koronavírusos betegeket.

Szekszárdot jelölte ki regionális járványkórháznak a hatóság, de minden kapacitás véges, és logisztikailag sem minden esetben megoldható az odajutás egy súlyos állapotú beteg számára. Az eljárásrendben is szerepel, hogy akkor vihető egy másik egységbe a beteg, ha szállítható állapotban van. Legmagasabb szintű ellátóként fel kell készülnünk arra, hogy nem viszünk beteget sehova. Minden egyes döntést úgy hozunk meg ezzel kapcsolatban, hogy a

betegek érdekeit tartjuk szem előtt.

– **Pontosan mi történik a vírus tüneteitől szenvedő beteggel, amikor ide érkezik?**

– Átesik egy pretriázson - a triázs a szortírozó tevékenységet jelenti –, melynek során az érvényben lévő eljárásrend alapján készített kérdőívet kitölti. Ha felmerül a gyanú, hogy COVID-os, akkor őt nem visszük be a sürgősségre, hanem egy másik, ún. elkerülő úton a COVID-részlegre kerül. Itt megtriázsoljuk, megvizsgáljuk, levesszük a vérért, elküldjük röntgenbe, CT-be, majd a tesztek alapján eldöntjük, valóban gyanús-e. Ha ez beigazolódik, akkor szállítjuk át a KEK-be, ha nem, akkor hazaküldjük. A beteget vagy a mentőszolgálat, vagy a vele egy háztartásban élő családtag viheti, utóbbi természetesen azonnal karanténba vonul a beteggel együtt. Mintát az olyan betegektől veszünk, akiknek osztályra kell kerülniük, COVID-gyanúsak, de nem COVID-ellátást igényelnek. Ilyenek a stroke-os betegek, a szívinfarktusosak vagy a gyomorvérzések. Őket minden esetben megmintázzuk, mert csak negatív mintával kerülhetnek fel az osztályokra. Az eredmény megérkezéséig nálunk maradnak. Az intenzív osztályra kerülőknél használjuk a rapid tesztet. Jelenleg zajlik egy bővítési folyamat a várakozó betegek elhelyezésére. Ennek a helyszíne a régi sürgősségi lesz.

– **Mit tesznek olyan esetben, ha a beteget sürgősen műteni kell, ám pozitív lett a tesztje?**

– Erre is felkészültünk, van egy ún. COVID-műtőnk a COVID-részlegen, ami zsilipeltek légtechnikával működik. A kollégáim beöltöznek a szkafanderbe és megoperálják a beteget. Még idegsebészeti beavatkozás is végezhető itt, azaz gyakorlatilag minden megoldható ebben a műtőben. Még szülőszobánk is van a COVID-os szülőnők ellátására.

– **Olvasni lehetett a felhívásukat arról, hogy keresnek önkénteseket, orvosokat, ápolókat, adminisztrátorokat, betegkísérőket, ha a helyzet rosszabbodna.**

– Ez egy tipikusan sürgősségi aspektus, hogy ne akkor kelljen kapkodni, ha netán kiesik őt ápolóm, mert elkapták a betegséget, legyen kikkel helyettesíteni őket. Épp ma reggel találkoztam az önkénteseinkkel, akik szerencsére szép számban jelentkeztek. Ők főként orvostanhallgatók, de van köztük végzett orvos is. A betanítás utáni két-három alkalmat követően már lehet dolgozni velük. Elsősorban a segédápolói feladatokban fontos az alkalmazásuk. Ami a legnagyobb és legkellemesebb meglepetés volt számomra, hogy a tavaszi kontingensből is visszajöttek önkéntesek, akik már pontosan tudják, mit kell csinálniuk. Az ő segítségüket a betanításban és az adminisztrációban is kérni fogom. Nagyon jó érzés ismét itt látni ezeket a lelkes fiatalokat.

– **Több tájékoztató videó is készült Önrel a járvány kirobbanása óta, és számos helyen, fórumon, szakemberként és magánemberként is fontosnak tartja, hogy informálja az embereket. Ez is a helytállás része, amilyen erkölcsi kötelesség?**

– Nem tartom magam sem vátesznek, sem virológusnak, egyszerű sürgész vagyok. A mi szakmánk nem túl bonyolult, hisz nem agysebészeti beavatkozást végzünk. Az a fontos számunkra, hogy legyen a betegnek légútja, dobogjon a szíve, működjön az idegrendszere, ne hüljön ki – ilyen egyszerű dolgokra fókuszálunk. Mindemellett kötelességemnek és feladatomnak érzem, hogy feleljem

a hangom. Angolul ezt úgy hívják, hogy „public notification”, ez a sürgősség preventív szerepe, akármilyen furcsa is.

A sürgősség egy nagyon rossz kifejezés, hisz csak annak sürgős, hogy lássa orvos, aki rosszul van. Azt, aki bejön hozzánk azzal, hogy elvágta az ujját, biztosan nem fogjuk azonnal ellátni, hacsak nem gennyedzik az uja. Többen méltatlankodnak amiatt, hogy így hívjuk magunkat, és persze igazuk van, de mindenütt a világon így hívják a mi részlegünket.

A sürgősségnek igenis van preventív szerepe, egy stroke-kal kapcsolatos plakátnak éppúgy, mint egy diavetítésnek, vagy a kimondott szónak. Fontosnak érzem, hogy tájékoztassam az embereket, nemcsak a családom tagjait vagy a barátaimat. Szeretek röviden és világosan fogalmazni ezekben az üzenetekben arról, hogy szükséges a maszkhasználat, a távolságtartás, a kézmosás, és ne higgyenek a vírustagadóknak.

– **Mindez már csak azért is lényeges, hisz benne vagyunk az őszben, érkeznek a légúti megbetegedéssel küzdők, meg majd az influenzások.**

– Ráadásul az influenza tünettana nagyon hasonlít a koronavíruséra, bár a szaglás és az ízérzés elvesztése előbbiben nem annyira kifejező, de azért jelen van. Nagy áttörést várok attól a masinátlól, amit a közeljövőben vélhetően sikerül beszerezniük, ez egy egyszerű PCR-gép, ami húsz perc alatt tud differenciálni influenza A, B és SARS-CoV-2 között. A beszállító cégnek egyelőre nincs elég reagense, amivel el tudnánk indulni, de nagyon várjuk már, és remélhetőleg decemberre megkaphatjuk. Ez a gép nagyban meg fogja könnyíteni a dolgunkat. Budapesten már működik egy ilyen, és a tervek szerint az összes egyetemi sürgősségire érkezik belőle.

– **Önt tesztelték-e már?**

– Igen, többször is, és szerencsére eddig minden teszttem negatív lett. Igazán azért tartok attól, hogy megfertő-

zódóm, mert akkor kiesem a munkából, holott itt van rám szükség, arról nem is szólva, hogy karanténban senki sem szeret lenni. Számos közlemény jelent meg egyébként arról, hogy a szociális izoláció maga is független halálként jelentkezik ilyen pandémiákban. Magasabb lesz a szuicidumok száma és bizonyos betegségek is jobban elhatalmasodnak az embereken.

– **Az ilyen helyzetekben méretetik meg igazán az, hogy ki, milyen vezető, és miként tudja motiválni a nehézségek ellenére is a munkatársait.**

– Szerencsére a kollégáim értelmes emberek és értenek a szóból. Nagyon sokat számít, hogy van kellő mennyiségű felszerelésünk: maszkunk, műanyag kötényünk, kezeslábasunk, ha be kell menni a koronavírusos betegek közé. Jól lehetne a munkatársaimat motiválni azzal is, ha lenne egy átfogó jövőképük arról, mi lesz, ha ez véget ér, kapunk-e majd annyi támogatást, mint amennyit most, és megértik-e az emberek azt, hogy mi a sürgősség szerepe. Nincs olyan nap, hogy ne jönné be hozzánk egy-egy ember, aki azt mondja, kér egy CT-t, mert azt hallotta, itt, a sürgősségin egy nap alatt megvan minden. Őket nehéz kezelni.

Azzal tudom motiválni a kollégáimat, hogy köztük vagyok és én is teszem a dolgom, mindeközben pedig igyekszünk úgy kommunikálni, hogy ne bántunk meg senkit. Ha valaki hibázik, azt nyugodtan bevallhatja, nem rovom meg, nem rúgom ki és bántom meg, hanem magam is igyekszem tanulni belőle, hisz ezáltal visszajelzést kapok arról, min kell még javítanunk.

– **Azért a tavaszi periódus alatt azt is észlelni lehetett, hogy mennyien szeretik Önöket. Rengeteg támogatást kaptak az emberektől, és nem egyszer finom falatokat is, ami adhatott erőt és a motivációt a küzdelmükhöz.**

– Ez valóban nagyon sokat jelentett nekünk. Sajnos mostanra felerősödtek a vírusellenes hangok, amik – magyar szokás szerint – nem egyszer extrém okoskodásban és gyűlölködésben nyilvánulnak meg, és ezt nagyon sajnálom. Ebbe nem szeretnék beleállni, nem vitatkozom. Előfordul, hogy egy vezető jogi lépésekre is kényszerül azért, hogy ne bántassák a kollégáit, sajnos a közelmúltban erre is volt példa.

– **Ötpercenként megsörren a telefonja, sorra kapja az e-maileket, kopogtatnak – hogyan tud nyugodtan visszatérni beszélgetésükben a félbe hagyott mondatára, és megőrizni a higgadtságát?**

– Így vagyok összerakva. Szeretem a kihívásokat, nem omlok össze a feladatok súlya alatt, és egy hurráoptimista ember vagyok. Minden reggel úgy kelek fel, hogy ez a nap is hozhat valami jót. Hiszem, hogy az élet szép, és ezeket a szépségeket az apróságokban is meg lehet lelteni. Amikor minden borul, akkor pedig arra gondolok, hogy van három egészséges fiam. Ők a jelen és a jövő, és értük érdemes küzdeni. Az édesapám volt az, aki szó nélkül tette a dolgát, ez úgy tűnik, hogy családi örökség. Ha van feladat, azt meg kell csinálni, utána majd lehet lazítani. Amíg van mit tenni, addig az az első.

Schweier Rita

Szent-Györgyi Albert Helytállás különdíjat kapott dr. Kanizsai Péter

2017 óta minden évben Szent-Györgyi Albert Orvosi Díjat vehetnek át az orvosi szakma legelhivatottabbjai. Idén is szeptember 16-án adták át az elismeréseket, az orvosi és fiziológiai Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert születésnapján, ám ezúttal – a vírushelyzet miatt – rendhagyó módon. Szent-Györgyi Albert özvegye, *Marcia Szent-Györgyi* videóüzenetben emlékezett meg a professzor születésnapjáról és gratulált a díjazottaknak.

A díjra olyan szakembereket lehet jelölni, akik cselekedetükkel megmentették betegük életét, vagy akár a mindennapi orvosi munkájuk során olyan elhivatottsággal praktizálnak, melyben rendkívüli odaadással, tudományos igényességgel és humanitárius szemlélettel segítenek a hozzájuk fordulókon. A tavalyi év őszén az alapítvány a díjat az egészségügyi szakdolgozókra is kiterjesztette, idén pedig létrehozta a Helytállás különdíjat is, amivel hálóját szeretné kifejezni a járvány idején a közegészségügyben dolgozó és helytálló orvosoknak, akik az elmúlt hónapokban fáradhatatlanul, magas szintű szakmai tudással és lélekemelő hozzáállással viseltettek betegek iránt.

Dr. Jójárt Ferenc, a díj főtámogatója, a Goodwill Pharma tulajdonosa így nyilatkozott: „Nagyon sajnálom, hogy személyesen nem fejezhetem ki hálámat és elismerésemet a díjazottaknak, de a helyzet most így kívánja. Ez a világjárvány is bebizonyította, amit már eddig is tudtunk: az egészségügyben dolgozók a hétköznapiak legnagyobb hősei, és ezért mindig köszönettel tartozunk nekik. Nem csak a most kitértetteknek, hanem mindenkinek, aki teljes erejével és szeretetével értünk és az egészségünkért dolgozik.”

A Helytállás különdíjat *dr. Kanizsai Péter László*, a Sürgősségi Orvostani Tanszék vezetője kapta.

Szeretettel gratulálunk!

Forrás: weborvos.hu

Csúcskategóriás eszközöket kapott a Klinikai Központ

A koronavírus-járvány elleni védekezéshez szükséges eszközpark fejlesztésének érdekében 36 Hill-Rom HR900 típusú intenzív betegágyat, 80 fecskendő infúziós pumpát, 20 volumetrikus infúziós pumpát és 13 intelligens dokkolóállomást kapott a PTE, KK az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézményétől, az Állami Egészségügyi Ellátó Központtól – jelentette be dr. Sebestyén Andor, a KK elnöke. Az eszközök átadásával egyidejűleg az üzembe helyezéssel és az használatukkal kapcsolatos ismeretek átadása is megtörtént, hogy az eszközök minél hamarabb a betegellátás rendelkezésére álljanak.

A rendhagyó Megyenapon díjazták a Szentágothai János Kutatóközpont Virologiai Kutatócsoportját és a Klinikai Központ COVID-csapatát

A Megyenapot 1996 óta október 10-én ünneplik arra emlékezve, hogy I. Lipót 1694. október 10-én Baranya vármegyének adományozott új címerpecsétet. Az idei évben rendhagyó módon nyár végén tartották meg az ünnepséget a pandémia jelenléte miatt.

Öri László, a megyei közgyűlés elnöke az ünnepségen elmondta, hogy példaértékű együttműködést mutat az egészségügyi ellátórendszer, a katasztrófavédelem, a rend- és közbiztonsági szervek, valamint az oktatási és szociális ellátóintézmények. Az ezeken a területeken dolgozók helytállása kiemelkedő közszolgálat, amiért köszönetet mondanak mindenkinek, aki a munkáját a vészhelyzetben is lelkiismeretesen látja el.

A Megyénapi Közgyűlésen **Pro Comitatu Baranya Díjat** adtak át a *Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpontja Virologiai Kutatócsoportjának*. A pécsi kutatócsoport kísérletei, elemzése, szakmailag megalapozott következtetései hozzájárultak a hazai COVID-járvány első hullámának sikeres kivédéséhez, és a további hatékony prevencióhoz szükséges vakcina kifejlesztéséhez.

Az **Egészséges Baranyáért Díjat** a *PTE Klinikai Központjának COVID-csapatá* kapta, a szakmai együttműködés, a közösségi összefogás és a személyi helytállás nagyszerű példájának megvalósításáért. A pandémia elleni védekezés során hatékonyan és gyorsan reagáltak a klinikai egységek a vészhelyzetre, sikeresen koordinálták a szakmai követelményeknek megfelelő intézkedéseket, és elismerést érdemlően vállalták az egyéni kockázatokat is.

Forrás: pecsiujsag.hu, fotó: Mánfai György

Díjazták a Szentágothai János Kutatóközpont Virologiai Kutatócsoportjának női tagjait

A Nők Magyarorszáért Klub olyan példamutató nőt díjazott október 5-én Budapesten, akik bátor, kiemelkedő munkát végeztek a koronavírus-járvány terjedésének első hulláma alatt. Az ünnepségen Novák Katalin, családokért felelős tárca nélküli miniszter, a klub elnöke azt mondta: olyan embereket ismertek el, akik a „frontvonalban harcoltak”, de nem kerültek reflektorfénybe. A Nők Magyarorszáért díjat hagyományteremtési céllal azért hozták létre, hogy a hölgyek erőt meríthessenek belőle. „A járvány alatt az emberek eltakarják a szájukat és az orrukat, azonban a szemüket, a fülüket és a szívüket nem” – mondta a miniszter, hozzátéve, hogy ebben az időszakban tisztábban lehet látni, hallani és érezni, észrevenni a mindennapi hősokeket. Úgy fogalmazott, hogy bár az ötszáz jelölt között nem igazán lehet rangsort felállítani, egy szakmai zsűri kiválasztott közülük húszat. Az ő nevüket bocsátották közönségsvavazásra, és több mint tizenkétezer voks döntött a négy fődíjasról.

A díjakat négy kategóriában osztották ki: egészségügy, oktatás, szociális ellátás és egyéb. Minden kategóriában öt

nőt tüntettek ki, közülük egy-egy fődíjat is elismertek, a közönségsvavazás nyerteseit. A csoportok fő díja bruttó 5 millió forint pénzjutalommal jár.

Az egyéb kategóriában a PTE Szentágothai János Kutatóközpontja Virologiai Kutatócsoportjának női tagjai kapták a fődíjat. Szentkirályi Alexandra kormányzó azt hangoztatta, hogy a PTE-hez tartozó *Szentágothai János Kutatóközpont Virologiai Kutatócsoportjának női tagjai* reggeltől késő estig komoly szellemi munkát végeztek. Gyógyszeranyagokat vizsgáltak abból a szempontból, hogy gátolják-e a koronavírus. Gyakran teljes védőöltözetben dolgoztak, így fizikailag is megterhelő feladatokat láttak el.

Földes Fanninak, Horváth Szabinának, Dr. Kuczmoz Anettnek, Lanszki Zsófiának, Madai Mónikának, Papp Henriettának, Zana Brigittának, Dr. Németh Viktóriának, Szarka Zsanettnek, Aracs Noéminek és Zeghbib Safianak szeretettel gratulálunk!

Forrás: https://univpecs.com/egyetemi_let/fodijasok_pecsi_virologus_lanyok

Hatalmas fejlődés a Klinikai Központ eszközparkjában

Az elmúlt hetekben mintegy 150 millió forint értékben összesen 227 modern, hidraulikus kórházi betegágy érkezett a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központjába, amiken 16 betegellátó egység osztozhatott.

A betegek komfortját jelentősen javító ágyakat az EFOP-2.2.0-16-2016-00003 azonosító számú projekt keretében szerezte be a Klinikai Központ, melynek révén közel 460 millió forint vissza nem térítendő támogatásból fejleszthetett az intézmény. A projekt 2017-es indulása óta – a 227 hidraulikus kórházi ágyon felül – 130 elektronikusan mozgatható multifunkcionális ápolási ágyat, 10 elektronikus kórtermi ágyat, 44 intenzív betegellátásra felkészített multifunkcionális betegágyat, 4 traumatológiai ágyat, 34 újszülött betegágyat, 30 speciális, elektromosan állítható, felfekvést megelőző matracot, 126 felfekvést megelőző szivacsmatracot, 400 hagyományos szivacsmatracot, 21 fekvő tolókoscsit, 88 gurulós infúziós állványt és 50 ülő tolókoscsit szerzett be a PTE Klinikai Központja.

Sebestyén Andor, a Klinikai Központ elnöke az **eszközpark modernizációja** kapcsán elmondta:

„A korszerű ápolási eszközök beszerzésével jelentősen javult a betegellátás minősége, növeli a betegek komfortérzetét, és várhatóan kevesebb lesz az ápolási szövődmény is. Hatékonyabbá válik a betegek mobilizációja, ezáltal gyorsabb lesz a gyógyulás. Az új eszközök jelentősen könnyítik az ápolást végző szakdolgozók munkáját, és a biztonságos és szakszerű betegmozgatás növeli a betegbiztonságot is”.

Forrás: PTE

Elsősegélyben az elsők: PTE, SZESZI

Három internetes forduló után első helyen jutott be a Pécsi Tudományegyetem, Szociális és Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskola (PTE, SZESZI) csapata az Elsősegélyismereti Verseny országos döntőjébe. A járványhelyzetre való tekintettel a döntő online zajlott le a napokban, a PTE, SZESZI modern elsősegélytermében. Végül az országos döntő egészségügyi kategóriájában a pécsi csapat végzett az első helyen.

Rendkívüli körülmények között is helyt álltak tehát a versenyzők, és a kötelező elemek teljesítése után számos szituációt oldottak meg. „Profi ellátási sorozatot láthattunk” – hangzott el a zsűritől az ellátási feladatok befejeztével.

„A verseny célja a tanulók elsősegélynyújtási, egészségvédelmi és egészségfejlesztési ismereteinek fejlesztése volt.

Rendkívül büszkék vagyunk, hogy iskolánk tanulói ilyen eredményesen szerepeltek, melyből látszik, hogy az elmélet mellett a gyakorlati képzésre is komoly hangsúlyt fektetünk” – hangsúlyozta Tratnyek Magdolna, a PTE, SZESZI igazgatója.

A Pécsi Tudományegyetem Szociális és Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskolája a térség és Baranya megye elsőszámú egészségügyi szakképzője. A közel 70 éve működő intézmény az egészségügy mellett, a szociális és sport ágazati képzések szakmai oktatását is ellátja, nem csupán a 9. évfolyamra épülő nappali rendszerű képzésben, de az érettségivel rendelkező, szakmát tanulni vágyó felnőttek körében is.

Forrás: bama.hu

Balról dr. Tratnyek Magdolna igazgató, a csapat tagjai: Katona Zsófia (12. B), Dancsó Emese (10. C), Buczku Mercédesz (10. C), és Miklósné Szalai Edina felkészítő tanár

Új, hiánypótló ultrahang- és elektroterápiás eszközzel gazdagodott a Gyermekgyógyászati Klinika

Szeptember 15-én adták át azt az **ultrahang- és elektroterápiás készüléket**, mellyel a Gyermekgyógyászati Klinikáján tudják kezelni a kis betegeket. A modern eszközöket a magyar vadásztársadalom nevében az Országos Jótékonyági Vadászat Nonprofit Kft. (OJV) adományozta. Az OJV 2019 végén indította el azt a jótékonyági vadászatot, melynek célja az volt, hogy 19 megyei kórház gyermekosztályára kerülhessenek hiánypótló orvosi eszközök. A vadászatokon résztvevők száma és a további adományok nagysága határozza meg az egyes megyék kórházainak részére rendelkezésre álló pénzeszközökét. A kórházak az elmúlt hónapokban megjelölhették az eszközigényüket, ezek beszerzése folyamatosan zajlott. Pécsre már meg is érkezett a gyermekklinika által hiánypótlóként megnevezett ultrahang- és elektroterápiás eszköz, melyek összértéke közel egymillió forint.

Decsi Tamás professor, a klinika igazgatója a köszöntőjében elmondta: „Az ultrahang készülék leginkább hegek, égési sérülések kezelésére, mozgásbeszűkülés, más néven kontraktúrák oldására és fájdalomcsillapításra alkalmazható. Az elektroterápiás készülék széleskörű felhasználási lehetőséget biztosít, ugyanis szinte valamennyi, a napi gyakorlatban leginkább bevált elektromos kezelőáram hullámformát tartalmazza. Ezeket az elektroterápiás kezeléseket fájdalomcsillapításra, sérült idegek regenerálására, gyengült izomzat erejének visszaállítására, növelésére tudjuk használni. Kijelenthető tehát, hogy ezek az eszközök nagy segítséget nyúj-

tanak a gyermekklinika kis betegei számára gyógyulásuk és fájdalmaik enyhítése szempontjából, ami a magyar vadásztársadalom kiváló kezdeményezésének köszönhető” – hangsúlyozta a klinikaigazgató.

Együttműködés a Zala Megyei Szent Rafael Kórház és a PTE Szimulációs Oktatási Központja között

Átadták a Zala Megyei Szent Rafael Kórház skill-laborját, ahol valóság-hű körülmények között oktathatók, illetve sajátíthatók el a diagnosztikus, a terápiás és az életmentő beavatkozások. Mindez kockázatmentesen az élethű modelleknek és a korszerű eszközöknek köszönhetően.

Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, a Debreceni Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem országos skill-laborhálózatot hoznak létre, és a 8 milliárd forint költségvetésű projektben a három egyetem mellett 16 megyei oktatókórházban is kialakítanak skill-laborokat. Ezek egyike Zalaegerszegen, a megyei kórház rendelőintézetének negyedik emeletén kapott helyet 150 négyzetméteren.

A skill-labor olyan szimulációs eszközökkel felszerelt egység, ahol az orvosok, az egészségügyi szakdolgozók, az orvostanhallgatók és a leendő ápolók tét nélkül gyakorolhatják be az egyes beavatkozásokat, élethű modelleken szerezhetnek klinikai és technikai jártasságot, felkészülve a betegekkel végzendő munkájukra. A július végi adatok szerint eddig több mint 15 ezren, közülük kétezren a megyei Szent Rafael Kórházban.

Az átadási ünnepségen *dr. Halász Gabriella*, a megyei kórház főigazgatója hangsúlyozta, hogy a skill-labor szerepe nemcsak a gyakorlati készségek elsajátításában rejlik, hanem

a humán erőforrás további biztosításában is. A fiatal orvosok és ápolók képzésére ezért kívánnak nagyobb hangsúlyt fektetni. Fontos, hogy elméleti tudásuk mellett gyakorlati jártasságra is szert tegyenek, ami a szakmai szocializációjukat segíti elő. A Zala megyei kórház a Pécsi Tudományegyetem oktatókórházaként vehetett részt a projektben.

Dr. Rendeki Szilárd, a PTE, Szimulációs Oktatási Központjának igazgatója eredményes munkát kívánva további együttműködést ajánlott fel számukra.

Forrás: zalamedia.hu

Növekvő kutatói igényesség, konstruktív együttműködés az egyetemekkel, minőségbiztosítás a tudományos életben

Az MTA Doktori Tanács hároméves ciklusa végén leköszönő elnökét, **dr. Kovács L. Gábor** professzort kérdeztük az elmúlt évek eredményeiről, a tudományminősítés rendszeréről, az MTA-doktori cím értékéről és a koronavírus-járvány kihívásairól.

– Amikor elődjétől, Zalai Ernőtől átvette a Doktori Tanács elnökségét, milyen tervekkel kezdett neki a munkának? És egyáltalán mennyi teret ad ez a pozíció saját elképzelési megvalósításának?

– Elődöm, Zalai Ernő elnök úr komoly örökséget hagyott rám: a Doktori Szabályzat folyamatban lévő módosítását, amit akkor az Akadémia Alapszabályának éppen esedékes módosítása miatt nem tudott befejezni. Mindkettő nagy terjedelmű dokumentum, amelyet az Akadémia tudományos osztályai alakítanak ki, és a Közgyűlés hagy jóvá, a két folyamat párhuzamos végigvitele azonban túl sok energiát és figyelmet kötött volna le. Emellett a szintén Zalai elnök úr által kezdeményezett tudományági nomenklatúramódosítást kellett a mindennapi gyakorlatban meghonosítanunk, majd az új Doktori Szabályzathoz eredő további jogszabályi teendőket, például az Eljárási Szabályzat és Ügyrend módosítását végigvinni. Szintén az új Doktori Szabályzathoz adódó követelmény volt, hogy a tudományos osztályok átvezzék a változásokat doktori ügyrendjeikbe, így a Doktori Tanácsnak közel egyéves folyamatot kellett koordinálnia, és az osztályokkal való egyeztetések, majd az ellenőrzések után az Elnökség elé terjeszteni a módosításokat. Nagy örömeinkre szolgált, hogy mind a 11 osztály elvégezte a teendőket, és 2019 júniusában az Elnökség is jóváhagyta a doktori ügyrendeket.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy az MTA doktora cím megszerzésének tudományos osztályokra, szakmákra szabott, egyértelmű követelményei vannak. Ezeknek a felülvizsgálata és a Doktori Minimumkövetelmények Tárának a megalapítása az én elnöki időszakom egyik legfontosabb eredménye volt.

Kiemelten fontosnak tartom az utánpótlás kérdését, ennek érdekében a Fiatal Kutatók Akadémiájával való kapcsolatfelvételt és az együttműködés kialakításának megkezdését. A koronavírus közbeszólt, így nem került sor a Fiatal Kutatók Akadémiájának arra a rendezvényére, amelyen a Doktori Tanács és Titkárságának vezetése az MTA doktora cím megszerzéséhez kapcsolódó pályázatról, eljárásról, követelményekről készült informálni a fiatalokat. Bízom benne, hogy a későbbiek során ez is megvalósulhat. Ugyancsak a Covid-járvány „hozadéka” volt, hogy megteremtettük az MTA-doktori értekezések védésének elektronikus rendszerét, amely a járvány alatt is lehetővé teszi a folyamatos munkát.

Két ciklusban képviseltem az Orvosi Tudományok Osztályát a Doktori Tanácsban, az elsőben tagként, a másodikban elnökként. Törekedtem a hagyományok megtartására, és a megszokott elvárások és színvonal következetes és igen szigorú őrzésére. Az elmúlt három évben semmilyen panasz nem érkezett az Akadémiához a Doktori Tanács tevékenységét illetően. Munkámat – akárcsak elődeimét – a következetes szigor, az elvszerű, szabályszerű működés jellemezte. Ugyanakkor ne

gondolják az olvasók, hogy 22 szigorú, zord ember ült abban a teremben, voltak olyan pillanatok is, amelyeket csak a sokunkat jellemző humorérzékkel lehetett fel- és megoldani.

– Mit tart elnöki időszaka legfontosabb eredményének?

– Engedje meg, hogy egy eredmény helyett három fontosat is kiemeljek. A testületünkre vonatkozóan azt tartom a legfontosabbnak, hogy a különböző tudományterületeket és szakterületeket képviselő 22 kutató viszonylag rövid idő alatt egy egymást kölcsönösen tisztelő, egymásban bízó, a problémákat nyíltan megbeszélő testületté kovácsoltunk össze, és a munkát több éven át ebben a szellemben tudtuk folytatni.

Az MTA-doktori pályázatokat illetően fontos eredménynek érzem, hogy a cím megszerzése iránti érdeklődés a 2015-ös év kissé alacsonyabb szintje után helyreállt, így éves átlagban körülbelül 80 címet tudunk odaítélni. És ez igaz egészen a kezdetektől, 1995-től számított átlagra, de az elmúlt 10 év tekintetében is. Egészen pontosan az elmúlt 3 évben: 81, 77, illetve 73 fő szerezte meg az MTA doktora címet. Jelenleg 150 pályázat van folyamatban, az eljárás különböző fázisaiban. Én ezt kiemelkedően jó eredménynek tartom, és azt gondolom, hogy a kutatói igényesség a cím megszerzésére való törekvésben is megmutatkozik. Abban bízom, hogy a növekvő érdeklődéshez a modernebb szabályozás és az egyre átláthatóbb követelmények is hozzájárulnak, és örülök, hogy a testület elnökeként szerepet játszhattam ennek a kialakításában.

Továbbá büszke vagyok arra, hogy a járvány kitörésekor a Doktori Tanács testülete rugalmasan és szinte azonnal képes volt átállni az elektronikus ülésesre és döntéshozatalra, még hozzá úgy, hogy minden szabályzati elemnek tökéletesen meg tudunk felelni. Az Akadémia tagjai közül a többség valóban a veszélyeztetett korosztályt képviseli, azonban a doktori ügyek terén is sikerült megmutatnunk, hogy meg tudunk felelni a kor kihívásainak.

– Nagy visszhangot keltett a magyar tudományos közéletben, amikor a Debreceni Egyetem 2018 végén bejelentette, hogy a továbbiakban nem tartja szükségesnek az MTA doktora cím meglétét a professzori kinevezéseknél. Egyedi esetről lehet szó, vagy egy folyamat kezdetéről? Veszélyben az Akadémia megkerülhetetlensége a tudományos minősítésben? A Doktori Tanács elnökeként mit tett ebben az ügyben?

– Majdnem két év telt el azóta, és a Debreceni Egyetem példáját senki más nem követte. Bízhatunk benne, hogy ez így is marad, sőt az sincs kizárva, hogy idővel ők is változtatnak az álláspontjukon. Az MTA Doktori Tanácsa 1995 januárjában alakult meg. Sem az Akadémia, sem a Doktori Tanács soha nem erőltette rá az akaratát senkire. Nem ajánlotta, hogy az egyetemek az előmeneteli rendszerüket kössék hozzá az MTA doktora címhez. Mégis ez történt, gondolom azért, mert hamar átlátták, hogy itt egy országos szintű szakmai megmérettetésről van szó, ami egyfajta minőségbiztosítás, tehát az egyetemi előmenetelben is jól használható. A Doktori Tanács is kiállt a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának nyilatkozata mellett, amely szintén az MTA doktora címnek ezt a minőségbiztosító szerepét emelte ki.

Nagyon fontosnak tartom az egyetemekkel való konstruktív együttműködést. Nekem is sok a személyes szakmai kapcsolatom, és úgy éreztem, hogy a Doktori Tanács tagjai is ezen az állásponton vannak. Mi, 22-en szakmai kapcsolati rendszerünkkel jószerével az egész országot le tudtuk fedni.

– **Az utóbbi években folyamatosan növekedett a publikációk száma, és látványosan gyarapodott az „open access” folyóiratok köre is, ami nyilvánvalóan hatással volt a tudományometriai módszerekre és eredményekre is. Mit jelent ez a doktori eljárás folyamatában?**

– Az MTA-doktori pályázatra általában akkor jelentkeznek a kutatók, amikor már szakmai életútjuk delelőjén járnak. Ad-digra publikációik és hivatkozásaik száma legtöbbször bőven lefedi, esetenként sokszorososan meg is haladja az előírt minimumkövetelményeket. Azt tapasztalom, hogy a publikációk száma nem az „open access” folyóiratok számának növekedése miatt szaporodik.

Open access, vagy sem, az MTA doktora cím követelményeinek teljesítéséhez általában nem a nagy mennyiség az elsődleges, hanem a publikációk és hivatkozások minősége. Más szóval: a minőségi nemzetközi publikációk és hivatkozások megléte bizonyos minimális szintű számossági követelményt is teljesít. A legfontosabb követelmény tehát az egyedi és nagy hatású tudományos eredmények megléte és azok bemutatása. Ezen túlmenően minden tudományos osztály és a Doktori Tanács is nagy hangsúlyt fektet a pályázók tudományos utánpótlás-nevelési és tudományos közéleti tevékenységének figyelembevételére.

– **Az utóbbi évek fejleménye a Magyar Tudományos Művek Tárának megújulása. Mit hozott ez a Doktori Tanács számára?**

– Ha egy újság azt írná le, hogy a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) egy óriási adatbázis, amelyhez a Magyar Tudományos Akadémián kívül sok egyetem is csatlakozott, és amelyet az Akadémiai Könyvtárban működő maroknyi elkötelezett, igen lelkes és sokat dolgozó munkatárs mellett hosszú évek munkájának eredményeként most már sok elhivatott intézményi adminisztrátor is gondoz, az Ön szerint olyan hír lenne, amelyre felfigyelnének az emberek? Pedig ez az igazság. Az újságírás viszont egy szakma, ahol el kell tudni adni a lapot.

A MTMT rendkívül hasznos adatbázis is. Az MTA Doktori Tanácsa évekként elelőtt rá építette a doktori eljárást. Emellett az egyetemek is használják különböző pályázatokhoz. A kutatók nem könnyen álltak át az MTMT1-ről az MTMT2-re, mert más a felépítése, logikája, felülete, de ennek köszönhetően többletinformációk szolgáltatására is alkalmas.

A doktori pályázatokban a tudományos bizottsági előterjesztők igen alaposan végignézik a pályázó szakmai életútját és publikációit. Észreveszik, és szóvá teszik (ha korábban az MTMT központi adminisztrátora nem vette volna észre), ha egy tételt nem jó helyre soroltak be. Vannak egészen kicsi szakmák, amelyekben a kutatók, mondhatni, személyesen ismerik egymást, olvassák egymás munkáit, az előterjesztők és közreműködők pedig nem kizárólag az adatbázisból tájékozódnak. Ilyen például a zenetudomány, az orientálistika vagy egy nagyobb szakterületnek egy kisebb szelete, mint mondjuk, az orvostudományon belül az ortopédia vagy a történelemtudományon belül a dualizmus kora. De ha végignézzük, minden tudományág lebontható ilyen szűkebb területekre. A messziről jött ember esetleg próbálhatja a szakmai közösséget megteveszteni, de sok értelme nincs, mert azonnal lebukna.

– **A tudomány egyre nemzetközibbé váló világában változott-e az MTA doktora cím megítélése a kutatók körében? Az eddigiekhez hasonló jelentőséget tulajdonítanak neki az életpályájuk derekán álló kutatók? Tudomásom szerint ezt a címet kizárólag a magyar minősítési rendszerben ismerik el – vagy léteznek nemzetközi megállapodások is?**

– Az MTA doktora cím egy magyarországi tudományos cím, megszerzésének azonban előfeltétele a kutató nemzetközi elismertsége. Ezt a címet nem azért szerzik meg a pályázók, hogy a nagyvilágban érvényesüljenek vele, hanem azért, hogy a hazai tudományosságban legyen egy a tudós közösség által kiadott magas szintű tanúsítványuk. Itthon minden kutató tudja, mi az MTA doktora cím értéke. A benyújtott pályázatok száma évről évre hullámzik, mert nincs benne semmilyen irányítotttság, az átlag azonban évi 80 pályázat körül van. Ez se nem túl kevés, se nem túl sok. Úgy látom, a kutatók érdeklődnek az MTA doktora cím iránt, és amikor elérkezettnek látják az időt, be is nyújtják a pályázatot.

Nincsenek nemzetközi megállapodások az MTA doktora cím elismerésére, de erre nem is merült föl igény a magyar kutatók részéről. Sokan gondolják, hogy az MTA doktora cím hungarikum, amelyhez hasonlót sehol máshol nem találunk a világban, de ez nem így van. Most szándékosan nem arra hivatkozom, hogy a volt szocialista országok közül többen megtartották fokozatként vagy címként (*a korábbi „tudományok doktora” cím megfelelőit – a szerk.*). De mondok néhány kevésbé ismert példát: az Oxfordi Egyetemnek – nem egy rossz név, ugye? – vannak különböző doktori címei, köztük a Doctor of Science (DSc), és más kisebb angliai egyetemeknek is; Indiában a Kalkuttai Egyetemnek, Ausztráliában a Monash Egyetemnek, amelynek Malajziában is van campusa, vagy Új-Zélandon az Otago Egyetemnek. Bizonyára mindegyiknek megvan a maga funkciója az adott államban.

További érdekesség, hogy az MTA doktora oklevélosztás előtt megkérdezzük a címet szerzett kutatókat, hogy kének-e angol nyelvű oklevelet, és azt tapasztaljuk, hogy évről évre nő az angol nyelvű oklevelek iránti igény. Tavaly például az oklevélre jogosultak több mint háromnegyede igényelte az angol nyelvű változatot. Ennek alapján arra következtetünk, hogy a nemzetközi tudományos közvélemény ismeri és elismeri a címet, az MTA doktorai pedig szívesen jelzik ezt külföldi kollégáinknak.

– **Lovász László elnökként többször kiállt a női kutatók érvényesülése mellett, azonban a híradásokban leginkább az akadémikusok és a fiatal kutatók kerültek az érdeklődés középpontjába. Mi a helyzet az MTA doktorai és a cím várományosai körében?**

– Minden év december elején kiosztjuk az MTA doktora díszokleveleket az előző egy évben címet szerzetteknek. Ebből az alkalomból a Doktori Tanács elnökeként minden évben elmondtam és diagramon be is mutattam az új MTA-doktorok összetételére vonatkozó adatokat. Ezek az adatsorok az Akadémia honlapján is megjelentek, és több évre visszamenőleg ki-kereshetők. A szempontok egyike mindig az volt, hogy hány női kutató nyerte el a címet. Az MTA doktorainak mintegy 14 százaléka nő. Ez az arány jellemezte átlagosan az elnöki ciklusomat.

– **Az intézeteitől megfosztott Akadémia előtt álló talán legnagyobb feladat, hogy megalkossa új stratégiáját, és ahogy Freund Tamás is kiemelte, mozgósítsa a köztestületet. Milyen szerepet kaphatnának ebben az új stratégiában az MTA doktorai?**

– Az MTA doktorai, több mint 2600 kutató, az összes szakmát és az egész országot lefedik, 70-80 fő közülük pedig külföldön él. Ez óriási szellemi potenciál. Szinte mindannyian tagjai az MTA köztestületének. Nagyon nagy szerepük lehet abban, hogy ki-ki a maga helyén képviselje a Magyar Tudományos Akadémia értékrendjét a magyar tudományos életben és – hogy a magam területére is rátérjek – az MTA doktora cím jelentőségét a hazai egyetemi és kutatói közösségekben. Ők tesztelhetik meg ennek a címnek a minőségbiztosító szerepét, az Akadémiának pedig tolmácsolhatják kutatói, egyetemi oktatói közösségük megítélését az Akadémiáról és az MTA doktora címről. Az Akadémia pedig összefoghatná az MTA doktorait és nemcsak őket, hanem a köztestület PhD-fokozatú tagjait is,

mert azt tapasztalom, hogy még az egymáshoz közel álló szakmák doktorai sem feltétlenül ismerik egymást, nemhogy a távoliakéi. Pedig sokféle együttműködés alakulhatna ki közöttük, ha többet tudnának egymásról, és ez a tudományos kutatásokra is megtermékenyítő hatással lehetne. Az is öröndetes volna, ha a nagyon különböző, távoli szakmák doktorai találkozhattának, mert a személyes kapcsolat sok egymással szembeni fenntartást segít eloszlatni. Ugyanis az Akadémia tudományos osztályainak, a hozzájuk tartozó doktoroknak a mentalitása is lehet különböző, akár azért is, mert a szakterületük egészen más habitusú kutatót kíván. A legfontosabb cél azonban a szakmai párbeszéd kezdeményezése, az egymás iránti nyitottság fenntartása, a tudományos sokszínűség megőrzése és a magyar nyelv ápolása.

– **Mik a legfontosabb aktuális feladatok, amelyekkel várhatóan már az utódjának kell megbirkóznia?**

– A Doktori Tanács feladatait a személyi változások nem érintik. Ebben a munkában fontos az állandóság, a kutatóknak tudniuk kell, hogy mihez kell alkalmazkodniuk, az elvárások nem változhatnak gyakran. A következő elnöknek is feladata lesz, hogy az MTA doktora cím tekintélyét és színvonalát megőrizze. Bízom utódom kreatívában, hogy lesz elképzelése arról, hogy az MTA küldetéséhez igazodva miként lehet fenntartani az MTA doktora cím iránti érdeklődést, amelynek a megszerzésére minden kutató törekszik, és növelni az elismertséget nemcsak a tudós közösségben, hanem a társadalmi, politikai és gazdasági elit, valamint a társadalom szélesebb köreiben is.

Gilicze Bálint, fotó: mta.hu / Szigeti Tamás

A labormunka gyorsabban fejlődik, mint az űrhajózás

A víruskutatásnak már van Pécselt nemzeti laborja, de most dr. Kovács L. Gábor vezetésével a meddőség okait, a mesterséges megtermékenyítés új lehetőségeit vizsgáló Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium is megkezdte országos hatókörű működését.

– **Mi zajlik az új laborban?**

– A mintegy száz szakemberből álló kutatócsoport a PTE három karán kilenc intézetben nyolc éve tevékenykedik csaknem ugyanabban a felállásban. Amire most plusz felhatalmazást és támogatást kaptunk, az a férfi és női meddőség felismerése és innovatív új kezelése.

– **Mekkora gond napjainkban a meddőség?**

– Átlagos a helyzetünk Európában, a fiatalok 15 százalékát érinti a probléma, ami úgy 150 ezer párt jelent. Férfi és nő egyformán érintett, rengeteg oka lehet megtermékenyítés előtt, körül és után, s minden időszaknak nyolc-tíz kutatási ága van.

– **Vezet egy másik nemzetközi horderejű kutatást is a japán antivirális gyógyszerrel, a favipiravirral kapcsolatban.**

– Az elnöke vagyok a 2014-ben létrehozott konzorcium-rendszernek, (HECRIN) melynek tagja az összes magyar orvosi egyetem, a nagy nemzeti gyógyító intézetek és az a célunk, hogy az értékes innovatív kutatásokat átvigyük a klinikai gyakorlatba. Pécs a hazai centrum, de a központunk Párizsban van. A japán Aviran készítményt pedig eredetileg influenzavírusra dolgozták ki 5 éve, de kiderült, hogy korai stádiumban gátolja a koronavírus szaporodását. 44 ország megkapta tesztelésre, és a klinikai eredményekről összefoglaló beszámolót készítettünk.

– **Mennyit változott a labormunka az elmúlt évtizedekben?**

Széchenyi-díjas, az MTA tagja

DR. KOVÁCS L(ASZLÓ) GÁBOR 1948-ban született Pécselt. A Leőwey Gimnáziumban érettségizett, a POTE-n diplomázott Széchenyi-díjas neuroendokrinológus, laboratóriumi szakorvos, emeritus professor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. A PTE Laboratóriumi Medicina Intézet igazgatója, valamint a MTA Doktori Tanácsának és a Szentágotthai János Kutatóközpontnak az elnöke volt. Felesége Székely Katalin, a patológia vezető asszisztenseként ment nyugdíjba. Lányuk, Katalin (46) Németországban szemorvos, fiuk, Bálint (44) törvényszéki bírő, három unokájuk van.

– Gyorsabb volt a fejlődése, mint az űrhajózásnak. Húszévenként megezerszereződik a mérés határ, vagyis ma milliószor érzékenyebben mérünk, mint negyven éve. Csak az ezredforduló óta hét laboreljárást adtak Nobel-díjat. Az is sokatmondó, hogy minden ember 70 éves korára legalább kétezer laborvizsgálaton esik át. A gyakorló orvosok döntéseit pedig 70 százalékban a laborleletek határozzák meg.

– **Mire a legbüszkébb a munkásságából?**

– A hormon- és az idegrendszer kommunikációjában, valamint az édesanya és a magzat közti kapcsolatokban feltárt eredményeimre. Továbbá, hogy három évtizeden át az országos labor diagnosztikai társaság vagy szakmai kollégium elnöke, nemzetközi szinten pedig a világszövetségünk folyóiratának főszerkesztője voltam.

– **Van élete a laboron kívül is?**

– Hetente kétszer teniszezem és koncertekre is eljárok, valamint szívesen vagyok az unokáimmal.

Mészáros B. Endre, bama.hu

Indulnak a Nemzeti Laboratóriumok Pécsen

A Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpontjában nyitotta meg *Palkovics László* innovációs és technológiai miniszter a Humán Reprodukciós és a Virologiai Nemzeti Laboratóriumot szeptember 25-én. Ezekkel együtt összesen 17 Nemzeti Laboratórium, valamint egy kutatólaboratórium kezdheti meg működését, melyek mintegy 90 milliárd forint támogatásban részesülnek a következő öt évben.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium kezdeményezésére létrejövő **Nemzeti Laboratóriumok** a nemzetgazdaság számára különösen ígéretes tématerületek hazai tudáscentrumait összefogva a jelentős világméretű kihívásokra válaszokat adó, nemzetközi szinten elismert tudományos csomópontokká válhatnak. A négy fő kutatási-fejlesztési területen – ipar és digitalizáció, kultúra és család, egészség és biztonságos társadalom, környezet – belül 17 Nemzeti Laboratóriumot, valamint egy kutatólaboratóriumot hoztak létre.

A Pécsi Tudományegyetem vezetésével két nemzeti laboratórium kezdi meg a munkát: a már jelentős nemzetközi eredményeket maga mögött tudó tudományos műhely és kutatási hálózat alapjain szerveződő **Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium**, *dr. Kovács L. Gábor* akadémikus professzor szakmai vezetésével, valamint a COVID-19 járvány miatt különös figyelemmel övezett **Virologiai Nemzeti Laboratórium**, *dr. Jakab Ferenc* professzor irányításával.

A nemzeti laboratóriumok megnyitása mellett lezárult a GINOP-2.3.2-15-2016-00021 számú, négy év alatt 1,975 milliárd forint európai uniós támogatással megvalósult kutatói program, melynek célja a mesterséges megtermékenyítés sikerességének növelése volt. A „**Chip-technológia alkalmazása a humán in vitro fertilizáció eredményességének javításában**” című projekt eredményeként létrejött egy chip-diagnosztikai berendezés prototípusa. A projekt keretében elért tudományos eredmények mellett jelentős innovációs eredmények is születtek: 5 szellemi termék kapcsán 18 országban megadott szabadalmak Németországtól Svédországon át az Egyesült Királysáig, további 6, folyamatban lévő szabadalmi eljárás sikeres lezárását várják többek között a tengerentúlon és Ausztráliában.

Többek között ennek a projektnek a kutatásait kívánja továbbvinni a Pécsi Tudományegyetemen induló Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium, ami összesen 2,5 milliárd forint támogatásban részesül. A reprodukció zavara jelentős orvosi és társadalmi probléma: Magyarországon a meddőségi problémával küzdő házaspárok a párok 15%-át jelentik, azaz mintegy 150 ezer pár küzd meddőségi problémákkal. A sikeres meddőségi kezelés, ezen belül az asszisztált reprodukciós kezelések hatékonyságának növeléséhez, a demográfiai stabilitás megteremtéséhez elengedhetetlenek a humán reprodukció területén végzett széleskörű, innovatív, élvonalbeli infrastrukturális háttérrel támogatott, integrált klinikai kutatások és fejlesztések. A Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium fő célja tehát a mesterséges megtermékenyítési technikák hatásfokának emelésével hozzájárulni a sikeres meddőségi kezelések számának növekedéséhez, javítva ezzel Magyarország demográfiai helyzetét.

A Virologiai Nemzeti Laboratórium fejlesztését – ami 2 milliárd forint támogatásban részesül - a fertőző betegségek világméretű fenyegetettsége és terjedése indokolja, és ez komoly társadalmi, egészségügyi kockázatot jelent minden nemzet számára. Az elmúlt években hazánkban is egyre nagyobb szám-

ban jelentek meg, illetve erősödtek meg új fertőző betegségek, mint például a Nyugat-nílusi láz vírusa, a szív- és bőrférgesség kórokozója, az Usutu vírus, amik szignifikáns társadalmi fenyegetést jelentenek. A Virologiai Nemzeti Laboratórium célja az új kórokozók felderítése, azonosítása, virológiai és molekuláris biológiai jellemzése, a 3-as és 4-es rizikócsoportba tartozó vírusok komplex vizsgálata BSL3 és BSL4 laboratóriumi körülmények között, valamint hazai és nemzetközi szintű oktató- és képzőcentrum létrehozása, azaz az utánpótlás nevelés.

Forrás: PTE, fotó: UnivPécs

Dr. Hollódy Katalin kapta idén a Szénásy díjat

Dr. Szénásy József professzor hozta létre az első hazai gyermek-idegsebészeti osztályt, úttörő szerepe volt a képzésben és az ellátásban, az idegsebészeti kórképek diagnosztikájának és utókezelésének meghonosításában. Kiemelkedő szakmai és emberi személyisége előtt tisztelegve, a róla elnevezett rangos elismerést a Magyar Gyermekneurológiai Társaság vezetősége ítéli oda minden évben a gyermekneurológiában, vagy annak szervezésében kiemelkedő eredményeket elérő neurológus, idegsebész és pszichiáter munkatársaknak.

Dr. Hollódy Katalin a PTE Gyermekgyógyászati Klinika Neurológiai Tanszékének vezetője vehette át idén a rangos Szénásy díjat. Hollódy tanárnő a Magyar Gyermekneurológiai Társaság elnöke. Szerkesztésében jelent meg 2019 tavaszán a „Gyermekneurológia” című szakkönyv a Medicina Könyvkiadó gondozásában.

A kitüntetéshez szeretettel gratulálunk!

Európai kiválósági központ lesz a PTE Idegsebészeti Klinikája

Európa kiemelkedő idegsebészeti képzőhelyei között kapott helyett a Pécsi Tudományegyetem Idegsebészeti Klinikája, egyedülként Magyarországon. A pécsi klinika kiválasztása jól tükrözi a Pécsen folyó idegsebészeti oktatás-kezelés-kutatás nemzetközi színvonalát.

Berlin, Genf, Liverpool és Milánó: többek között az ott található, világszerte elismert idegsebészeti klinikákkal együtt került fel a pécsi idegsebészeti klinika az egymillió eurós támogatással létrehozott európai idegsebészeti kiválósági képzési központok hálózatára, amely az összeurópai idegsebész képzés magasabb szintre emelését szolgálja. Az AENEID program révén egyrészt a kontinens minden tájáról érkeznek majd a pécsi klinikára rezidensek és posztgraduális képzésben részt vevő hallgatók, másrészt pedig a pécsi fiatal idegsebészek is korán bekerülnek a nemzetközi tudományos vérkeringésbe, és garantáltan a legjobb szakemberektől és a legkorszerűbb eszközök révén tanulhatnak.

„Külön büszkeségre ad okot, hogy a kelet-európai régióból Pécsen kívül összesen egy intézmény, a belgrádi klinika lett a hálózat része; ők a perifériás idegsebészet, mi pedig a neurotraumatológia posztgraduális képzéséért felelünk. Legalább ennyire fontos, hogy képzőhelyként a mi hallgatóink is bekerülnek ebbe a rendszerbe, és az Európában elérhető legmagasabb színvonalú képzésben részesülhetnek”

– mondja dr. Büki András, az Idegsebészeti Klinika igazgatója.

A pécsi részvétel hosszú évek munkájának eredménye, hiszen a neurotraumatológiai kutatások és kezelési módszerek terén a pécsi klinika kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, eszközparkja világszinten is kifejezetten korszerűnek számít – ezen belül is kiemelkedő az a neuromonitor rendszer, amely valós időben teszi lehetővé az agy vérrellátási rendszerének és hőmérsékletének figyelését.

Emellett, mint azt a program helyi koordinációjáért felelős dr. Tóth Péter hangsúlyozza, a klinika nagy hangsúlyt fordít a fiatal pécsi szakorvosok és szakorvosjelöltek külföldi képzésére és tudományos partneri viszonyok kialakítására. Mindez pedig természetesen visszafelé is működik, Pécsen is gyakran fordulnak meg a partnerintézmények kutatói és orvosai.

Az első hallgatók és szakorvosjelöltek érkezése tavaszra várható, a fiatal orvosok két-két hónapot töltenek majd el az egyes területekért felelős kiválósági központokban. Bár a képzési program volumenéhez mérve az egymillió eurós ösztámogatás akár szerénynek is mondható, Büki András véleménye szerint a részvétel révén nyert kapcsolati tőke felbecsülhetetlen értékű mind a nemzetközi kapcsolatok erősítése, mind pedig az utánpótlásképzés terén.

Stemler Miklós

Chip-technológiával a születendő gyermekekért

Lezárult a Pécsi Tudományegyetemen a „**Chip-technológia alkalmazása a humán in vitro fertilizáció eredményességének javításában**” című projekt (GINOP-2.3.2-15-2016-00021), ami 2016 és 2020 között valósult meg.

A PTE-n a reprodukció széles összefogásban megvalósuló kutatását sokoldalú tudományos együttműködések előzték meg. A PTE egyik tudományos publikációja kapta 2015-ben a Laboratóriumi Medicina Európai Szövetsége díját, amellyel a klinikai döntéshozatalt leginkább elősegítő kutatási eredményeket ismerik el. A kutatási projektek célja a mesterséges megtermékenyítési technikák hatáskörének jelentős javítása.

A GINOP-projekt szakmai vezetője *dr. Kovács L. Gábor* professzor, akadémikus, vezető kutatói *dr. Bódis József* professzor, *dr. Szekeres Júlia* professzor, *dr. Várnagy Ákos* és *dr. Márk László*. A szakmai megvalósításban a PTE Szentágotthai János Kutatóközpontja, illetve a PTE három karának nyolc klinikája, intézete érintett (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika, Laboratóriumi Medicina Intézet, Orvosi Biológiai Intézet, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet, GYTK: Gyógyszerészi Biológia Tanszék és TTK: Fizikai Intézet).

Együttműködő partnerek voltak: a *77 Elektronika Kft.*, az *Energiatudományi Kutatóközpont*, az *Eötvös Loránd Kutatási Hálózat*, a *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem*, valamint a *Semmelweis Egyetem*. A projekt megvalósításában közel 100 fő vett részt.

Céljuk olyan biomarkerek azonosítása, amelyek az egészséges embriót jellemzik, és előre jelezhetik a sikeres és egészséges terhességet. Az eredmények alapján lehetőség nyílik arra, hogy egyes biomarkerek előfordulása és mennyisége szerint osztályozhatók legyenek az embriók. A cél, hogy a kifejlesztésre kerülő lab-on-chip módszer alkalmas legyen az

Dr. Gyenesei Attila új generációs szekvenálást végez

embrió megtapadásának és életképességének prognosztizálására.

A projekt eredményeképpen 25 tudományos publikáció jelent meg, legnagyobb részük Q1 minőségű, nemzetközileg elismert folyóiratokban. A projekt rendkívül sikeresnek mondható a létrejött innovatív eredmények tekintetében is. Összesen öt szellemi alkotást azonosítottak, amelyek újdonságát a 18 országban megadott szabadalmak bizonyítják. Ezen túl további hat szabadalmi eljárás lezárását várják a tengerentúlon és Ausztráliában.

A projekt legjelentősebb innovációs hozadéka, hogy TRL-5 fejlesztési szintű chip-diagnosztikai berendezést sikerült kifejleszteniük az embrionális életképesség eredményesebb megítélésére. Ezek a közös kutatási munkák alapozták meg a továbblépést is – a PTE elnyerte a kormányzattól a Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium program pályázatát, ami 2020 és 2023 között fogja biztosítani a kutatásokat és az innovatív eredmények termékirányú továbbfejlesztését.

Forrás: Innotéka

A Confabula elsőprő győzelmet aratott a Tehetségkutató Diákmedia Pályázaton

Karunk diáklapjai elsőprő győzelmet arattak az idei Tehetségkutató Diákmedia Pályázaton. **A Confabula Major az első, a Confabula Minor a második helyezést nyerte el Az év diáklapja kategóriában** a felsőoktatásban tanulók által készített lapok között. *Kozák Bernadett* jelenlegi, és *Takács Bíborka* leendő főszerkesztővel készített interjút a due.hu.

Szeretettel gratulálunk!

Forrás: <https://due.hu/magazin/due-hirek/pecsen-szerkesztik-az-ev-legjobb-diaklapjat-interju-a-confabula-keszitoivel/>

Romhányi és a kortárs professzorok

1905. szeptember 15-én a Fejér megyei Szár községben született Romhányi György, a Pécsi Orvostudományi Egyetem (POTE) legendás patológus professzora. Akik ismerték, mert medikusként előadásait hallgathatták, vagy orvosként részt vehettek az általa vezetett szekciókon, netán kezelőorvosai lehettek, azok minden magyarázat nélkül is értik, miért volt már a kortársak szemében is „élő legenda”! Akik nem ismerték, azoknak az alábbiakban szeretnék néhány ismerettel szolgálni.

Romhányi György (1. ábra) 1951-től 1976-ig, vagyis kerekén huszonöt évig volt az egyetem Kórbonctani Intézetének igazgatója. A kórbonctan 1923-tól 1971-ig az Anatómiai és a Törvényszéki Orvostani Intézettel együtt a Dischka Győző utcában volt, az eredetileg városi tornacsarnoknak készült épületben. (Napjainkban a Fogászati Klinika működik ott.) Fenti intézetek 1971-ben költöztek mai helyükre, a Szigeti út 12. szám alá, az orvosi egyetem „Elméleti Tömbjébe”, ami hajdan Hadapród Iskolának épült. (Talán érdemes megemlíteni, hogy az iskolát Alpár Ignác tervezte, 1898-ban készült el neobarokk stílusban. Amikor az egyetem tulajdonába került, akkor „modernizálták”, ami alatt értendő, hogy az 1970-es évek „építészeti divatjának” megfelelően az addig díszes épületből egy nagy „dobozt” csináltak. Sajnos ma így látható.)

Romhányi professzor nemzetközi hírnevét speciális, ún. polarizációs optikai vizsgálataival alapozta meg, mellyel az élő szervezetek ultrastruktúrájának és funkciójának viszonyát kutatta. Munkásságát – igaz, kissé megkétszerezve – hivatalosan is elismerték: egyéb kitüntetések mellett megkapta az Állami Díjat (1975), a POTE „Pro Universitate” arany fokozatát (1980), később pedig a Tudományos Akadémia előbb levelező (1982), majd rendes (1987) tagjává fogadta.

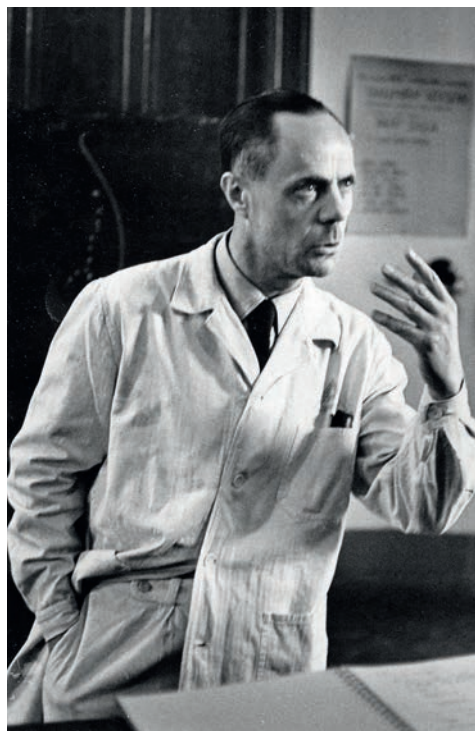
De nemcsak a tudománynak élt, hanem gyakorló kórboncnoknak is kiváló volt! („Mert mi a kórboncnolás? Fenn-

költ művészet, amit csak szent alázattal illik művelni...” mondta.) Mi, gyógyító orvosok, akik részt vehettünk olyan szekciókon, amelyeken Ő és klinikus tanártársai pl. Hámori Artur belgyógyász (2. ábra) és Karlinger Tihamér sebész (3. ábra) álltak a boncasztal körül, hogy megvitassanak egy-egy problematikus esetet, nagyon sokat tanultunk tőle a boncteremben!

De igazi életeleme az oktatás volt! Előadásain mindig zsúfolásig megtelt a tanterem és gyakran előfordult, hogy már végzett orvosok is visszajártak meghallgatni a Mestert. Tanítványait nem csak logikus okfejtésével, szípkázó stílusával és mindnyájunk számára emlékezetes „mondásaival” nyűgözte le, hanem azzal is, hogy névről ismerte hallgatóit, ami nem csekély teljesítmény, hiszen egy-egy évfolyam létszáma elérte a 160-180 főt! („Azt mondják, Professor Úr névről ismerte a hallgatóit... Miért? A juhász is ismeri a birkáit... Nem?”)

Oktatói nagyságát „számszerűen” is mutatja az a felmérés, amelyet a 60-as évek elején készítettek: egy végzős pécsi medikus évfolyamot megszavaztattak arról, hogy ki volt az a tanáruk, aki a legmaradandóbb benyomást gyakorolta rájuk. A szavazatok 98%-át (!) Romhányi György kapta, pedig a fennmaradó 2%-on nem kisebb tudósok osztoztak, mint az ugyancsak kitűnő előadóknak számító akadémikus tanártársai: az anatómus Szentágothai János (4. ábra), a gyermekgyógyász Kerpel-Fronius Ödön (5. ábra) és az ideggyógyász Környey István (6. ábra) professzorok!

Az eredmény nem őket minősíti, hanem ők minősítik Romhányit! Egyik tanítványa, Kádas István az Akadémiai Kiadónál 1995-ben „A múlt magyar tudósai” sorozatban megjelent Romhányi György c. kismonográfiájában – egyebek mellett – tömören és nagyon találóan ezt írta hajdani tanítómesteréről: „Genetikusan determinált, karizmatikus előadó volt!”

1. ábra: Romhányi György

2. ábra: Hámori Artur

3. ábra: Karlinger Tihamér

Varázslatos előadói képességeit, előadásainak hangulatát jól szemlélteti az alábbi idézet, amely Hallama Erzsébet „Fele játék, fele gyötrelm” c., tudósportrékat tartalmazó könyvéből (Pannónia Könyvek. Pécs, 1986), a Romhányi professzorral készült interjú bevezető írásából származik: „*Én nem hallottam egyetlen egyet sem a legendás híró Romhányi előadások közül. Amikor aztán a Pécsi Orvostudományi Egyetem konferenciát szervezett a nagyelőadásról, e sokak által idejétműltnek tartott oktatási formáról, elmentem erre a konferenciára, hogy halljam Romhányi professzor előadását. Előadást az előadásról.*

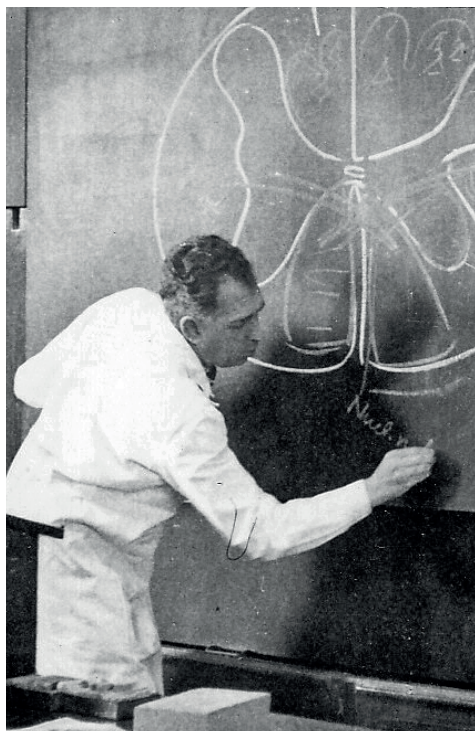
A lépcsőzetes padosoros, nagy előadóteremben jócskán szorongtak. Lezajlott a megnyitó, szólásra emelkedett a reprezentatív vendég, Szentágothai professzor, az Akadémia elnöke, hogy a tőle megszokott fergetes stílusban érvek és érzékletes példák tömegét zúdítva a hallgatóságra, megvédje a nagyelőadást „modern” ellenérvektől és elsorvadástól, bebizonyítva, hogy ez a nagy egyéniség közvetlen hatása révén a személyiségformálás óriási iskolája. Eldőlt a kérdés, gondoltam a szünetben. Elhangzott minden érv, a leghatásosabb, a személyes példa is. Szegény Romhányi professzor! Az ugyan meglepett, hogy a szünet után még a lépcsőkön is ültek, s az is, hogy a terem tele lett fiatalokkal.

A tömeggel szemben lent, a túlméretezett asztal mögött szürke, törékeny alak állt, olyanformán, mintha a kezét tördelné, és szinte alázatos hangon belekezdett: e megtiszteltetést biztosan annak köszönheti, hogy huszonöt éven át igyekezett hatékonyan igénybe venni a szóban forgó eszközt, amit ugye nagyelőadásnak neveznek, hát akkor talán megkísérli elmondani a tapasztalatait róla – és már ki is menekült e tekintélyes asztal mögül. Se mikrofon, se papír a kezében. Le-föl járkált a padosorok előtt, s nem túlságosan erős hangján, amelyet mégis jól lehetett hallani, mintegy elpanaszolta, hogy sokak szerint az előadás által a hallgatók nincsenek kellően stimulálva. Hát igen, az unalmas előadás legfőljebb információt nyújt, csak a pillanatnak dolgozik. A beszédes kezek belesüllyedtek a zsebekbe, a professzor szomorúan fél-

rehajtotta a fejét és bólogatott: a pillanatnak. Az első kuncozás végighullámozott a hallgatóságon, a professzor kivárta, míg mindenki megemésztte a megjegyzést, aztán lendületesen folytatta. „Egyesek szerint a szakmai tudás nem elég az oktatónak, pedagógiai képzés is kell, én ezzel csak részben értek egyet – mondta –, Hippokratészre hivatkozom, aki azt mondta...” Megállt, szembefordult a padosorokkal: „Na, mit mondtott??” Most már hangos nevetés tört ki, mert a professzor úgy állt ott szemben professzortársaival, akadémikusokkal, rangos vendégekkel, mint egy tanító bácsi, aki kész rögtön beírni az egyest. A professzor csillogó szemmel figyelte a hatást, aztán mű-megszeppenéssel folytatta: „Hát aki, ugye azt mondta, hogy az orvostudomány nem tudomány, hanem művészet és nem lehet tanítani. Ez vonatkozik az oktatóra is: ha nincs neki adottsága, hiába a pedagógiai képzettség... Adottság, ez persze különféle. Én nem tudom Szentágothai professzort utánozni...” És bánatosan odanézett, ahol az Akadémia elnöke ült. Amikor elült a zaj, könnyedén és önérzetesen hozzátette: „de ő sem tud engem utánozni!” Ekkor tört ki az első taps. Ettől fogva csak ketten maradtak a teremben: a Professzor és a közönsége, amely egyetlen lényé vált.”

Valóban így volt, magam is ott voltam, a fergetes siker önmagáért beszélt. A harmadik előadót, Buda Béla pszichiátert pedig sajnáltuk, mert ezek után a katedrára állni nem volt hálás feladat.

Egy ilyen megemlékezésből nem hagyhatók ki a professzor híres, szállóigévé patinásodott „mondásai” sem, ezért az alábbiakban egy kis válogatást nyújtunk át ízelítőül: „A kutatás fele játék, fele gyötrelm.” (A kiemelten szedett rész lett később Hallama Erzsébet fentebb idézett könyvének a címe.) „A kérdést jól megfogalmazni, élére állítani, az az igazi művészet! Azt azután eldönteni erre, vagy arra, az már semmi...” „Mert van az igaz pillanat, tudod?? De az hamar elmúlik!” „A legszigorúbb önmagadhoz légy!” „Ki a legfontosabb ember az egyetemen?? Na, te mondd meg!! Áhh, örület!! A legfontosabb az elsős medikus: belőle még MIN-

4. ábra: Szentágothai János

5. ábra: Kerpel-Fronius Ödön

6. ábra: Környey István

DEN lehet...” „És az orvos a beteggy mellett. Ő minderről dönthet! Nagy dolog?! Hatalmas dolog!!!” „Mit kell tudnia a jó orvosnak? Na mondd meg! Tudnia kell, hogy meddig KELL, és meddig SZABAD gyógyítania... Nehéz? Pokolian nehéz!” (Az idézeteket Tóth Pál: a Professor c. [Pécs, 2004] kitűnő könyvéből vettük át.)

Romhányit, mint beteget is megismerhettem 1965-ben a II. Belklinikán. Sokan tartottak tőle, hogy „hákli” lesz, ezzel szemben a valóságban szerény és együttműködő, orvosaival, az ápolónőkkel kedves és türelmes volt.

Nimbusza halálával (Pécs, 1991. augusztus 29.) nem hogy csökkent volna, hanem tovább növekedett. Jól példázza ezt az is, hogy mint „bronzba öntött emlékezet” négy jutalomérem viseli nevét és arcát! Az első 1994 novemberében a Pathologusok Társasága alapította (7. ábra). A szabályzat szerint a kitüntetés olyan feddhetetlen életű magyar patológusnak adományozható, aki a klinikai patológiát huzamos időn át kiemelkedően műveli és oktatja. Az érem alkotója E. Lakatos Aranka debreceni szobrászművész. Először 1995-ben a Társaság szegedi kongresszusán adták át. A pécsiek közül a professzor leánya, Romhányi Mária laboratóriumi főorvos, tanszéki utóda, Kelényi Gábor professzor és a korábban már említett tanítványa, Kádas István főorvos részesültek a kitüntetésben.

A második Romhányi érmet (8. ábra) 1995-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektora alapította a tantermi előadások keretében végzett magas színvonalú oktatómunka elismerésére. Eleinte évente csak egy oktató kaphatta meg, 2002 óta már egy elméleti és egy klinikai tárgyat oktató előadónak ítélik oda. A díjazottakat a legilletékesebbek, vagyis a tárgyévben V. évet végzett orvostanhallgatók választják meg titkos szavazással! Alkotója a pécsi, néhai Nowotarski István.

A harmadik jutalomérem (9. ábra) a sümegi ún. „mémbrán-transzport konferencia” díja. (Ezt a konferenciát kb. 35 éve rendezik meg Sümegen az e témával foglalkozó kutatók részvételével.) A Romhányi Díjat 1992-ben alapították, de az érem, ami ma már a díj attribútuma, csak 2000-ben készült. Évente egy kutatónak ítélik oda. (A 2000 előtti díjazottak is utólag megkapták az érmet.) Alkotója az Oroszországban született, de 1963 óta Budapesten élő Kubászova Tamara, aki kutatóorvosként az Országos Sugárbiológiai Intézetben dolgozott, később szobrászművészként is ismertté és elismertté vált.

A negyedik érmet (10. ábra) Derényi Gábor székesfehérvári orvoskolléga kezdeményezésére a Fejér Megyei Orvosi Kamara égisze alatt alapított „Képzés, Továbbképzés és Szociális Alapítvány” adományozza 1999 óta az arra érdemes, Fejér megyében dolgozó orvosoknak. Évente két „Prof. Dr. Romhányi György Díj”-at adnak ki. Az érem alkotója Nowotarski István.

További képzőművészeti alkotás, amely a professzor emlékét őrzi, az a bronz relief, amely az Elméleti Tömb róla elnevezett aulájában a professzori panteon tagjaként az egyik, a főbejárattal szemközti oszlopról tekint az arra járóra (11. ábra). A márványlapra erősített profil dombormű Nowotarski István alkotása. (Napjainkig már közel 30 hajdani professzor arcma található a Romhányi György aula oszlopain.) (Pontosan 26, 2010. okt. 20-ig.)

Végezetül arról az életnagyságú bronz szoborról (12. ábra) kell megemlékeznünk, amely a 48-as téren áll, ott ahol egykoron a professzor naponta elhaladt munkába me-

7. ábra: Az első Romhányi György jutalomérem

8. ábra: A második érem

9. ábra: A harmadik érem

10. ábra: A negyedik érem

11. ábra: Romhányi dombormű

12. ábra: Romhányi szobor

net. A Romhányi szobor – és nem melleleg, a Száron már hagyományossá vált Romhányi Orvostalálkozó – egyik megálmodója, az egykori tanítvány és munkatárs, Kellermayer Miklós professzor volt. Létrehoztak egy alapítványt, amely megkereste a tanítványokat és összegyűjtötték a szoborállításához szükséges, nem csekély összeget. Közterületre kerülő alkotásról lévén szó, a következő „küzdelem” a helyszín kiválasztása és engedélyezése körül zajlott. Végül is nem az eredetileg elképzelt helyen – a Szent István téren – áll a szobor, de sokak és jelen sorok írójának a véleménye szerint is itt, az egyetem épületei és a professzori bérházak – egykori lakóhelye – szomszédságában lelt igazi „otthonra” a Munkácsy Díjas, Érdemes Művész Rétfalvi Sándor pécsi szobrász alkotása, amelyet 2006. október 21-én avattak fel.

Ars longa, vita brevis est! A Romhányi professzor által is kedvelt és gyakran idézett hippokratészi mondás jelen esetben szó szerint beteljesült: a legendává lett Professor ugyan már régen nincs közöttünk, de emlékét nem csak mi, egykori tanítványai, hanem rangos jutalomérmek, egy dombormű és egy szobor alakjában bronzba öntve őrzi a művészet is!

Zrínyi 2020: egy szobor, semmi több?

A beszéd az ÁOK és a Honvéd Hagyományörző Egyesület Ifjúsági Tagozatának Zrínyi-napi ünnepségén hangzott el 2020. szeptember 6-án az ÁOK előkertjének Zrínyi szobránál

Minden évben eljövünk Zrínyi mellszobra előtt tisztelni, de csak most juttatta eszünkbe a világ, hogy milyen kivételesen szerencsések vagyunk, hogy egy szobor előtt állhatunk zavartalanul, békésen. Mintha 2020 a mi, a magyarok éve lenne, csak nem vesszük észre. Mert olyan meglepő, hogy egyszer eshet az úgy, nekünk a jobb, hogy kimaradunk a világ éppen tomboló nagy bajaiból. Meg kell tanulnunk megbecsülni azt, amink van; vágni arra, amit birtokolunk. Például itt és most: a múltunkat, ahogy van s az erre reflektáló, ezt őrző emblemikus szobrokat.

A világban tombol a járvány, vagy legalábbis nagyon úgy tűnik, mintha tombolna, miközben a miénk a relatív béke szigete. Aki elvesztette az állását, annak ez nem vigasz: de míg a munkahelyből lesz még új, az életből csak a videójátékban van három. Az Adria megvár, de fogadjunk, hogy ha újra szabadon utazhatunk bármerre, nem Fiuméba fognak törekedni a legtöbben.

Zrínyi nevében, ügyében gyűltünk itt össze, de az ember már olyan, hogy tárgyak kötik le a gondolatait, különösen, ha fogalmak kötődnek hozzájuk: élet, halál, becsület, hazaszeretet. A szobor tárgy, a jó szobor többet jelen önmagánál: a bennfoglalt fémnél, márványnál. Harminc éve, amikor elhordták egy testidegen rendszer Leninjeit, megtanultuk ezt. Mégis megrázó, aminek most vagyunk a szemtanúi. Több mint száz napja annak vagyunk tanúi, hogy egy egész kultúra támad a saját múltját szegélyező szobraira, és mindenki csak lapít, nyüszítve fél. A szabadság letéteményese, generációm idolja, az Egyesült Államok tragédiája zajlik előttünk. Szégyenkezve nézzük szobrai meggyalázását, és reméljük, mi megússzuk. Ennek a nagy országnak az alapító atyáit látjuk a képeken leöntve, összetörve. Az 1861-65-ös polgárháború tábornokait rángatták le lovastul, a győzelem kedvezményezettjei 150 év múlva. Sakálmunka. Észak diadalmaskodott, de volt a következő elnökben, az egykori unionista Grant tábor-

nokban és utódaiban annyi tisztesség, hogy a legyőzött nagy ellenfeleknek, Lee tábornoknak, Kőfal Jacksonnak szobrot emeltek. Mostanra kitelt ez a tisztesség, elszabadultak azok, akiknek mindenük a jelen idő, akiknek csak egy igazságuk van, a sajátjuk. Kedves városom, London sem volt szerencsésebb: a miniszterelnök ugyan sikerkönyvet írt Winstonról – de egy rendőrzárórt nem sikerült az emblemikus szobrához küldetni. Bedeszkták inkább, állt a Parlament téren, mint egy kertvégi budi. Egy kétlábon járó agyhalott Budapest népével is tudatta, hogy Churchill fajüldöző volt. Ha az állítás igaz, elnézve a mai Londont, akkor a sikertelen fajtából. Más-honnan nézve viszont sikeres, de a munka, az anglikán fehér férfiaktól megtisztított Britanniához vezető út még hosszú, és akár rögs is lehet.

Úgy tűnik, a történelemtanítás teljes hiábavalóságának bizonyítékait látjuk. Bőrszínre és vallásra való tekintet nélkül, generációkat sikerült úgy felnevelni, hogy ne tanulják meg a történelemtudás egyik pillérét: a tegnap az a tegnap, a ma az a ma: és a ma szemüvegével nem lehet nézni a tegnapi képet. Ítékezni pedig végképp nem ildomos. A mondat persze nyilván árnyalásra szorul, de azt biztosan nem tanították meg, hogy mit jelent a szellem világában, amit Illyés Gyula így fogalmazott: ahol zsarnokság van, ott zsarnokság van. Zsarnok az, akinek magán kívül nem lehet igaza. Zsarnok az, ki mindenki mást, aki nincs hasznára, pusztulásra ítél. Aki a panasz és áldozatkultúra magját elvetette, az most boldogan arathat.

Azt üzenik, amit látunk, hogy nem rátermettség, szorgalom, akarat és kitartás a titka egy akármilyen magas poszt, áhított állás elérésének, hanem egy kellő bőrszín, egy célszerűen megválasztott kisebbségi csoport, maximalizált sérelemhányados a titok. A következő olimpián már remélhetően úgy osztják ki a díjakat is, hogy minden ország és népség számarányának megfelelően legyen képviselve. A történelemben járatosak tudják, hogy ennek a játéknak mi a neve. Numerus clausus. A kimenetel köztudott, bár mint látjuk nem eléggé. Aki pedig tudatlan, akinek fogalma sincs a tegnaptól és a tegnapelőtről, időzített pokolgéppel játszik.

Mi lenne, ha az összemázolt Lee tábornok, vagy éppen a lengyel szabadságharcos Kosciuszko szobra, melyet szin-

tén meggyaláztak, megelevenedne, lovát ugratva csapna szét az önfeledten önmegvalósító embermasszán. Kossuth ottani szobra megúsza.

Amikor a Zrínyi büszt előtt állunk, valóban örülhetünk, hogy egy méltó alkotás tereli vissza gondolatainkat a mai emlékezésre: a hidra az oly fontos múlt és a jelen között. Magyarságát, horvátságát idézi, azt a kereszténységét, mely nem szavakban, hanem tettekben nyilvánult meg. A szobrot a szemlélő, a járókelő tudása tölti meg tartalommal: konkrétan a történelemtudása. Tudás vagy tartalom nélkül úgy járunk, mint a Mecsek oldalban 1975 óta lobogó Niké szoborral, aki a nevében a győzelem istennőjét idézné, másoknak egy futócipőt. Nagy kérdés, hogy ki fölötti, mikor aratott diadalunkról van szó pontosan? Meglehet, most érdemljük ki: az önfelegyelem győzelme – jó lenne nagyon. A tudás és az érzelem diktálja ugyanakkor, hogy Sisi szobrát jó helyen tudjuk itt a POTE kertjében, és szeretjük is, holott a férjeuráról volna egy s más kellemetlen mondatunk. Legalább a március 15-i emlékezésekkor boríthatná finom fátyol. A szobrok képviselte történelem tudása, megértése fel is vértéz egy nemzetet. Látjuk, mennyi nyomorúságot szül a múlt ismeretének a hiánya, hogy veszítik el nagy nemzetek a gerincüket. Szobraink élő bizonyítékai, ha tetszik didaktikus bemutatói annak, hogy van nekünk kedves múltunk, amire büszkék vagyunk. Sokan irigykedhetnek, akikkel most éppen egy akolba zárt a História. Hallgatóink jó része közeli és távoli külföldről jött, keveset tudnak rólunk: a hallgatag szobrok, s a szigetvári hős is néma üzenettel szolgál. Ahogy szolgálnak a hősi halottak nevei is, és a felirat a lábazon: Pro Patria et Libertate.

Zrínyi Miklós és unokája, a török elleni 150 éves küzdelem, Európa iránti olykor egyoldalú szerelmünk lám historiánk sarokkövei lettek. Másokat, rendszerint a még belátható múltban élteket, kevésbé folt nélkülűeket – legyen ez most Ferenc József vagy épp Sisi – tisztelünk. Épp az ő vagy még közelebbiek példáján látjuk: a rosszkedvű emlékezés, a harag és a gyűlölet nem vezet jóra. Az biztos, hogy a történelmet jobban, szebben, megértőbben kell tanítanunk. Kevesebb értelmezés, alkalmazott história, több tény: csak jót tesz. Szeressük a múltunkat, Zrínyiét, két év múlva az itt száz éves, 1918-ban hontalanná lett Erzsébet Tudományegyetemét, és őrizzük a szobrokat, amelyeket elődeink ránk hagytak. Ahol katona voltam negyvenöt éve, a parancsnoki épület előtt állt egy szobor, ha elhaladtunk előtte, tisztelegtünk. Haza csak egy van: akkor egy fosztóképzővel szocialistának hívták, de az enyém volt, akarva, akaratlanul, elválaszthatatlanul. Imádkozni lehet némán, tisztelegni is. Zrínyi szobor előtt is, a Széchenyi téren a Monarchia két pécsi gyalogos és egy lovaszereze emléktáblája előtt is. A tengerre áhítóknak mondom: a fumei zászlóalj is hozzánk tartozott. Lassítani, horribile dictu megállni a nyomorúságosan elfeledett György-telepi – bányásszá áthazudott – hadiemlékmű előtt is. 75 méterre van a 66-os főútvonalától, a pécsi szobrok internetes listáján mégis hiába keressük. Vigyázzunk a szobrainkra, emlékműveinkre, örüljünk, hogy itthon senkitől nem kell megvédeni őket, és imádkozunk, hogy így is maradjon.

Molnár F. Tamás, egyetemi tanár
Műveleti Medicina Tanszék

KERESZTREJTVENY

(Pápai László / Garami András)

Rejtvenyünkben Csányi Vilmos etológust idézzük: Azért kell a lehetséges jövőt mindig ... (folytatás a rejtvenyben)

A FOLY- TATÁS ELSŐ RÉSZE	ZENÉBEN: HEVESEN NÉVELŐ	TÖRÖTT KAGYLOI	IDŐS NÉNI INJEK- CIÓZ	KÉZISZER- SZÁM	BEFEJE- ZETT RÖVID KÖTŐSZÓ	VASFE- GYELEM LYUKAS TALPI	EPESZT, GYÖTÖR	NAGY, ANGOLUL KÖRHÁZ JELE	TIT KOT KIFECSÉG	LÁN GÉSZ GÉNIUSZ
										N
NEWTON JELE	KÖLTŐ, ÍRÓ VOLT (GYULA)				FÉRFI ARGÓVAL VONATRA ÜLŐ			FARMER- MÁRKA		
TÖRVÉNY, ANGOLUL	3. RÉSZ						HEVESI KÖZSÉG			
		TISZA- PARTI KÖZSÉG					FÉRFINEV			
SAPIENTI ... BÖLCS- NEK ELÉG		MANKÓ	ÉPÍTŐ- ANYAG		LENGYEL LÉGICÉG		KINAI FOLYÓ			
			HAJÓFAR		HALMAZ, TÖMEG		OREGON FÖV-A			
				VICCES SZABÓ MAGDA REGÉNYE			TE, NÉMETÜL			JUHÉLI
ÉDESBU- R- GONYA				KÖVÉR, ANGOLUL		MALTER, HABARCS				TERRIER- FAJTA
SÓGOR, CIMBORA				CSÁBOS RÉSZLETI		MERIDIÁN				
EGYENI		MÁSODIK RÉSZ								PRIMA ÁRU JELE
A VÖRÖS BOLYGO		ZÖLDSÉG- FÉLE								ÉRTELMI KÉPESÉG
			SOKAT- MONDÓ					FELFOG		
			ELŐFIZET					MACSKA, ANGOLUL		
ISTVÁN KIRÁLY APJA				FRÁZIS, KÖZHELY			ELLOP			
				ITT ALUL, NÉPIESÉN			NORVÉG ZENE- SZERZŐ V			
SÜLY- PONTI RÉSZE		HÍM ELEFÁNT				ÜRES KOFFER!		KUTYATU- LAJDONOS		
		FŐVÁROSI EGYETEM				ÉNEKES- MADÁR		A HAL PETÉJE		
					FÉLGÓMB!					KAMARA- DARAB!
					ÉVEINK SZÁMA		PUSZTÍT			OLAJ, ANGOLUL
							EMÉSZTŐ- NEDV			
ROMLÓ (ZSÍR)		EGY, ANGOLUL		SOMOGYI KÖZSÉG					DÁN FÉRFINEV	
ÉJFÉLI		KÖZJÁTÉK RÉSZE!		EGYKORI DARAB!					MÁJUS ELEJE!	
						BEMU- TATÓ ELŐADÁS				
						FÉLÁRI!				
KATEGO- RIZÁL										A MÚLT IDŐ JELE

Előző rejtvenyünk megfejtése: Nem azt kérdezzük, hogy kinek van igaza, hanem azt, hogy mi az igazság.

Kedves Olvasó!

Az Orvostudományi Hírmondó szerkesztői szeretnék a lap szakmaiságát elmélyíteni. Bizonyos területek nagy tudású és tapasztalatú képviselői – felkérés alapján – néhány oldalban leírják, milyen fontos fejlődés történt szakmájukban – mondjuk – az elmúlt 20 évben. Bízunk abban, hogy ezek az írások rendszeres rovatot képezhetnek majd. Mindnyájan sokat tanulnánk ebből, rádöbbenünk, mennyi minden változott, milyen új lehetőségek nyíltak...

A szerkesztők

Pszichiátria – néhány újabb fejleményről dióhéjban

Ebben a rövid kis írásban – az Orvostudományi Hírmondó szerkesztőségének felkérése szerint – röviden rátekintek néhány újabb fejleményre a pszichiátriai klinikum és kutatás területén, elsősorban is az elmúlt 20 év történéseit érintve. A pszichopatológia vonatkozásában az egyik talán legjelentősebb fejlemény, hogy a pszichiátriai osztályozás rendszereit – amelyeknek gyökerei Kraepelin és Bleuler munkásságáig nyúlnak vissza, s amelynek lényege, hogy a szkizofrén pszichózisokat és a hangulatzavarokat egymástól élesen elkülönülő entitásokként tekintettük – az elmúlt évtizedekben jelentős kritika érte. Egyre több adat támogatja az ún. kontinuum hipotézist és a transzdiagnosztikus megközelítést, amely szerint a szkizofrén és affektív formakör kórképei mind a klinikum, mind az etiológia tekintetében jelentős átfedéseket mutatnak. A betegség egy korábbi időszakában szkizofrén fenomenológiát mutató páciens néhány évvel, évtizeddel később egyre inkább a bipoláris zavar tüneti képét mutathatja, másrészt a szkizofrén betegek esetében észlelhető különböző biológiai, neurokognitív, neuropszichológiai markerek sok esetben nagyon hasonló jellegzetességeket mutatva megtalálhatók affektív zavarban szenvedő betegek esetében is. A klasszikus diagnosztikus rendszerek kritikai megközelítése jelenik meg az Amerikai Pszichiátriai Társaság által kiadott diagnosztikus útmutató legújabb kiadásában, a DSM-5-ben is akkor, amikor ez a kézikönyv eltörli a mindenki által tanult és jól ismert szkizofrénia altípusokat (paranoid, katatón, hebefrén), rámutatva arra, hogy azok nem mutatnak megfelelő validitást, mivel egy-egy beteg a betegség különböző szakaszaiban kimerítheti több altípus diagnosztikus kritériumait is. Hasonló jelentős pszichopatológiai fejlemény, hogy a kórképek kategórikus megközelítését egyre inkább felváltani igyekeznek a dimenzionális leírás szempontjai, miszerint a pszichiátriai jelenségek nem igen-nem jellegűek, hanem egy-egy jellegzetesség kisebb vagy nagyobb mértékben jellemez egy-egy személyt, beteget, amely alapján a személyre szabott diagnózis felállításának igénye kerül előtérbe. Törekvés látszik abban az irányban is, hogy ne csupán pszichopatológiai tünetek alapján történjen a diagnózis megalkotása, hanem a betegség etimogenezisét is igyekezzünk integrálni egy-egy személy patológiájának megközelítése során. Így a genetikai, neurokognitív, képalkotó eljárásokkal és egyéb módszerekkel elérhető adatok is integrálásra kerülhetnek a betegek diagnosztikus leírása során. Ez a megközelítés még jócskán keresési fázisban van, vannak azonban olyan törekvések – ilyen például a National Institute of Mental Health ún. RDoC rendszere és az azzal kapcsolatos újabb kutatások –, amelyek már ebbe az irányba mutatnak.

Megkockáztatható, hogy az elmúlt 20-30 év pszichiátriai kutatásainak fényében a tradicionális endogenitás koncepciója, amely a szkizofrén és affektív pszichózisok esetében

meghatározó nézetként szerepelt a XX. században, egyfajta dekonstrukció áldozata lett; a halmozódó molekuláris genetikai, képalkotó eljárásokkal és neurokognitív tesztekkel elérhető eredmények hatalmas halmaza annyi ismeretet szolgáltat, hogy az exogén-endogén dichotómia többé már nem tartható relevánsnak. A genetika területén az utóbbi években jelentős eredmények származtak a teljes genom asszociációs vizsgálatok eredményeiből, azzal az ismét említendő érdekes adattal, hogy számos – egy-egy kórképben azonosított – gén, más pszichiátriai betegségek esetében is kórnemzőnek tűnik, amely a már említett transzdiagnosztikus megközelítés relevanciáját húzza alá. Jelentős hangsúlyt kap, főleg a szkizofrén formakör esetében, de legújabban a hangulatzavarok esetében is, a kórképek jelentős heterogenitása, egy betegség kategóriába sorolható különböző páciensek mutathatnak igen markáns klinikai és etiopatogentikai különbségeket. Egy gén kópiaszám variáció kapcsán kialakult szkizofrén pszichózis, amelyre példaként a Di George szindrómában megjelenő, mentális retardációval is szövődő szkizofrénia említhető, lényegesen más tünettani és etiológiai aspektusokból is, mint egy kannabisz használatával és pszichotraumákkal összefüggésbe hozható szkizofrén pszichózis esete. Ez a jelentős heterogenitás teszi szükségessé, hogy a jelenleg még használatos „nagy diagnózisokon” belül a kutatások révén ún. homogén alcsoportok körülhatárolására törekedjünk, amelyek a későbbiekben hatékonyabb kezelést és gondozást tesznek reményeink szerint majd lehetővé. A homogén alcsoportok körülhatárolásának eszköze nemcsak a genetikai és epigenetikai hatások kutatása lehet, de nagy szerep jut a képalkotó eljárásoknak és a különböző neurokognitív és neuropszichológiai metodikáknak is. A különböző specifikus lebonypatológiák és neurokognitív jellegzetességek alapján a pszichózisok esetében például új alcsoportok is felismerésre kerültek, amilyen az ún. anozognóziás szkizofrénia alcsoportja. Ezen betegek esetében a betegségtudat hiánya nem a produktív pszichotikus tünetek függvénye, a betegségtudat hiánya és a hiányos terápiás együttműködés a betegség zajlásának remissziós szakaszában is fennáll, ami mögött a frontális lebeny diszfunkcionalitása és specifikus neurokognitív deficit hűződnak.

A terápia területeire tekintve, jelentős fejlemények tapasztalhatók a pszichofarmakológia és a pszichoszociális kezelések területein is. Nagyon leegyszerűsítve az mondható, hogy a modern, az elmúlt 23-30 évben kifejlesztett pszichofarmakonok lényegesen kedvezőbb mellékhatás-profilal és szélesebb hatékonysággal jellemezhetők. Az újabb antipszichotikumok nemcsak a hallucinációk, téveszmék és agitáció kontrolljára alkalmasak, mint a klasszikus szerek (haloperidol és más első generációs gyógyszerek), hanem hatékonyan befolyásolják a betegség negatív tüneteit, egyes esetekben a kognitív és affektív tüneteket is, ami összességében a koráb-

binál hatékonyabban javítja a betegek mindennapi funkcionálását. Az újabban bevezetésre került antidepresszívumok lényegesen szelektívebb hatással bírnak, mint a klasszikus triciklikus szerek, aminek révén a betegek ezen gyógyszereket (szelektív szerotonin visszavétel gátlók, szelektív szerotonin és noradrenalin visszavétel gátlók) lényegesen jobban tolerálják, így az adherencia jobb, mint a korábbi gyógyszerek esetében. Ígéretes a hangulatstabilizátorok palettájának bővülése; nemcsak újabb antiepileptikumok fázisprofilaktikus hatása vált bizonyítottá mániás-depresszió esetében (pl. lamotrigin), hanem az ún. második generációs, újabb antipszichotikumok némelyike is igazoltan hangulatstabilizáló effektussal rendelkezik (kvetiapin, olanzapin, aripiprazol).

Jelentős fejlemény, hogy a hagyományos pszichoterápiás repertoár is bővül, új pszichoterápiás módszerek jelentek meg, így a „mentalizáció bázisú pszichoterápia”, amely elsősorban személyiségzavarok esetében célozza meg a betegek értelmezési és érzelmedetektálás vonatkozásában észlelhető deficitjeit, specifikusan interveniálva ezeken a területeken. Fontos kiemelni a non-verbális pszichoterápiák (zeneterápia, művészetterápia, mozgásterápia) fejlődését is, elsősorban a modern csecsemőkutatói eredmények – melyek a non-verbális, preverbális kommunikáció sajátosságait tárják fel – integrálása révén tudunk egyre többet ezen pszichoszociális kezelések hatótényezőiről.

Tényi Tamás, egyetemi tanár

Karunkról idén hat nyertes OTKA-pályázat született

Idén két kategóriában – a „K” témapályázatban és a fiatal kutatóknak szánt „FK” pályázatban – hat nyertes OTKA-pályázat született karunkról és a Klinikai Központból.

K PÁLYÁZATOK

Klinikai Orvostudományok

Büki András: Koponya-agysérülések kimenetele – Nagyfelbontású invazív neuromonitorozás, biomarkerek és navigált elektromágneses agyi stimuláció szerepe

Élettan, Kórélettan, Gyógyszertan és Endokrinológia

Pintér Erika: A szomatosztatín 4 receptor, mint potenciális gyógyszer-célpont neuropátiás fájdalom és neurogén gyulladás kezelésében

Reglődi Dóra: Endogén és exogén PACAP szerepe időskori degeneratív folyamatokban

FK PÁLYÁZATOK

Genetika, Bioinformatika és Rendszerbiológia

Boros Ákos: Ember környezetében élő állatok virális fertőzései: a felfedezéstől a diagnosztikáig

Pszichológia – Nevelés

Fehér Gergely: Internetfüggőség és következményei

Idegtudományok

Kecskés Miklós: TRPM4 ioncsatorna szerepe temporális lebeny epilepsziában

A nyerteseknek szeretettel gratulálunk!

Forrás: nkfi.gov.hu

Megnyílt Kalmár Lajos virtuális fotótárlata

A <https://vr.aok.pte.hu>-n megnyitottuk Kalmár Lajos egyedülálló, virtuális fotótárlatát, amelynek ebben a formában való megjelenését egy innovatív fejlesztés tette lehetővé.

A virtualitás megadhatja annak a szabadságnak a legjobb értelmében vett pótlékát, ami a mindennapjaikból most annyira hiányzik. A néző egy érdekes és értékes kísérlet szemtanúja lehet, ami túlmutat egy épület, vagy egy kiállítás innovatív bemutatásán, hiszen a jövőben ez a technológia többféleképpen is használható lehet.

Kalmár Lajos másfél éves munkájának gyűjteményéből változat, és sokszínű, változatos bemutatását adja egyetemünk hallgatóinak a sokféle embertípus megjelenítésével, akik szépek, érdekesek, érdeklődők, kedvesek, világpolgárok.

A virtuális galéria elérhető lesz közvetlenül is a weblapunkról, a nyitó oldalon elhelyezett POTE VR linken keresztül. A tárlatokból a jövőben többet is tervezünk. Ajánljuk, látogassanak többször el ide!

Jó barangolást kívánunk!

Elektronikus lázlaprendszer segíti az intenzív osztály dolgozóinak munkáját

Biztonságosabb betegellátás, gyorsabb vizitek – elektronikus lázlaprendszer segíti a Pécsi Tudományegyetem Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet dolgozóinak munkáját. Az egyedülálló **E-lázlap** valamennyi, a beteget érintő lényeges adatot tartalmaz, többek között a gyógyszerelést és az előírt vizsgálatokat. Az országban jelenleg kizárólag Pécsen a PTE-n érhető el ez a rendszer, hiszen az egyetem kollégái fejlesztették ki azt a paraméterezési csomagot, amely a hazai szokásoknak teljes mértékben megfelel. Így például minden olyan gyógyszerkészítményt tartalmaz, ami a magyar betegellátásban elengedhetetlen.

Videó: https://www.youtube.com/watch?v=X1FzWfJowWs&fbclid=IwAR210d07s0Q9Ognu_BVprYQvvDQxAYvcPaSNze0RgRp53ovvwmIc-kqoPX5Q

Tényi Tamás: Karcok

Animula Kiadó, Budapest, 99 oldal

ISBN 978-615-5574-31-3

Tényi Tamás a Pécsi Tudományegyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika egyetemi tanára már számos munkával gazdagította a szakma könyvtárát. Jelen írása bizonyos tekintetben rendhagyó, már csak a mű születését tekintve is. Egy hétköznapi reggel történt szerencsétlen balesetből származó csigolyatörést követő lábadozás során kapta végleges formáját a kötet, melynek vezérfonala a lélek rezdüléseit követi, és bebarangolja a pszichiátria, filozófia, költészet és képzőművészet területeit. Gondolatainak apropója lehet akár vers, filozófiai mű, esetleg festmény, mindig az alkotó élettörténetének kontextusában ragadja meg azt úgy, hogy közben bejárja az analitikus mélységeket és szakrális magasságok festői tájait. S hogy mire hívja az olvasót. „... jegyzetszerű írásaim ... egy-egy kérdést igyekeznek körüljárni, máskor inkább sokszor csak sejtetni, mint kifejteni a szöveget. Szándékuk a figyelem felhívása, a továbbgondolás ösztönzése, itt-ott még a vitára való csábítás is.”

A kötet tizenkét látszólag különálló témát ölel fel, azonban a fejezeteket olvasva, fellelhetjük azt a mélyen húzódo szálát, amire felfűződnék azok.

A mű Nietzsche Jung-ra, ezáltal a jungi analízisre gyakorolt hatásával indul. Jung számos munkájában fellelhető a filozófus hatása, aki a csodálat, tisztelet és a Nietzsche-vel való élettörténeti hasonlóságok mentén megjelenő ambivalencia sajátos kusza hálóján keresztül ihletett meg. A szerző három Jung művön keresztül foglalkozik a Nietzsche-archetipikus dimenziókkal. Így a „Joyce-esszé”, az egyértelműen Nietzsche-hatást magán viselő „A kollektív tudattalan archetipusai” című tanulmányt és a Jung szervezésében öt éven át minden hét szerdáján megrendezett „Im-Igyen Szóla Zarathusztra szemináriumot” elemzi. Tényi Tamás képszoöveése megjeleníti előttünk a ritualizált, már-már misztikus hangulatú szemináriumi alkalmaknak a szertartásos jellegét, és leírja azok pszichiátriatörténeti jelentőségét. A két gondolkodó élete közötti párhuzamot ragadja meg, és ennek folyamánként magának az analízis születésének, fejlődésének mikéntjébe nyújt betekintést. Ennek folytatásaként a Nietzsche-pátosz hangját a filozófus két jelentős művén, az „Im-Igyen Szól Zarathusztra” és önéletrajzi írásán, az „Ecce homin” keresztül tárja elénk. Ezután egy kommentár következik Pethő Bertalan „A pszichiátria mai krízise, modern és posztmodern tudomány kontextusában” című munkájához. A szkizofrén betegek költészetén át vezet be minket a szerző a költők rejtelmes világába. Pilinszky evangéliumi esztétikáján keresztül ragad meg egy korunkban talán különösen jellemző és hivatásunkban is csábító jelenséget. A pszichológia hajlamos a bűnt traumaként kezelni, betegségnek tekinteni, ez által elveszi annak realitását, egyúttal megtagadja súlyát. Szabó Lőrinc, az olvasóközönséget megosztó „Semmiért egészen” című ismert versében látja és mutatja meg, hogyan öltöztette a költő zord köntösbe a szeretet és kiengesztelődés igényét. A szerző nem titkolt szándéka szerint műve gondolatébresztő, vitára felhívó célzattal íródott. Ehhez hűen utközteti az analízis és hit álláspontját Victor Francis White jungi analízisben képzett

tomista teológus és Jung levezése alapján, melynek fő témája, a jó és gonosz eredete. Ezt követően három terület izgalmas találkozására történik. Pilinszky színházesztétikáját a szentmise példáján keresztül kapcsolja össze Winnicott átmeneti tárgy koncepciójával. A kérdés a következő: Miként válhat adott helyen és időben „valósággá” egy rég megtörtént esemény? A szerző láttatni engedi önmagát néhány konkrét vonatkozás erejéig. Így

Georg Trakl-ról, Tényi Tamás különösen kedvelt költőjéről írt bevezető részben, akinek költészetével és életével is behatóan foglalkozik művében. A részletesen ismertetett pszichobiográfiában sok egyéb mellett kitér a hideg anyai viszonyulásra, Ludwig Wittgensteinnel való kapcsolatára, a háború okozta traumákra, kórházi kezeléseire és nem utolsó sorban hűgával való inceszt kapcsolatára. Ezt követően a pszichiátria történetében is jelentős szerepet betöltő Immanuel Kant munkásságát taglalja a mentális zavarok felosztását helyezve a központba. A következő fejezetet olvasva az ember úgy érzi, a gerincfájdalomban kényszerűen vállalt közösség, még inkább megérthetővé tette a szerző számára Frida Kahlo, a híres mexikói festőművész életét és munkásságát. Festészetét állandó testi kínok árnyékolták be, s egyúttal tettek különösen eredetivé. Kahlo művészetét meghatározó neurológiai betegségekben és ezek következményeként megjelent társadalmi kívülállóságban a festészet nyújtott számára mankót, amiről így ír: „Sohasem álmokat festettem. A saját valóságomat festettem meg.” A könyv lezárásaként a két világháború közötti Pécsre érkezünk meg. Egy szkizofrén beteg „Világ” című műve mutatja be az akkori várost, amelyre a spekulatív realizmus szemüvegén keresztül tekinthetünk.

A kötetben összefonódik a széles látókörű általános műveltség és a pszichiátria tudományának kimagasló ismerete a szerző közvetlen hangvételével, a feldolgozott témákhoz fűződő nem titkolt személyes érintettségével. Ez az összefonódás egy utazás hangulatát kölcsönzi a műnek. Egy utazását, mely során olyan földrészekkel és kultúrákkal találkozunk, amiket korábban talán már ismertünk, jóllehet most szívesen rábízzuk magunkat az idegenvezetőnkre és szemléljük ezeket az ő szemével. Amikor a könyv végére érünk és letesszük azt magunk mellé, azt reméljük, idővel talán újabb utazás következik. Erre a barangolásra mindenkit hívnak, aki szívesen tekint egy tapasztalt utazó szemével a látnivalókra és azok mögé.

Végh Fruzsina

Tényi Tamás
KARCOK

Folytatódik a mérnökök és az orvosok együttműködése

A Covid-19 járvány miatti veszélyhelyzet idején fejeződött be a PTE-n a Tématerületi Kiválósági Program egyéves szakasza, amelynek keretében a hétköznapi életminőséget javító, és a betegek gyógyulási esélyeit növelő fejlesztéseken műszaki és egészségügyi szakemberek közösen dolgoztak.

Mesterséges intelligenciával tanítható, betegre szabható, 3D-s nyomtatott művégtagot készítettek, orvosi szoftvereket fejlesztettek és mesterséges szövetek előállításával (bio-printing) is foglalkoztak. Utóbbiakkal betegségeket lehet modellezni, a gyógyszerkutatáshoz kapcsolódó toxikológiai vizsgálatokat lehet végezni, vagy akár csont- és porcpótlásokat lehet készíteni.

Dr. Medvegy Gabriella egyetemi tanár, a PTE Műszaki és Informatikai Karának dékánja a kutatás-fejlesztés jövőjéről, valamint a mesterképzésről is nyilatkozott a computerworld.hu-nak. Mint mondta, a 2019-ben indított, egyéves futamidejű Tématerületi Kiválósági Programban a PTE kifejezetten a *biomedical engineering* területén kínálgató tudományos, kutatási, fejlesztési és innovációs lehetőségek feltérképezésére kapott kormányzati támogatást. A munkában elsősorban a Műszaki és Informatikai Kar, valamint az ÁOK kutatói vettek részt, de bekapcsolódtak a projektekbe a Gyógyszerésztudományi Kar, az Egészségtudományi Kar

és a klinikum képviselői is. A programban tizenöt kutatócsoport dolgozott.

Dr. Medvegy Gabriella kitért arra is, hogy a Tématerületi Kiválósági Programon belül a következő két évre ismét van lehetőségük pályázni, július elején be is adták pályázatukat. Céljuk, hogy a kutatócsoportok ne lehatároltan, egyirányú fókusszal működjenek, hanem ismerjék meg a többiek szempontjait is, illetve még több mérnök és orvos dolgozzon együtt. Az már most látható, hogy a Tématerületi Kiválósági Programon kívül is találhatnak olyan projekteket, amelyek keretében folytathatják a megkezdett munkát.

Az interjúban arról is szó esik, hogy felismerve a piaci igényeket, a közelmúltban egészségügyi mérnök mester szak akkreditációjára irányuló kérelmet nyújtottak be a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottsághoz. Reményeik szerint támogatást nyer a kezdeményezésük, és 2021-ben, a Műegyetem után másodikként, elindíthatják Magyarországon a biomedical engineering mesterképzést.

A kezdetben angol nyelvű képzés gazdája a Műszaki és Informatikai Kar lesz, de részt vállal az oktatásban az Általános Orvostudományi Kar is. Arra számítanak, hogy a biomedical engineering nagy nemzetközi érdeklődésre tart majd számot.

Forrás: weborvos.hu

Együtt fejleszt orvosdiagnosztikai eszközöket a Szentágothai Kutatóközpont és a 4iG

Világújdonságnak számító *bioinformatikai elemző programcsomag*on dolgozik a Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpontja és a 4iG Nyrt. egy több mint 2,2 milliárd forintos fejlesztés keretében – közölte a cég.

A vállalat közleményében emlékeztet arra, hogy a közelmúltban lezajlott robbanásszerű biotechnológiai és informatikai fejlődés jelentős eredményeket hozott a nemzetközi orvos-biológiai kutatásokban. Ezek átalakították a gyakorlati orvoslást, molekuláris alapokra helyezték a diagnosztikai és terápiás megközelítést. A csaknem kilencven százaléban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) támogatásából megvalósuló projekt keretében világújdonságnak számító bioinformatikai elemző programcsomag jön létre, és egy *kompetenciaközpont* fejlesztése valósul meg. Utóbbi a legmodernebb kutatási infrastruktúra, új adatelemző rendszerek, valamint a személyre szabott orvoslást támogató, az eredmények kiértékelését segítő eszközök létrehozásával hatékonyabbá teszi a gyógyítást – írták.

A program támogatja a gyógyszerfejlesztést és -tesztelést is, emellett az örökklődő rákos betegségekhez kötődő terápiás fejlesztéseket. A fejlesztés eredményeként mindezek mellett egy világújdonságnak számító, **laboratóriumi információkezelő rendszer** válhat elérhetővé, piacra juttathatóvá.

Gyenesei Attilát, a PTE SZKK Genomikai és Bioinformatikai Core Facility vezetőjét idézve a tájékoztatásban jelezték: az intézményben rendelkezésre álló magas színvonalú, koncentrált kutatási lehetőségek, valamint a kutatócsoportok szellemi tőkéje jó lehetőség a piaci alapon történő kutatásfejlesztési együttműködésekre. A vezető szerint az SZKK olyan

partnerséget alakított ki a 4iG-vel, amely „jövőbemutató és sok szempontból a világon egyedülálló eredményeket hozhat”.

Farkas Pétert, a 4iG műszaki vezérigazgató-helyettesét idézve az együttműködésről közölték: az innováció, a nemzetközi trendek követése a cég folyamatos céljai között szerepel, mindezt pedig az orvosdiagnosztika területén is szeretnék kamatoztatni.

Forrás: UnivPécs

A Magyar Kórházzövetség innovációs díját nyerte el a PTE új alkalmazása

A Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ (PTE KK), a PTE Kancellária Egészségügyi Gazdálkodási Igazgatóság és a PTE Informatikai Igazgatóság munkatársai által fejlesztett és bevezetett **elektronikus műtéti napló-alkalmazás** nyerte a Magyar Kórházzövetség által kiírt **Jósa István Kórház-szervezési Innovációs Díjat** 2020-ban. Az erről szóló oklevelet *dr. Sebestyén Andor*, a PTE KK elnöke vehette át a kórházzövetség éves közgyűlésén a napokban.

Az egészségügyi intézmények számára előírt jogszabályi dokumentációs kötelezettség magába foglalja a műtétek során keletkezett, a beteggel, a beavatkozással, műtétet végző team-mel és a beavatkozás időtartamával kapcsolatos adatok rögzítését is. A PTE, Klinikai Központban a jelenleg általánosan használt papíralapú, kézírással vezetett műtéti napló kiváltására egy egységes adattartalmú, elektronikus műtéti naplót fejlesztettek ki a szakemberek.

A szigorú feltételek mentén fejlesztett rendszer kötött adatbeviteli szabályai biztosítják a pontos időpontrögzítést a műtöbe való beérkezéstől és az anesztézia kezdetétől, egészen a

műtét befejezéséig. Az e-műtéti napló használata támogatja a műtői kihasználtság optimalizálását, a hatékonyság növelését, a műtétek kezdési és befejezési ideje, az anesztézia, a betegcsere ideje, a takarítás vagy az átállás miatt keletkező műtéti holtidő rögzítésével. Ezen információk ismeretében lehetőség nyílik szükség esetén a folyamatba történő beavatkozásra.

A valós idejű elektronikus rögzítési mód az adattartalom egységesítésén túl az adatok elemezhetőségére és a rendelkezésre álló humán erőforrás hatékonyabb kihasználására is lehetőséget ad. Az alkalmazás mobil (okostelefon, tablet) és asztali eszközről egyaránt elérhető, de belépni és szerkeszteni természetesen csak a szükséges kóddal rendelkező orvos vagy asszisztens tud.

„A PTE KK Janus Pannonius Klinikai Tömb műtőiben a több mint egy éve bevezetett alkalmazás már kézzel fogható, pozitív változásokban is megnyilvánul, ugyanis a kimutatott inaktív műtői idők csökkentésével sikerült javítani a műtői kihasználtságot” – hangsúlyozta Sebestyén Andor, a Klinikai Központ elnöke.

További információ:

Kottász Gergely, PTE sajtóreferens
(kottasz.gergely@pte.hu, +36309661257)

A Times Higher Education rangsorában a legjobb vidéki egyetem lett a PTE

Nyilvánosságra hozta legfrissebb egyetemi rangsorát a londoni székhelyű Times Higher Education. A világ 93 országának legjobb ezeröttszáz egyetemét rangsoroló listára a Pécsi Tudományegyetem is felkerült az eredményei alapján, még hozzá a legjobb magyar vidéki egyetemenként.

A Times Higher Education rangsorában szerepel az 401-500. hely között a Semmelweis Egyetem, míg a 601-800. hely közé rangsorolták az Eötvös Loránd Tudományegyetemet és a Pécsi Tudományegyetemet. Ez a PTE esetében tavalyhoz képest egy kategóriányi előrelépést jelent.

A világrangsor öt fő terület mutatói alapján méri az intézményeket: oktatási környezet, kutatás, idézettség, ipari bevételek és nemzetközi orientáció. Ez az eredmény tehát egy igen komplex mérőszám, és a pécsi egyetem előrelépésében minden bizonnyal szerepe van a tudományos teljesítmények utóbbi években mutatott erősödésének is. Ráadásul az intézmény egyre népszerűbb a külföldi hallgatók körében, akik száma – ahogy az *Miseta Attila* rektor tanévnyitó beszédében elhangzott – már meghaladja az ötezet. Egyértelmű, hogy ez a kimagasló szám is hozzájárult ehhez az előkelő helyezéshoz.

Miseta Attila rektor az eredmény alapján hangsúlyozta: „A Pécsi Tudományegyetem fontos stratégiai célkitűzése, hogy a nemzetközi rangsorokban is előrelépünk. Ebben a járványügyi helyzetben ennek talán még nagyobb jelentősége van, mivel még élesebb a verseny a külföldi hallgatókért. Arra is komoly hangsúlyt fektetünk, hogy a magas színvonalú oktatással párhuzamosan az infrastruktúránk is fejlődjön. Ennek már kézzelfogható eredménye a Modern Városok Program több elkészült, vagy hamarosan elkészülő beruházása” – mondta a rektor.

A teljes rangsor itt érhető el: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2021/world-ranking#!/>

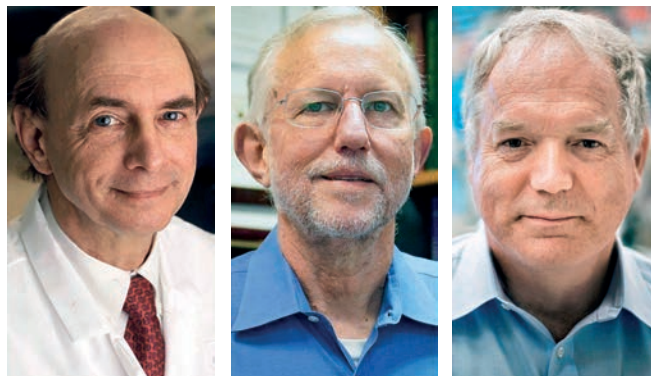
Forrás: pte.hu

Élettani-orvosi Nobel-díj, 2020: a hepatitis C vírus felfedezéséért

2020. október 5-én pontosan 11 óra 30-kor ismertette a stockholmi Karolinska Intézetben a Svéd Királyi Akadémia az idei élettani-orvosi Nobel-díjasok névsorát: *Harvey J. Alter* (USA), *Charles M. Rice* (USA) és *Michael Houghton* (Nagy-Britannia) a hepatitis C vírus felfedezéséért kapták a kitüntetést.

Az 1960-as évek végen Baruch Blumberg felfedezte a hepatitis B vírust, amiért 1976-ban a Nobel-díjat kapott. Azonban a májbetegségek egy részét (a transzfúziót követő, súlyos, krónikus májbetegségeket) nem tudták továbbra sem megmagyarázni. H.J. Alter a múlt század hetvenes éveiben felismerte, hogy számos páciens transzfúziót követően hepatitisben betegedett meg, s nem tudtak vírust kimutatni. Az akkori nomenklátúra szerint a diagnózis: hepatitis „non-A, non-B” volt. Ő volt az első, aki állatkísérletek kapcsán feltételezte, hogy egy további vírusnak is léteznie kell, mely a transzfúziót követő súlyos májgyulladás kórokozója. M. Houghtonnak sikerült a vírusgenomot izolálni egy frissen fertőzött csimpánz véréből. A továbbiakban felmerült a kérdés: valóban ez a kórokozója a transzfúziót követően fellépő hepatitisnek? Erre a kérdésre Ch.M. Rice adott választ. A vírus genomjában feltűnt neki egy atipikus szakasz, melyről ő és csoportja feltételezte, hogy a vírus szaporodásában ez a szakasz fontos szerepet játszik. Amikor a kutatók a csimpánzokat e régió variánsával fertőzték, megfigyelték és kimutatták az új vírust a vérben, és azt, hogy a csimpánzokban fellépő változások hasonlóak az emberekben megfigyeltékhez. Ez viszont azt jelentette, hogy ez az a vírus, amelyet kerestek: a transzfúziót követő hepatitis kórokozója.

A három professzor felfedezései lehetővé tették, hogy a donorokat erre a vírusra is vizsgálják, és sor kerülhetett

a fertőzöttek gyógykezelésének kidolgozására. Így sok államban eltűnt a hepatitis C megbetegedés. Szexuális úton történő vírusátvitel lehetséges, de nagyon ritka. Klinikailag a hepatitis C 80%-ban krónikusan zajlik, és súlyos májváltozásokhoz vezet, mint amilyen a májcirrózis és a karcinóma. A világon körülbelül 170 millió ember fertőzött hepatitis C vírussal, Németországban mintegy 300-400 ezer ember szenved hepatitis C fertőzésben. Évente 1-1,2 millióan halnak meg ebben a betegségben. A kezeléssel kapcsolatos ráfordításigény két fő pillére valamennyi országban – így Magyarországon is – a fertőzöttek felderítését lehetővé tévő hatékony szűrőprogram és a diagnosztizált betegek eredményes kezelése.

Ebben az évben először nem lesz Stockholmban, a városházán díjátadási ünnepség. Az okleveleket illetve a vele járó összeget az illető egyetemekre juttatják el.

Dr. Makovitzky József
Universität Heidelberg és Freiburg i. Br.

Csillagászati kutatásokért jár a fizikai Nobel-díj

Csillagászati kutatásokban elért úttörő eredményeiért három tudós, a német *Reinhard Genzel*, az amerikai *Andrea Ghez* és a brit *Roger Penrose* kapja az idei fizikai Nobel-díjat a Svéd Királyi Tudományos Akadémia keddi stockholmi bejelentése szerint.

Az illetékes bizottság indoklása szerint Penrose annak igazolásáért részesül az elismerésben, hogy az általános relativitáselmélet erőteljesen megjósolja a fekete lyukak kialakulását, Genzel és Ghez pedig annak felfedezéséért, hogy egy szupermasszív kompakt objektum van a Tejútrendszer központjában. Penrose matematikai módszerekkel igazolta, hogy a fekete lyukak Albert Einstein híres elméletének közvetlen következményei. A kutató jellemezte is a fekete lyukakat, és arra jutott, hogy belsejükben a fizika ismert törvényei nem érvényesek. Úttörő tanulmánya Einstein halála óta máig az egyik legfontosabb hozzájárulás az általános relativitáselmülethez. Genzel és Ghez az 1990-es években a galaxis magjában található régiót vizsgálta. A szakértők a Tejútrendszer közepe körül keringő csillagok mozgását figyelték meg, a pályák alapján pedig arra jutottak, hogy egy hatalmas tömegű, láthatatlan objektum fekszik a magban, amely befolyásolja a helyi égitesteket. Az objektum nagyjából négy milliárd nap-tömegű, de egy Naprendszerénél kisebb régióban is elfér. A szakértők a legjobb távcsöveket felhasználva, új módszereket

és műszereket kidolgozva folytattak vizsgálatokat. Eredményeik alapján ma azt lehet tudni, hogy a Tejútrendszer közepén egy szupermasszív fekete lyuk található.

A kitüntetettek 10 millió svéd korona (342,2 millió forint) összegben részesültek, az összeg felét Penrose kapja, a másik felét Genzel és Ghez osztozik. A díjátadó ünnepséget hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján tartják, a koronavírus-világjárvány miatt ezúttal azonban a megszokottnál szerényebb körülmények között.

Forrás: infostart.hu

Amerikai és francia tudós kapta az idei kémiai Nobel-díjat

A modern génszerkesztés két úttörője, az amerikai *Jennifer Doudna* és a francia *Emmanuelle Charpentier* kapja az idei kémiai Nobel-díjat. Az indoklás szerint a két tudós a DNS célzott, rendkívül pontos szerkesztését lehetővé tévő CRISPR/Cas9 „genetikai olló” kifejlesztéséért részesül az elismerésben, amelyet előttük mindössze öt nő kapott meg. Ez az első alkalom, hogy egy tudományos Nobel-díjon kizárólag nők osztoznak. Az általuk kidolgozott eljárás forradalmasította az élettudományokat, hozzájárul a rák elleni új terápiák kidolgozásához és válhatja az örökletes betegségek gyógyításáról szóló álmokat – írták, hozzátéve: a kutatóknak módosítaniuk kell a géneket, ha meg akarják ismerni az élet belső működését. Ez időigényes, nehéz feladat volt, néha lehetetlen is. A CRISPR/Cas9 genetikai ollót használva azonban most már néhány hét alatt meg lehet változtatni az élet kódját.

Nem csak az alaptudományt forradalmasította, hanem innovatív termékeket is szült és úttörő új orvosi kezelésekre fog vezetni” – emelte ki Claes Gustaffson, a kémiai Nobel-bizottság elnöke. Mint oly gyakran a tudományban, a genetikai olló feltalálása is váratlan volt. Emmanuelle Charpentier az ember számára egyik legártalmasabb baktériumot, a *Streptococcus pyogenes* tanulmányozva felfedezett egy korábban ismeretlen molekulát, a tracrRNA-t. Kimutatta, hogy a tracrRNA része a baktérium immunrendszerének (CRISPR/Cas), amely úgy ártalmatlanítja a vírusokat, hogy széthasítja a DNS-üket. 2011-ben tette közzé eredményeit. Ugyanabban az évben kezdeményezte a közös munkát a tapasztalt biokémikus Jennifer Doudnával, aki kiterjedt ismeretekkel rendelkezett a DNS-hez hasonló polimer óriásmolekuláról, az RNS-ről. Együtt sikerült kémcsőben újraalkotniuk a baktérium genetikai ollóját és egyszerűsíteniük az olló molekuláris komponenseit, hogy könnyebb legyen a használata. Ezután egy korszakalkotó kísérletben újraprogramozták a molekuláris ollót. Természetes formájában a genetikai olló a vírusok örökítőanyagát ismeri fel, Emmanuelle Charpentier és Jennifer Doudna azonban bebizonyította, hogy az ollót irányítás alá vonva bármilyen DNS-molekulát el tudnak vágni vele egy előre meghatározott helyen. Ahol a DNS-t elvágják, könnyű újraindítani az élet kódját.

Amióta a két tudós 2012-ben felfedezte a CRISPR/Cas9 molekuláris ollót, robbanásszerűen nőtt az eljárás alkalmazása. Az olló sok fontos felfedezésben játszott szerepet az alaptudományban, a növénykutatók képesek voltak a penészgombával, a kórokozókval és az aszályval szemben ellenálló növények kifejlesztésére a segítségével, az orvoslásban pedig több új rákterápia klinikai tesztje is folyamatban van. *A genetikai olló új korszakot*

nyitott az élettudományokban, és sok tekintetben a legnagyobb hasznára van az emberiségnek – írta a Nobel-bizottság.

Az 51 éves Emmanuelle Charpentier a németországi Max Planck Intézetek Patogéntudományi egységének a vezetője. Tanulmányait a párizsi Pierre és Marie Curie Egyetemen (ma a Sorbonne Egyetem Természettudományi Kara) végezte, és a Pasteur Intézetben szerezte doktorátusát. Mindkét intézményben, majd a New York-i Rockefeller Egyetemen is oktatott és kutatott. Visszatérve Európába a Bécsi Egyetem Mikrobiológiai és Genetikai Intézetének vendégprofesszora és laboratóriumának vezetője volt. A 2010-es évek elején a svédországi Umeå város egyetemén a molekuláris fertőzések gyógyítását kutató laboratórium vezetőjeként dolgozott, 2015-ben lett a német Max Planck Társaság tagja, a berlini Fertőzésbiológiai Intézet igazgatója. 2018-ban alapította meg a társaság patogéntudományi egységét.

Jennifer Doudna amerikai biokémikus a Kaliforniai Egyetem berkeley-i intézményének (Berkeley) professzora. 1964-ben született Washingtonban, tanulmányait a kaliforniai Pomona Főiskolán, a Harvard Egyetemen és a Coloradói Egyetemen végezte. 2002 óta a Berkeley biokémiai és molekuláris biológia tanszékének professzora, jelenleg az Innovatív Genomika Intézet igazgatójaként egy új koronavírus-tesztközpontot vezet, ahol a COVID-19 CRISPR-alapú tesztelését végzik.

Charpentier és Doudna az elmúlt években számtalan tudományos kitüntetést kapott, köztük a norvég Kavli-díjat, a kanadai Gairdner Nemzetközi Díjat, a Mark Zuckerberg és felesége alapította Breakthrough Prize in Life Sciences díjat és a Wolf-díjat, amelyet idén ítéltek oda nekik a CRISPR genomszerkesztő rendszer kifejlesztéséért. Az amerikai Time magazin Charpentiert és Doudnát 2015-ben a világ 100 legbefolyásosabb embere közé választotta.

Forrás: infostart.hu

Lénárd László professzort a MTA Biológia Tudományok Osztályának elnökévé és immáron másodikkal a Pécsi Akadémiai Bizottság elnökévé választották

A Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) július 8-án, a következő akadémiai ciklusra szóló tisztújító ülésén a **PAB elnökének** választotta dr. **Lénárd Lászlót**, intézetünk emeritus professzorát, az MTA rendes tagját, valamint a **PAB tudományos titkárának** dr. **László Kristófot**, intézetünk egyetemi docensét. Lénárd professzor immáron másodikkal kapott teljes bizalmat a Pécsi Akadémiai Bizottság részéről.

A pécsi események mellett szeptember 8-án, a **Magyar Tudományos Akadémia** osztályelnök-választásán **Lénárd László** akadémikust a **Biológia Tudományok Osztályának elnökévé** választották.

Lénárd professzor úrnak és László Kristóf tanár úrnak megválasztásukhoz szívből gratulálunk, munkájukhoz sok sikert kívánunk!

Pécely László, PTE, ÁOK, Élettani Intézet

Beszámoló az Amerikai Magyar Orvosszövetség (HMAA) 2020-as online diákkonferenciájáról

2020. augusztus 28-29-én – immáron 14. alkalommal – rendezték az Amerikai Magyar Orvosszövetség Magyarországi Tagozata (HMAA-HC) balatonfüredi konferenciáját. Idén rendhagyó módon – a COVID-19 okozta körülmények miatt – az esemény Balatonfüredről koordinálva, de online módon, egyfajta hibridkonferenciaként valósult meg. Igaz, így a sokak által várt diákok és professzorok által közösen játszott vízilabda mérkőzésről le kellett mondani, viszont a tartalmas és jövőbe mutató tudományos előadásokról szerencsére nem, azok az online platformon is nagy érdeklődéssel zajlottak.

A konferenciának otthont adó balatonfüredi Állami Szívkórház nagy hangsúlyt fektet a járványügyi szabályok betartására, mely alól természetesen a szervezők sem voltak kivétel, a kórházban a maszk viselése kötelező volt, belépéskor kézfertőtlenítés, COVID-anamnézis kikérdezése, pretriázs és láz mérés várta a helyszínen jelen lévő szervezőket. Az első nap reggelén, *Koller Ákos* professzor, a HMAA HC elnöke és *Veress Gábor* professzor, a balatonfüredi Állami Szívkórház igazgatója nyitotta meg a tudományos programot.

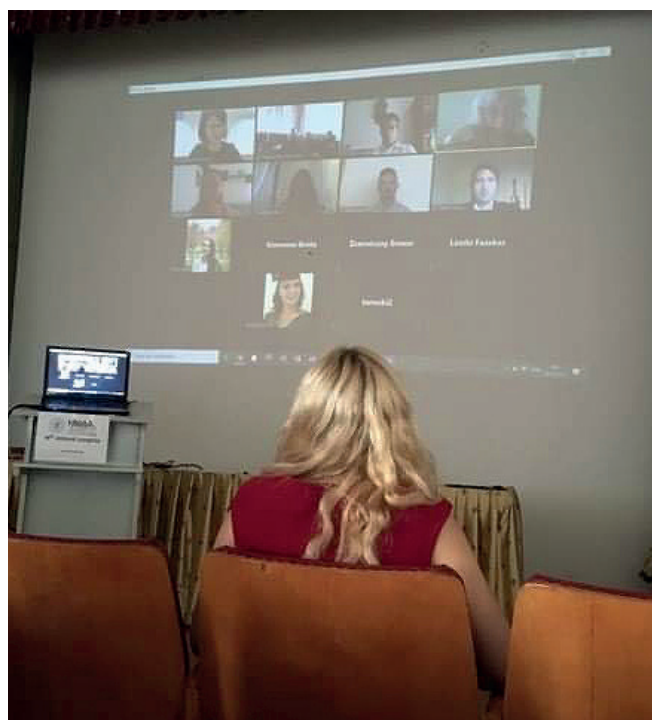
A konferencián két klinikai és két alaptudományi illetve egy e-poster szekció kapott helyet. Nem csak a négy magyar orvoskarról jelentkeztek résztvevők, de a határon túlról is, így valódi nemzetközi konferencián vehettünk részt. A Zoom online platformnak köszönhetően az Egyesült Államokból is gond nélkül jelentkeztek be, és tartottak előadást a HMAA anyaszervezetének tagjai, vezetői. *Dr. Khor András* elnök is köszöntötte a résztvevőket, valamint a Houston Methodist Hospital-ból *dr. Garami Zsolt* „Robot invasion in the operating room” címmel mutatta be, futurisztikus előa-

dását arról, hol is jár a robotok használata a medicinában. Boston VA-ből *dr. Baffy György* korunk egyik legalattomosabb kórképéről, a metabolikus diszfunkció-asszociált zsírmájbetegségről tartott előadást. Egyetemünkről *Füzesi Zsuzsanna* professzor a „Hogyan mentsük meg az orvoslást és saját magunkat?” címmel tartott online workshopot, és látta el hasznos tanácsokkal a diákokat, a jelen és a jövő orvosgenerációját.

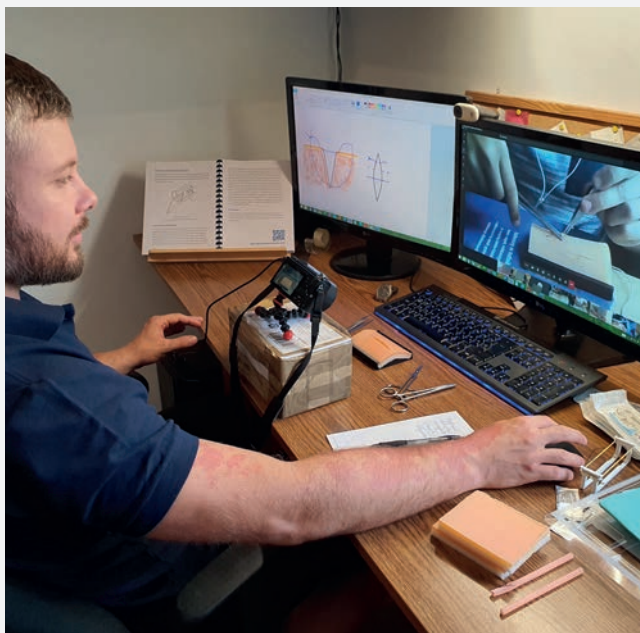
A második napon a klinikai orvostudományok és az e-poster szekciók zajlottak. Délután, *dr. Kanizsai Péter*, egyetemünk Sürgősségi Orvostani Tanszékének vezetője a szakmájáról tartott interaktív előadást, ami nem csak tavaly, de idén, az online platformon is nagy sikert aratott. Az eredményhirdetés után az anyaszervezet által sok éve zajló, szigorlóknak szóló cseregyakorlatokról hallhattunk beszámolót. Igaz idén sajnos a járvány ebbe is beleszólt, de az egyesület ezentúl is elkötelezett amellett, hogy magyar hallgatókat juttasson ki mind a Buffalóba, mind a Houstonba szóló programokra. Büszkén számolunk be, hogy a klinikai orvostudományok 2. szekciót, valamint a fődíjat (Ivan Krisztinicz Award – Best English Language Presenter) karunk végzős hallgatója, *Lippai Bálint* nyerte. Előadásában a Szentágotthai Kutatóközpont és a PTE, KK, Fül-Orr-Gégészeti és Fej- Nyaksebészeti Klinikán folytatott munkájáról számolt be, mely során témavezetőivel, *dr. Bock-Marquette Ildikóval* és *dr. Bakó Péterrel* a thymosin beta-4 peptid dobhártyára kifejtett regenerációs hatását vizsgálják állatkísérletes modellen.

Ezúton is gratulálunk a résztvevőknek és témavezetőiknek!

HMAA HC pécsi képviselői
www.hmaa.org

Sikeres online sebészeti készségfejlesztő kurzus az orientációs héten

A Magyar Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda szervezésében, a SOKI, a MediSkillsLab és a PTE 3D Központ együttműködésével közel 60 hallgató vehetett részt online sebészeti készségfejlesztő kurzuson a POTEWellcome orientációs programsorozat keretében.

A kurzus során saját fejlesztésű, a PTE 3D Központ által gyártott „task trainereket” használtunk, melyeket a szükséges eszközökkel együtt postán juttattunk el a hallgatóknak.

A távoktatásra optimalizált kurzus sikerét jelzi, hogy a résztvevők 81%-a szerint ez a módszer egyenértékű vagy jobb alternatívája lehet a hagyományos kontakt órának.

SZERVEZŐK: *dr. Duga Zsófia* (Magyar Felvételi és Hallgatói Szolgáltató Iroda), *dr. Gasz Balázs* (SOKI), *dr. Maróti Péter* (PTE 3D Központ) és *dr. Schlégl Ádám* (MediSkillsLab).

OKTATÓK: *dr. Erlitz Luca*, *dr. Gasz Balázs*, *dr. Ibitamuno Caleb*, *dr. Kopjár Eszter*, *dr. Pintér Zsolt* és *dr. Schlégl Ádám*

ESZKÖZFEJLESZTÉSI ÉS GYÁRTÁSI CSAPAT: *Blusz Tamás*, *Mánfai Bence*, *dr. Maróti Péter* és *dr. Schlégl Ádám*.

4. Belgyógyászati propedeutika workshop

2020. szeptember 26-án, immár negyedik alkalommal került sor a „Belgyógyászati propedeutika” workshopra, aminek karunk MediSkillsLab-je, Szimulációs Oktatási Központja adott otthont.

Összesen 18 harmadéves hallgató vett részt rajta, akik lehetőséget kaptak képességeik fejlesztésére, és rutint szereztek a fizikális vizsgálat kivitelezésében.

Minden csoportban 3 hallgató és egy demonstrátor dolgozott, így barátságos, már-már családi hangulatban zajlott a program. A csoportokon belül a hallgatók egymáson gyakorolták a vizsgálatokat, így megtapasztalhatták, hogy milyen a páciens szerepében lenni.

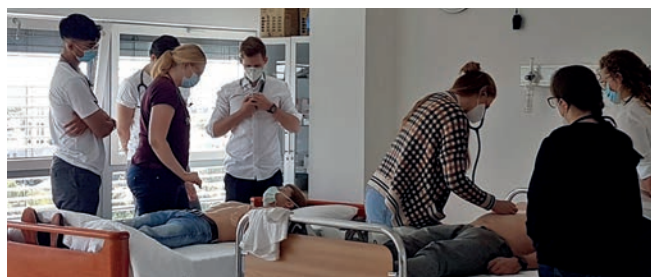
A foglalkozás fő mottója a „Gyakorlás, gyakorlás ... és még több gyakorlás” volt, de a workshop lehetőséget adott az elméleti ismeretanyag átadására és az elméleti kérdések megválaszolására is.

A program 6 órája alatt – egy rövidebb elméleti bevezető után – a demonstrátorok bemutatták az egyes régiókat az IPPAF-séma (megtekintés-tapintás-kopogtatás-hallgatózás) szerint, a fej-nyak régiótól a hasi régióig keresztül egészen a végtagokig.

A rendezvény végén kiváló minősítéssel értékelték a tanulók a demonstrátorok munkáját. Jelentős igény mutatkozott a jövőben hasonló workshopok szervezésére, akár több alkalommal is egy szemeszter során. Nagy örömet jelentett, hogy a járványhelyzet miatti szigorítások ellenére a hallgatóknak lehetőségük nyílt a fizikális vizsgálat gyakorlására és elsajátítására.

Szeretnénk köszönetet mondani minden résztvevőnek, demonstrátornak, szervezőnek, a Demonstrátori Diákkör vezetőségének és a MediSkillsLab munkatársainak a közreműködésért, illetve az előkészületekért!

Marika Felber,
demonstrátor hallgató, szervező

„Ezt a helyzetet kizárólag közösen tudjuk csak sikeresen átvészelni” – Botz Lajos dékán tanévnyitó beszéde

Tisztelt Egyetemi Hallgatók!

Szokatlan körülmények között kerül sor tanévnyitó ünnepségünkre. Egy parányi vírus alaposan átalakította életünket, még a szakmai gondolkodásunk, oktatásunk is teljesen megváltozott. Szerencsére – remélem – mint egészségügyi szakemberek és Önök, akik azzá szeretnének válni, jobban értjük, mi miért történt az elmúlt hónapokban, valamint a mai évnyitás körülményeit is.

A járvány az egészségügyi egyetemi oktatást is próbára tette, mivel olyan dolog történt, amire senki sem számított. A világon nem volt egyetlen olyan egyetem sem, amely célzottan, ilyen című tárggyal készítette volna fel a hallgatóit a koronavírus pandémiára. Ez rámutat arra is, hogy nem lehet mindenre „tétélesen” felkészíteni a hallgatókat az egyetemen. Azonban megfelelő egyetemi oktatással akár ilyen váratlan helyzetekre is felkészült szemberekké kell Önöknek válnia. Nekünk oktatóként ez felelősségünk, így arra fogunk törekedni, hogy ilyen gyógyszerészdoktorokat képezzünk. Vegyék észre azt is, hogy ez a pandémia az egészségügyi szakemberek fontosságát, a hatékonyan működtetett egészségügyi és gyógyszerellátási rendszerek, fejlesztések szükségességét igazolta.

A Kar vezetőjeként el kell mondanom Önöknek, hogy az egyetemi élet, és így az oktatás is, azaz az előadások, szemináriumok, gyakorlatok sok éve megszokott lebonnyolítása kényszerűségből alaposan átalakult a pandémia miatt. Nagy kihívás ez oktatók és hallgatók számára egyaránt. Így, jövő héttől is az úgynevezett hibrid oktatással kezdünk, amikor is az előadások és szemináriumok elsősorban online, távolléti oktatással fognak történni, míg a gyakorlatok kis létszámú csoportokban, a járványügyi előírások teljeskörű betartása mellett. Ezt a helyzetet kizárólag közösen tudjuk csak sikeresen „átvészelni”, megőrizve tanulmányaikat, felkészítésük színvonalát, majdani diplomájuk értékét. Kérem ebben az Önök megértő, de aktív szerepvállalását!

Ennyi pandémia okán tett bevezető után mindenekelőtt ki kell fejeznem köszönetünket szüleiknek, hogy támogatták és támogatják tanulmányaikat, tanáraiknak, akik felkészítették Önöket, és nem utolsósorban Önöknek, hogy egyetemünket választották és most azzal a céllal és elszántsággal lépnek be, hogy kemény munkát fektessenek be az előttünk álló években tanulmányaikba, hogy ezzel

egy nagy tradícióval rendelkező hivatás gyakorló szakemberei váljanak.

Egy olyan egyetemre érkeztek, melynek 650 évre vezetik vissza gyökereit. Ahol azonban Önök az egyetemünk egyik legfiatalabb karán kezdik meg a tanulmányaikat, mivel az idei a huszadik gyógyszerész évfolyamunk. Az eddig végzett 15 évfolyamunk méltón képviseli egyetemünket, kiválóan helytállnak, jól boldogulnak itthon és külföldön egyaránt. Kívánom, legyen ez így az Önök esetében.

Arra szerződünk most közösen hallgatók és oktatók, hogy Önök öt év alatt gyógyszerészdoktorokká váljanak. Könnyű éveket nem ígérhetek, de azt ígérem, hogy a végére egy természettudományos alapokkal rendelkező gyógyszerészeti-egészségügyi, gyógyszer tudományokban felkészült szakemberekké válnak.

Számos visszajelzés alapján tudjuk, hogy végzetteinket a munkaerőpiac értékeli hazánkban és külföldön egyaránt. A pályakezdő gyógyszerészeinknek nem volt és nincs elhelyezkedési gondja.

A megújulás, változás alapvető követelmény egy egyetemen. Jelentős fejlesztések vannak folyamatban a Karon. Igaz, sajnálatos módon több mint egy éves „csúszással”, de év végére megújul a Rókus utcai második (K) épületünk, 3 új hallgatói labor, 2 új előadóterem, és néhány új szemináriumi terem készül el. Így Önök már egyetemi képzésük egy jó részét egy megújuló campuson fogják eltölteni, remélhetően egy mielőbb véget érő járvány után. Reményeink szerint tapasztalni fogják azt is, hogy a karunkon folyó kutató és fejlesztő munka az oktatás színvonalát erősíti. E nélkül nincs színvonalas egyetemi képzés. Ezekbe Önök is bekapcsolódhatnak, ugyanis lehetőségük lesz a tudományos diákköri munkára is.

Végezetül kívánok sok erőt és kitartást az elkövetkező évekre, továbbá kellemes tartózkodást Pécsen! Legyen türelmük és kitartásuk az első évek alapozó ismereteinek fáradtságosabb elsajátításához, még a hallgatókat/oktatókat próbára tevő pandémiás kényszerű körülmények között is. Életük legmeghatározóbb éveit következnek! Elkövetkező években „ifjú” emberekből felnőttekké válnak, hallgatókból szakemberrekké. Kérem, törekedjenek arra, hogy ezek az évek életük egyik legjobban megtérülő befektetésévé váljanak

Köszönöm a figyelmüket!

Életmentő eszköz vásárlásában segítettek

Kétmillió forinttal támogatta az *Indotek Group* a pécsi *Szolgálat az Életért Alapítványt*, amelynek köszönhetően összegyűlt az összeg, hogy az alapítvány megvásároljon egy életmentő mellkaskompressziós eszközt az *Országos Mentőszolgálat pécsi mentőállomása számára*.

Az új LUCAS 3 típusú, újraélesztéseknél nagy segítséget nyújtó **mellkaskompressziós berendezés** egy pécsi esetkocsi felszerelésének részét képezi majd, és közterületen, lakásokon vagy akár a mentőautóban végrehajtott újraélesztéseknél támogatja a mentősök munkáját és stabilizálni képes a beteg állapotát.

Az *Indotek Group* a Pécs Plaza tulajdonosaként és üzemeltetőjeként van jelen Pécs városában, a város és környéke napi életében.

Forrás: bama.hu

Komoly adomány a PTE alapítvány részére

A Pécsi Tudományegyetem Közhasznú Alapítványa a COVID-19 járvány elleni küzdelem támogatására használja fel a befolyt pénzeszegeket. Támogatja többek közt a PTE betegellátásban résztvevő dolgozóit és egységeit, kisebb értékű műszerek, egyszerűhasználatos és más fogyóeszközök beszerzésével, további költségek elszámolásával.

Számos adomány érkezett az elmúlt időszakban a PTE Alapítvány javára, ezek közül egy egészen meglepő történet fűződik *Szabó Anna* nagyvonalú adományához, amely jelentősen hozzájárult a koronavírus elleni küzdelemhez. A fiatal magyar nő kutyafotózással foglalkozik, külföldön él. Arról kérdeztük, hogy miért döntött úgy, hogy jótékony célú fotózást szervez, és a befolyt jelentős összeggel a PTE-t támogatja.

– Hogyan érintett a pandémia?

– Eleinte nem vettem komolyan a koronavírus helyzetét. Angliában kaptam a hírt, hogy Olaszországot lezárták, de tömeghisztériának gondoltam. Aztán koronás lettem, komolyan megbetegedtem. Amikor meggyógyultam, és nem voltam veszélyes másokra, akkor Svédországba mentem, hogy ott folytassam a munkám, ahol erre volt is lehetőség. A skandinávok nagyon szeretnek jót tenni, jótékonykodni, és a svédeknek most volt is erre lehetőségük, hiszen nem volt náluk lockdown.

– Miért a PTE-t támogattad?

– Van egy ismerősöm, aki itt él, és a PTE-n végzett, valamint az egyik kedves kliens párom szülei is pécsiek. Őket kérdeztem meg, hogy kit érdemes támogatni, hol fogják felelősen a legszükségesebb célokra felhasználni az adományt. Utána is olvastam a jótékonyági adományok felhasználásának, és meglepődtem, hogy némelyik alapítványnál csak kevesebb, mint az adomány összegének a felét használják valóban arra, amire szánták.

A PTE-ben viszont abszolút megbíztam, ennek az egyetemnek jó híre van Skandináviában is, sokan ismerik.

Sok skandináv hallgató is tanul a PTE-n, ha jól tudom. Emiatt sokkal könnyebb volt az embereket motiválni, hiszen tudták, hogy itt jó helyre fog kerülni az adomány.

Nagyon sok angol szót lehet hallani itt Pécsen, simán van olyan nemzetközi város, mint Budapest, csak sokkal családiasabb. Pécs gyermekkorom egyik kedvenc városa, ez is szerepet játszott. Így tulajdonképpen személyes indíttatása is volt.

– Hogyan élted meg, hogy koronavírusos lettél?

– Magas lázzal kezdődött, majd három napra rá jött, hogy nem éreztem semmilyen szagot, sem ízt. Pont akkor közölte a BBC is, hogy ezek újonnan azonosított és igazolt tünetei a vírusnak. Ekkor ijedtünk meg nagyon. A szaglásom még mind a mai napig nem tért vissza teljesen. Aztán rosszabbodtak a tüneteim, a lázam visszatért, majd jött a nehézlégzés. Bár egy ponton mentőt kellett hívunk, szerencsére kórházba nem kellett mennem (őszintén szólva az NHS, a Nemzeti Egészségügyi Szolgálat mindent megpróbált elkövetni, hogy minél kevesebb embert vigyenek kórházba, érthető módon). A szerológiai tesztet már itt Magyarországon csináltattam, mely kimutatta, hogy átestem a betegségen.

Miután letelt a három hét, és újra biztonságos volt, hogy emberek közé menjek, elutaztam Svédországba. Utána még 4-5 hét kellett ahhoz, hogy teljesen felépüljek, mert borzasztóan legyengültem. Nagyon rossz volt ezt megélni, ugyanakkor

egy ébresztő is volt. Soha nem voltam ennyire beteg, ijesztő volt. Nem kívánom senkinek. Nehéz ezt szavakba önteni. Ilyenkor persze az ember a világ terhét magára veszi, míg ott fekszik az ágyban. Nehéz volt, mert három hétig nem érintkeztem senkivel. Volt egy nagyon jó angol barátom, aki gondomat viselte. Fantasztikus hölgy!

A legnehezebb mégis a betegség mentális oldala volt, a magány.

Ráébred az ember, hogy mennyire fontosak vagyunk egymásnak az embertársainkkal, mennyire meg kell becsülni a másikat.

Soha az életben nem örültem még annyira annak, hogy tudtam venni egy kávé, mint amikor megérkeztem Svédországba. El tudtam menni fodrászhoz. Ezek a világ csodái voltak! Egy fellélegzés, ami ugye előtte inkább nyűg volt, hogy hosszú a sor, várni kell, míg elkészül. Ez egy nagyon éles váltás volt. Sok embernek talán ez egy ilyen megvilágosodás-szerű időszak volt. Mert tudunk olyan dolgokon morogni, amin nem nagyon kellene. Talán megtanuljuk értékelni azokat a dolgokat, amik a mindennapi rohanásban elvesznek.

– Akkor innen ered a jótékonykodás?

– Tekinthejtük egyfajta vezeklésnek is saját felelőtlen hozzáállásomért a vírushoz. A sorsnak egy furcsa fordulata volt, hogy nekem úgy jött ki a lépés, hogy anyagilag nem rázott meg a vírushelyzet. Valamint el tudtam menni Svédországba dolgozni, ahol a vírushelyzet miatt nem volt mit csinálni, nem volt kutyakiállítás sem, viszont fotózni lehetett. A klienseim egyébként élvezik a fotózásokat, nagyon jól elszórakozunk ilyenkor, jó kapcsolatot ápolok velük. De az összes többi kutyás fotós kollegám otthon ült. A világon sokaknak hónapokig nem volt keresetük, rengetegen teljesen tönkrementek a válság miatt. Én nem éreztem volna igazságosnak, hogy élvezem a svéd szabadságot, amíg mindenki más nehéz időket él több tekintetben.

– Mit lehet szerinted a járvány tanulságaként leszűrni?

– Az élet dolgait jobban kellene értékelni. Ne vegyünk mindent biztosra, mint ahogy én is csodaként éltem meg, amikor két hónap után megvettem az első capuccino-mat. Átértékeltem mindent, kevésbé aggodom olyan dolgok, amikén régen rágódtam, nem is kicsit. Elég önző társadalomban élünk, ezt is fel kell ismernünk. Sajnos nagyon sok fél-információ terjed, akár még megbízhatónak vélt forrásokból is. Használjuk a józan eszünket, ne veszítsük el a fejünket, és gondoljunk bele, hogy mi miért történik.

A teljes cikk olvasható: https://univpecs.com/covid_19/komoly_adomany_pte_alapitvany_reszere_0

„Komolyan kell venni a járványt”

– interjú dr. Kiss István professzorral –

„Következetes maszkhasználat, a távolságtartási szabályok betartásával és a rendszeres kézfertőtlenítéssel távol lehet tartani a vírust” – nyilatkozta a Pécsi Tudományegyetem epidemiológusa, aki szerint a tavaszi első hullámhoz képest jelentősen lazult a társadalmi fejelem.

Dr. Kiss István professzor a Karc FM „Hangoló” című műsorában kiemelte, hogy a tavaszi járvány súlyosan érintette a gazdaságot, a háztartásokat és az emberek lelkét is, így érthető, hogy a kormány elkövet mindent azért, hogy az országot ne kelljen ismét lezárni, ehhez azonban az emberek segítségére is szükség van, ám szerinte a második hullámot nem vesszük elég komolyan.

„Nagyon sok ember flangál maszk nélkül. Meg kell nézni az éttermeket, a csoportos értekezleteket, összejöveteleket: mintha mi sem történt volna. Na ez az, ami baj, és emiatt a járvány terjedni fog. Tehát tudomásul kell venni, hogy az,

hogy az ország nem zárt be, mint a tavaszi járványnál, az nem azt jelenti, hogy most semmit nem kell csinálni, és mindent szabad. Most lenne különösen fontos, hogy az egyéni védekezési lehetőségeket nagyon következetesen és nagyon intenzíven használjuk. Minden olyan tévten, amely ezek ellen lázít vagy uszít, nagyon-nagyon káros az emberekre és a járvány terjedésére.

A PTE, ÁOK Orvosi Népegészségtani Intézetének igazgatója kiemelte: a mostani járvány sajátja, hogy elsősorban a fiatalok körében terjed, ami nem jelenti azt, hogy a fertőzés meg is marad ennél a generációnál. A külföldi tapasztalatok azt mutatják, hogy itt nem áll meg, mert a fiatalok találkoznak a szülőkkel, az ismerősökkel, és ahogyan a korábbi példák mutatják, néhány hét után a halálozás is beindul, amikor már az idősek között is terjed.

Forrás: KarcFM

Térítésmentes tanácsadások munkatársaknak

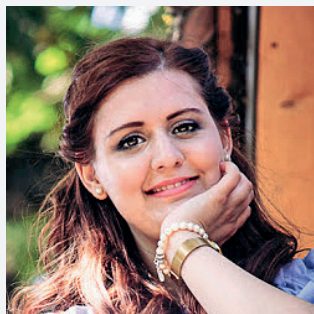
A kari egészségprogram (YourLife@ÁOK) keretében az ÁOK bármely munkakörben foglalkoztatott dolgozója térítésmentesen veheti igénybe az alábbi szolgáltatásokat:

Dietetikai / Táplálkozási konzultáció

A konzultációt tartják:

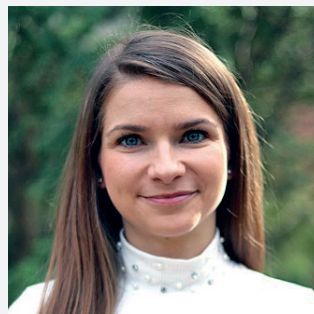
Wolher Veronika, dietetikus, okleveles táplálkozástudományi szakember, egészségfejlesztő, sportdietetikus

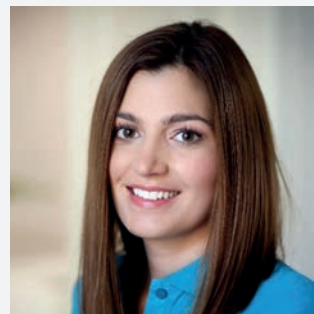
Gyócsiné Varga Zsófia, dietetikus, táplálkozástudományi szakember, sportdietetikus

Gyógytorna / Gyógytornással konzultáció

A gyógytornát / konzultációt tartják:

Hanzel Adrienn, gyógytornász, fizioterapeuta, népegészségügyi szakember

Végh Anett, gyógytornász-fizioterapeuta, egészségfejlesztő

Life coaching

Dr. Horváth-Sarródi Andrea, life coach, megelőző orvos-tan és népegészségtan szakorvos

Dr. Kereszneyi Krisztina, üzleti és life coach, közigazdász

Dohányzástól való leszokás támogatása

Dr. Balogh Erika, megelőző orvos-tan és népegészségtan szakorvos

További információ:

yourlife.aok.pte.hu,

Jelentkezés:

yourlife@aok.pte.hu

Miért van szükség a tanulás tanítására egy egyetemen?

Tapasztalatok a „Tanulástámogatás” kurzusról a PTE, ÁOK-n

2020. szeptember 18-án és 19-én a PTE, ÁOK, Magatartástudományi Intézetének oktatói *dr. Gács Boróka* és *Hartung István* vezetésével „Tanulástámogatás” elnevezéssel szerveztek online kurzust hallgatóinknak a hallgatói elköteleződést támogató környezet kialakítása jegyében. *Dr. Gács Borókával* beszélgetett a kurzus miéértjéről és fogadtatásáról *Kozák Bernadett*, a Confabula főszerkesztője.

– **Honnan jött a kurzus ötlete? A hallgatók keresték meg Önöket?**

– Egyetemünk is részt vesz a „Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet egy 21. századi felsőoktatási modellben” című pályázatban (EFOP-3.4.3-16-2016-00005), melynek keretében kaptuk azt a lehetőséget, hogy a Magatartástudományi Intézet szervezésében **tanulástámogatási programokat** szervezzünk. Az apropót tehát ugyan a pályázat adta, azonban már jó ideje érlelődött egy hasonló kurzus indításának gondolata, elsősorban a hallgatói igények, és a lemorzsolódás csökkentése érdekében.

A tapasztalatunk az, hogy hallgatóinknak nagy szüksége van arra, hogy olyan, az önismeretüket, jóllétüket és a tanulásukat segítő módszereket ismerhessenek meg, melyeket kapaszkodóként, eszközként használhatnak az „orvos” egyetemi éveik során. Most is, mint más magatartástudományi kurzusok végén, az egyik leggyakoribb kérdés az volt, hogy hol és mikor lesz hasonló kurzus, ahol még többet tanulhatnak. Valljuk be, ritkán hallani ilyet egyetemistáktól. Ez azért is fontos, mert a fiatal felnőttkor időszakának egyik legfontosabb feladata az önállóság és a saját felelősségvállalás, az önszabályozás megszilárdítása, ami egy sor kihívás elé állítja őket. Rákényszerülnek, hogy új megküzdési módokat sajátítsanak el, miközben újra kell tanulniuk tanulni is.

– **Miért van szükség erre a kurzusra, amikor 12 éves iskolai múlttal jönnek ide a hallgatók és a felvételijük eredményességével bizonyították, hogy tudnak tanulni?**

– Pont ez a lényeges. Az, hogy az egyetemen egészen máshogyan kell megtanulniuk tanulni. A felsőoktatásba bekerülő hallgatók nagy része ugyanis mechanikusan tanul és éppen ezért az első félévben szinte biztosan nehézségekkel küzd a tanulásban. A felsőoktatásban az egy-egy tantárgy elsajátításához szükséges több száz oldalnyi irodalmat nem lehet ezzel a stratégiával kezelni. Sokkal szervezettebb, mélyrehatóbb tanulást igényelnek az egyetemi tanulmányok, nem beszélve arról, hogy sokkal nagyobb hangsúlyt kap a belső motiváció és a tanulmányi elköteleződés, mint a pályaszocializáció egyik legfontosabb pillére. Pusztán külső motivációval ugyanis, pl. a szülői elvárások miatt, nem lehet, vagy legalábbis nagyon nehéz orvosná válni.

Előkerülnek gyakran azok a félelmek is, melyek a hallgatók saját önértékelésével kapcsolatosak. Így például a ku-

darctól való félelem, továbbá sokkal nagyobb hangsúlyt kap a már említett önszabályozás képessége, az autonómia, a saját felelősségvállalás, melyek általában új, vagy az egyetemi évek előtt jelentősen kisebb mértékben gyakorolt készségek. A felsőoktatásban a hallgatónak magának kell megszerveznie a tanulást, önállóan kell feldolgoznia nagy anyagrészeket, forrásalapú tanulásra kell berendezkednie. Jó esetben ekkorra a tanulási elképzelésében egyre erőteljesebben jelenik meg az önirányított, önszabályozott tanulás modellje és elkezd kidolgozni azokat a lépéseket, melyeken keresztül megvalósítható új, hatékony tanulási stratégiája és a tanulmányok felé való elköteleződése. Ez visszahat a tanulmányaira, hiszen minél elkötelezettebb egy hallgató, annál valószínűbb, hogy ezt az energiát visszavezeti a tanulásba, ami rövid és hosszú távú pozitív eredményekhez vezet.

A kurzus legfontosabb célja is az volt, hogy ebben segítjük őket, hiszen ahogyan senki sem születik oktatónak vagy orvosnak, úgy egyetemistának sem. Ezt támasztják alá azok a visszajelzések is, melyeket hallgatóink fogalmaztak meg arra kérdésre, hogy miért jelentkeztek a kurzusra:

„Az utóbbi félévekben egyre inkább úgy éreztem, hogy bővíteni kellene a megküzdési stratégiáimat, mert az eddigiek már nem lesznek elegek. Egyre inkább éreztem, hogy kezdek túlzottan szorongani a tanulmányok meg úgy általában az élet problémái miatt, szóval, a kurzust nekem találták ki.”

„A legfőbb motivációm az önismeret fejlesztése, illetve a tanulásbéli nehézségek kiküszöbölése volt.”

„Kíváncsi voltam, és bíztam abban, hogy tanulok majd olyan technikákat, praktikákat, melyek segítik a tanulás és az egyetem okozta stresszel, nehézségekkel való megbirkózást.”

„Azért jelentkeztem, hogy a tanulással és az iskolával kapcsolatos feszültségeimet megtanuljam kezelni.”

– **Mik voltak a főbb témakörök, azaz mik voltak a hot spotok?**

– Az egynapos online kurzus során a hallgatók feltérképezhették saját tanulási és pályaválasztási motivációikat, elsajátíthattak néhány egyszerű, a stresszkezeléshez és a koncentráció növeléséhez kapcsolódó technikát (relaxációs és fókuszgyakorlatok), és foglalkoztunk a hatékony időgazdálkodás módszereivel is. Természetesen, a tanuláson túl dolgoztunk olyan témákkal is, melyek a magánéletet érintik, hiszen felnőttként sem csupán egy szerepünkben létezünk. A magánéleti szerepek és konfliktusok gyakran nagyobb hatással vannak a teljesítményre, mint önmagában a munkával vagy tanulmányokkal való megküzdési képességek.

– **Milyen visszajelzéseket kaptak a kurzusról?**

– Fontos számunkra, hogy ne csak mi gondoljuk azt, hogy segítünk, de annak, amit oktatunk tényleges hatása is legyen. Ezért, a kurzus után megkértük hallgatóinkat, hogy támogassák a mi tanulásunkat is: adjanak visszajelzést arra vonatkozóan, hogy érezték magukat, mi az, amit hasznosítani tudnak, ami új volt, és mi az, amit esetleg érdemes lenne fejleszteni a jövőben a kurzussal kapcsolatosan.

„Annyi már biztosan a hozadéka a kurzusnak, hogy azóta sokszor, ha bosszankodom valamin, amit nem tudok megváltoztatni, mondogatom magamnak, hogy «Ez nem tartozik a befolyásolási körömbé, tehát elengedem.»”

„Az egyetem elején különösen fontos, hogy az új helyzethez és terephez hozzásozjunk, ehhez nekem optimális segítséget nyújtott a tanulástámogatási kurzus. A kurzus az évkezdés információáradatát sikeresen „formálta át”, és megnyugtatóan hatott rám az előttem álló kihívásokat tekintve. Ettől persze maga a tananyag nem lesz sem könnyebb, sem kevesebb, de megtanultam, hogy a hozzáállásom kizárólag az én döntésem.”

„Nagyon szükségét érzem a relaxáció beépítésének a mindennapjaimba, illetve annak gyakorlását, hogy ne stresszeljek olyan dolgokon, melyekre nincs befolyásom, de mégis meghatározzák a mindennapjaimat.”

„Nagyon tetszett, különösen jól esett, hogy az oktatók ennyire közvetlenek voltak, nem volt bennem semmi szorongás azzal kapcsolatban, hogy megosszam a személyes tapasztalataimat.”

„Alapvetően sok mindenről hallottam, tanultam már több magatartástudományi tárgy keretében, de ott inkább elméleti síkon. A gyakorlati megvalósításról, konkrét módszerekről voltak újdonságok.”

„Kicsit szkeptikus voltam, hogy online mennyire lehet produktív egy ilyen kurzus, de kellemesen csalódtam. Nagyon élveztem az egészet, sőt, a meditálás itthoni, nyugodt körülmények között hasznosabbnak is bizonyult, mint a tanteremben mások előtt. Nagyon pozitív, hogy odafigyeltetek a kurzuson részt vevők igényeire, jók voltak a kiscsoportos beszélgetések is, és nagyon hasznos tanácsokat kaptam”

„A gyakorlatok közül a leghasznosabbnak talán a fókuszálási gyakorlatokat találtam, illetve, hogy az ember az olvasottak/hallottak stb. hány százalékát jegyzi meg. Ezen kívül meglepett, hogy online is ilyen jól működött a kurzus.”

„Ami újdonság volt: E. Bader és P. Pearson párkapcsolati fejlődési szakasz-modellje, a koncentrációfejlesztő gyakorlatok, multipotenciális vs. specialista személyiség, és hogy a napunk hány százalékát osszuk be.”

„Ami meglepő volt, hogy milyen gyorsan elment az idő.”

„A meditálást gyakoroltam azóta, ami nagyon jól jön időnként.”

„Nagyon élveztem, kedves volt mindenki és barátságos volt a hangulat.”

„Összességében nagyon tetszett és lendületet adott ez a kurzus. Kicsit rossz volt, hogy csak az online térben tudtunk jelen lenni, bár amikor relaxáltunk, pozitívan hatott, hogy a saját ágyamban, a megszokott környezetemben lehettem.”

„Remélem lesznek még hasonló kurzusok, mert nagy szükségét érzem az ilyen jellegű «oktatásoknak»”.

„Szerintem produktívabb lenne a kurzus, ha két, egy-mást követő napon lenne a két előadás. Nekem egy kicsit sok volt így egyben, a második etapra sajnos már nehezen figyeltem. Ezt leszámítva nagyon szuper volt, köszönöm a lehetőséget!”

„Nagyon jó döntés volt, hogy jelentkeztem. Csak egy fél szombatomba került, és sok tanulási, tervezési, stresszkezelési módszert elsajátítottam, a többi résztvevő személyében sorstársakra leltem és nem utolsó sorban motiváltabb lettem a további tanulásban.”

– **Lesz-e még ilyen kurzus?**

– Ilyen visszajelzések után biztosan. Sőt, nagyon szeretnénk ilyen, és ehhez hasonló kurzusokat szervezni hallgatóinknak jelenléti oktatással is, magyar és angol nyelven, akár kredites kurzusként. Bár érezhető volt, hogy megvan az előnye annak is, amikor egy hallgató nem a kredit, hanem az érdeklődés, a belső motiváció miatt jelentkezik egy kurzusra. Inspiráló volt megtapasztalni a hallgatók részéről az online forma korlátai ellenére mutatott nyitottságot és aktivitást a diszkussziók és gyakorlatok során. Azt gondolom, hogy az oktatói elköteleződésére is igen pozitív hatással lenne, ha mindig ilyen attitűddel rendelkező hallgatóknak kellene órát tartani. Már csak ezért is megérte.

– **Van-e a kurzushoz segédanyag?**

– A PotePedia felületén hamarosan két e-learning anyag is elérhető lesz a hallgatók számára „Tanulásmódszertan” és „Pályaszocializáció” címmel, melyet a Magatartástudományi Intézet munkatársai és néhány elkötelezett klinikus kolléga készítettek. Ezek a tananyagok kifejezetten gyakorlat orientáltak, inkább a saját élményre helyezik a hangsúlyt, mint az elméletre. Lehetőséget adnak arra, hogy konkrét módszereket sajátítsanak el a hallgatók, de arra is, hogy az elméleti részeket kérdések mentén, lényegében önismereti munkával dolgozzák fel és sajátítsák el a fejlődés lépéseit. Egyébként oktatóknak is ajánlunk belőle gyakorlatokat.

Emellett az Egészségpszichológiai Konzultációs Szolgálat honlapján (<http://pszikon.aok.pte.hu>) és facebook oldalán (<https://www.facebook.com/pte.aok.epk>) rendszeresen megosztunk olyan cikkeket, technikákat, melyek szintén segíthetik a hallgatók jóllétét és tanulását. A jövőben induló kurzusokról is elsősorban ezeken a felületeken, illetve a Magatartástudományi Intézet Orvosi és Oktatásfejlesztési Kommunikációs Tanszékének honlapján tájékozódhatnak (<https://aok.pte.hu/hu/egyseg/almenu/180/407>).

Genetikai teszt: többeknek, gyorsabban

Budapest, 2020. szeptember 1. – Magyarország világelső a vastagbélrák előfordulásában, évente mintegy 5000 honfitársunk hal bele e betegségbe. Nem véletlen, hogy 2018 őszén vastag- és végbélrákszűrő programot indított a kormány. Ennek köszönhetően egyre több érintett beteg kerül felismerésre, ezért a Magyar Rákellenes Liga megszervezte a Vastagbélrák Genetikai Vizsgálata Programját. A kezdeményezés célja az áttétes vastagbélrákos betegek korszerű terápiákhoz történő hozzáféréseinek javítása és támogatása.

Magyarország sajnos világelső a vastag- és végbélrák előfordulásában, 2018-ban 10.809 új esetet diagnosztizáltak (ami az összes diagnosztizált daganatos megbetegedés 16,7%-a), és évente hozzávetőlegesen 5000 ember halt meg e betegségben. A betegség elleni küzdelem és az időben történő felismerés leghatékonyabb módja egyértelműen a szűrés, nem véletlenül indult Magyarországon központilag szervezett szűrőprogram. A már felismert daganat kezelésének eredményessége nagymértékben függ a komplex onkológiai ellátástól. A kezelésben a sebészi beavatkozás jelenti az elsődleges ellátást, azonban a gyógyulási eredmények javulásában a gyógyszeres kezelésnek, és a sugárkezelésnek is meghatározó jelentősége van. E hármas kezelési egységen belül az elmúlt évtizedben a gyógyszeres kezelés terén történtek talán a legjelentősebb változások.

A vastag- és végbél daganatos betegségekben szokásos kemoterápiáknak számos válfaja van, a beteg kezelése függ a daganat szövettani típusától, elhelyezkedésétől, méretétől, kiterjedésétől, valamint a beteg általános állapotától, így a kezelés pontos megtervezése mindig az onkológus szakemberek feladata. Fontos hangsúlyozni, hogy **a magyar betegeknek gyakorlatilag minden fontos terápiás forma – közöttük legmodernebb biológiai ún. célzott terápiák is – támogatással elérhető** (azaz a betegnek ingyen van)!

E betegségben a célzott kezeléseket már áttétes esetekben, kemoterápiával kombinálva alkalmazzák. **Az áttétes vastagbélrákban szenvedők mintegy fele részesül valamilyen biológiai terápiában**, azonban e kezelések megindulása előtt **genetikai vizsgálattal kell igazolni** az úgy nevezett RAS-mutáció jelenlétét. A vizsgálat alkalmával kimutatják a leggyakoribb RAS génmutációkat a daganatos sejtek DNS állományában a célzott terápia alkalmazhatóságának megállapítására és a megfelelő terápia kiválasztása céljából.

Ami szomorú jelentőséget ad e részletnek, hogy **az újonnan diagnosztizált esetek 25%-a már áttétes**, mire a diagnózis megtörténik. Mindeközben jelenleg **ezen betegek 25%-a részesül időben**, tehát még az elsővonalbeli kezelés megkezdése előtt, RAS-tesztben.

E problémát látva döntött úgy a **Magyar Rákellenes Liga**, hogy megszervezi a **Vastagbélrák Genetikai Vizsgálata Programot**. Ennek során azon pácienseknek, akiknek betegsége ezt szükségessé teszi, **lehetőségük nyílik egy ingyenes, elsőbbségi RAS-teszt elvégzésére**. Ez Magyarországon az első olyan program, amiben egy civil szervezet labortesztesztet szervez, ezáltal optimalizálva az érintettek kezelési lehetőségeihez történő hozzáférést.

A program során nem csak a tesztek elvégzésében, de a szükséges minták szállításában és logisztika szervezésében

is segítséget nyújt a Magyar Rákellenes Liga. A program része továbbá egy **szakorvosi körben lezajlott figyelemfelhívó kampány**, illetve **az összes résztvevő részére végzett betegedukáció**.

A folyamat során:

1. Az onkológus szakorvos szakmai javaslata és kezdeményezése alapján, a kezelőorvos és beteg döntenek a programba történő belépésről.
2. A páciens onkológus szakorvosa elküldi mintakikérő lapot és a RAS vizsgálatkérő lapot e-mailben a Liga címére.
3. Ezt követően az Liga rögzíti a folyamat főbb lépéseit, majd elindítja a beteg biológiai mintájának kikérését (a mintát tároló patológiáról), és megrendeli a szállítást.
4. A futár 2 munkanapon belül elszállítja a tesztet végző laborba a mintát.
5. A beérkezett mintát fogadja a laboratórium, elvégzi a megfelelő vizsgálatot, a teszt elvégzése után közvetlenül a vizsgálatkérő orvosnak küldi el a teszt eredményét.

Ezzel napokat, akár heteket lehet gyorsítani a folyamaton, ami így a mintavétellel együtt **maximálisan 10 nap**.

A program **2019 júliusa óta** nyújt segítséget az arra rászorulóknak, és eddig összesen **35 egészségügyi intézmény**, közel **700 beteg** vett benne részt.

A tesztek Magyarországon két olyan akkreditált intézményben végzik, ahol egyébként is ilyen jellegű vizsgálatokat végeznek.

- Az **Országos Onkológiai Intézetben** a Magyar Rákellenes Liga teljes egészében állja a tesztek elvégzésének költségét.
- A **Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház** nem rendelkezik a plusz tesztelési igényhez szükséges mennyiségű erőforrással, így itt a Liga kapacitás és erőforrás bővítést eszközölt, illetve a szükséges egyszer használatos eszközöket is közvetlenül, nagy tételben rendelte meg a külföldi beszállítótól.

A Vastagbélrák Genetikai Vizsgálata Programnak köszönhetően sokkal hamarabb kezdhetik meg a betegek a számukra legmegfelelőbb terápiát. Ezáltal nem csak időt nyernek, hanem esélyt is egy hosszabb és teljesebb életre. A betegek mellett **a kórházi dolgozókat, asszisztenseket és szakasszisztenseket is tehermentesíti a program**. Eddig a munkájuk részeként ők kérték ki a biológiai mintákat, adták fel azokat postai úton, és végezték az adminisztrációt. Ehhez képest jelentős könnyebbséget nyújt az adminisztráció átvállalása, valamint a futárral történő szállítás.

A program megvalósulását a MERCK Kft. nagylelkű adománya tette lehetővé, amit ez úton is köszönnek a szervezők!

Magyar Rákellenes Liga®

További sajtóinformáció:

VM.komm Kommunikációs Tanácsadó Iroda, Nagy Ákos,
Tel.: 20/9331-801, E-mail: nagy.akos@vmkomm.hu

Nemzeti hepatitiseliminációs program

A hatékony HBV-immunizáció, valamint a HBV és a HCV eredményes kezelése hazánkban is reálissá teszi a krónikus vírushepatitisek jelentős visszaszorítását. A megvalósíthatóság feltétele a kormányzati szándék, a széles körű társadalmi összefogás és a jól átgondolt eliminációs terv (NVET). A WHO célkitűzésének 2030-ra történő megvalósítása finanszírozási szempontból elérhetőnek tűnik hazánkban, ugyanakkor számos nehezítő tényezőre és körülményre lehet számítani mind a döntéshozók, mind a megvalósítók, mind pedig az érintett, veszélyeztetett egyének részéről.

A hepatitis B vírus (HBV), illetve a hepatitis C vírus (HCV) által okozott májbetegség a fertőzöttek körülbelül 10, illetve 70%-ánál válik krónikussá, ami évtizedek alatt májcirrózishoz, hepatocelluláris karcinómához (HCC), és más súlyos, életveszélyes következményekhez (tápcsatornai vérzés, ascites, encephalopathia, veseműködés-romlás, fertőzések stb.) vezethet. Hosszú távon rontja a munkaképességet, az életminőséget és az életkilátásokat, továbbá jelentős következményes egészségügyi ráfordítást igényel.

Világszerte mintegy 250 millió HBV-, illetve 71 millió HCV-beteg van, hazánkban összesen mintegy 60–70 000 fertőzöttel számolunk. Együttes éves halálozásuk a világban megközelíti az 1,5 milliót.

Ezek a fertőzések kizárólag emberről emberre terjednek, vérkészítménnyel, direkt átvitelrel (pl. szülés, szexuális együttlét, testvadásatok), illetve kontaminált eszközökkel (injekciós tű, egészségügyi eszközök stb.). A hepatitis általában évtizedeken át nem okoz panaszt, ezért az érintettek jelentős része nem tud a fertőzöttségéről, és azok közül, akik tudnak róla, sokan nem jutnak kezeléshez. A hosszú tünetmentesség miatt a betegség korai felfedezéséhez célzott szűrővizsgálat szükséges. Magyarországon nem zajlik sem a populáció széles rétegeit érintő, sem valamennyi veszélyeztetett csoportot felölelő szűrőprogram. Az egészségügyi dolgozók HCV-szűrése 2019-ben ugyan elkezdődött, de a koronavírus-járvány terhei miatt a végrehajtás jelenleg akadozik.

Hazánkban a krónikus vírushepatitisek jelentős visszaszorítása (eliminálása) és a következményeik minimalizálása a serdülőkorúaknál 1998-ban bevezetett kötelező HBV-immunizációval, illetve a diagnosztizáltak számára rendelkezésre álló hatékony HBV, illetve HCV elleni kezeléssel mind egyéni, mind társadalmi szinten gazdasági kérdéssé egyszerűsödött. Erre készül az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is, mely 2030-ig tartó vírushepatitis- (HBV és HCV) eliminációs programot hirdetett meg. A programhoz Magyarország is csatlakozott, és az Emberi Erőforrások Minisztere az eliminációs program kidolgozására Nemzeti Hepatitis Bizottságot (NHB) hozott létre. A Nemzeti Vírushepatitis Eliminációs Terv megvalósításának alappillérei a következők: kormányzati döntés, ágazati szintű döntések, a jogi háttér rendezése, preventív intézkedések, szűrőprogramok, a kiszűrtek kivizsgálása és teljes körű kezelése, valamint az informatikai háttér kialakítása.

Kormányzati döntés, ágazati szintű döntések

A WHO-program végrehajtásának alapját az ez irányú kormányzati szándék, az ezzel kapcsolatos kormányzati és ágazati szintű döntések, továbbá az ezek talaján kialakított

Nemzeti Vírushepatitis Eliminációs Terv (NVET) és az erre allokált büdzsé alkotják. A döntéshozatalhoz szükséges információkat a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK), a Nemzeti Drog Fókuszpont, a szociális és az egészségügyi ellátásért felelős kormányzati szervek (Emmi, NEAK), az NHB, valamint egyes kérdésekben a BM és HM szervezetei biztosítják.

Természetesen számos további résztvevő aktív közreműködése is szükséges, ilyenek egyebek mellett a különböző szakmai szervezetek (infektológia, hepatológia, addiktológia, pszichiátria), a civil szervezetek (alapítványok, betegszervezetek) és a média.

A jogi háttér rendezése

Egyes veszélyeztetett csoportok szűrése kapcsán jogszabályi háttér, rendeletek módosítása, illetve új rendeletek meghozatala válhat szükségessé (kábitószer-használattal, foglalkoztatással, fertőző betegségekkel, gyermekvédelemmel, családvédelemmel, szociális és egészségügyi ellátással kapcsolatos egyes rendeletek). Módosítást/kiegészítést igényelhetnek továbbá egyes finanszírozási szabályok is (jogosultságok, volumenkorlátok stb.). Ezenkívül feltétlenül megoldást igényel a társadalombiztosítási jogviszonnyal nem rendelkező személyek ez irányú ellátása.

A preventív intézkedések főbb elemei

Tájékoztatás, oktatás

- Döntéshozók
- Lakosság (köznevelés/felsőoktatás keretében, illetve média útján)
- Kiemelten veszélyeztetettek (MSM, PWID, BV, szexipar)
- Szürendő foglalkozáskörhöz tartozók (eü., BM, HM)
- Szűrést végzők (házi orvosi/házi gyermekorvosi/üzemorvosi szolgáltatók, sürgősségi ellátóhelyek, OVSZ stb.)

Biztonságos egészségügyi ellátás

- Egyszer használatos/steril eszközök
- Biztonságos vérkészítmények
- Minimumkövetelmények betartatása, egészségügyi szolgáltatók ellenőrzése

Biztonságos egészségügyön kívüli tevékenységek

- Tetoválók, akupunktőrök, testékszerszalonok hatósági ellenőrzése
- Biztonságos szex
- Kondom használata
- Szexiparban dolgozók rendszeres ellenőrzése

Veszélyeztetett csoportok védelme

- Negatív gyermekkori élmények visszaszorítása
- Kábítószerhasználat visszaszorítása
- Kábítószer-használat dekriminalizációja az eliminációban részt vevők számára
- Alacsony küszöbű ellátás erősítése
- Tücsereprogramok kiterjesztése
- HBV-immunizáció kiterjesztése, ellenőrzése
- Az egészségügyben foglalkoztatott nem egészségügyi

- dolgozók (takarítók, mosodai, konyhai, biztonsági szolgálat dolgozói)
- Nem immunizált kismamák immunizálása a laktációt követően
- Szexiparban dolgozók (amennyiben nem dokumentáltan védettek)
- intravénás kábítószeresek (amennyiben nem dokumentáltan védett)
- Immunizáció után történjen meg az anti-HBs titer (védettség) ellenőrzése

Szűrőprogramok

Az elfogadott szerológiai szűrővizsgálatok közé tartozik az anti-HCV-vizsgálat (vérből, szérumból, ujjbegyvérből, esetleg nyálból), illetve a HBsAg, anti-HBc és anti-HBs szerológiai vizsgálatok. Az egyes országokban a helyi viszonyoknak megfelelően eltérő stratégiákkal szűrnek a populáció egyes csoportjait, de előfordul olyan ország is, ahol a teljes lakosságot szűrnek. A fertőzöttségi adatok, az átviteli kockázat, az egyéni veszélyeztetettség és a megvalósíthatóság alapján az NHB az alábbi csoportok/egyének szűrését javasolja.

1) Hazánkban jelenleg is szisztematikusan szűrt csoportok

- Véradók, plazmadonorok
- Hemodializáltak
- Hemofiliások
- HBV/HCV/HIV társfertőzöttek
- Szervátültetés donorai, recipiensei
- Várandósok (csak HBV szűrése zajlik)
- Egészségügyi dolgozók
- Biológiai terápiában részesülő betegek

2) Szűrésre javasolt további egyének/csoportok

- Akiknél emelkedettek a transzaminázok (egyszeri reflex szerológiai vizsgálat javasolható)
- Immunszuppresszív vagy kemoterápiában részesülők
- Intravénás/felszippantható kábítószer-használók (akár egyetlen alkalom is!, évenként ismételve)
- Kábítószer-használattal kapcsolatos „elterelésben” részt vevők
- Férfi-férfi szexuális kapcsolatot létesítők (MSM) (évenként ismételve)
- Büntetés-végrehajtási intézetekben elhelyezettek, büntetőfelügyelet alá helyezettek
- Szexiparban dolgozók (évenként ismételve)
- Szexuálisan átvihető betegség miatt ellátottak
- Egészségügyben foglalkoztatott nem egészségügyi dolgozók
- Egészségügyi képzésben részt vevők
- Várandósok (HCV szűrése)
- HCV-fertőzött anyák gyermekeinek HCV-szűrése (2 éves kor felett)
- Fegyveres testületek, rendfenntartó erők tagjai, képzés alatt állók (HM, BM)

3) Kockázatbecslésen alapuló egyéni szűrővizsgálatok

A kockázatbecslésen alapuló szűrővizsgálatok bármely egészségügyi ellátónál való általánossá tétele és finanszírozása indokolt. A kockázatbecslés nyomtatott vagy internetalapú kockázatbecslő kérdőívvel történhet (www.majbeteg.hu; android, iOS applikáció: HepaCare). Ilyen módon deríthető fel a fertőzöttség az alábbi személyeknél:

- 1993 előtti vérátömlesztés, invazív beavatkozás alanyai

- Fertőzött anyák gyermekei
- Fertőzöttek szexuális partnerei
- Akupunktúra, tetoválás, piercing beavatkozás alanyai
- Magas fertőzöttségi régióból bevándorlók
- Speciális programban részt nem vevő intravénás kábítószer használók (PWID)

4) Egyes speciális módszerrel szűrendő csoportok

A legmagasabb HCV-fertőzöttségi arány (40–50% vagy e feletti) a PWID populációnál mérhető, napjainkban ez a legfontosabb rezervoár és fertőző forrás populáció. Ezért a preventív intézkedések kiterjesztése és a jogszabályi háttér módosítása (dekriminalizáció, eü. biztosítási jogviszony) mellett kiemelten fontos a lehető legszélesebb körű szűrés és kezelésbe vonás. Ez csak a lehető legkisebb számú megelégedéssel, az alacsony küszöbű ellátáshoz csatlakozóan, egyes szociális ellátási formák bevonásával, egyéni betegmenedzselés útján érhető el. Kiemelt szerep hárul a tucusereprogramot bonyolító intézményekre és szervezetekre, az ott dolgozó szociális munkásokra, és „peer”-ekre (segítő betegtársakra), valamint a helyi közösségekre. Mobil szűrő, diagnosztikus és terápiás ellátó egységek kialakítása is eredményes lehet. Értelemszerűen indokolt a magas küszöbű ellátást végzők teljes körű, kötelező részvétele is. A fenntarthatóság részét képezi a PWID populáció HBV-immunizációja, a HBV miatt kezeltek tartós követése, valamint a HCV-ből gyógyultak további rendszeres HCV-szűrése (HCV RNS vagy HCV core antigén-vizsgálattal).

A szegregátumok vonatkozásában a PWID populációhoz hasonlóan speciális megközelítés és esetmenedzselés szükséges. Különösen hasznos lehet a mobil szűrő, diagnosztikus és terápiás ellátóegységek alkalmazása.

A 10% körüli HCV-fertőzöttség miatt valamennyi BV intézményben elhelyezett és az ott foglalkoztatott HBV-immunizációja és HCV-szűrése javasolt. Ez utóbbi a civil szervezetek segítségével évek óta eredményesen működik – a kialakult gyakorlat kiterjesztése indokolt.

A kiszűrtek kivizsgálása és teljes körű kezelése

Az ellátásra jogosult HBV- és HCV-fertőzöttek kezelése mind szakmai, mind finanszírozási oldalról megoldottnak tekinthető, lebonyolítását a NEAK honlapján is közzétett centrumokban dolgozó nevesített orvosok végzik. Az antivirális kezelés indikációját és módját az e célból működtetett Hepatitis Terápiás Bizottság felügyeli. A kezelések engedélyezése és nyilvántartása a Magyar Gasztroenterológiai Társaság Hepatológiai Szekciójának tulajdonát képező Hepatitis Regiszter rendszerrel történik.

Az informatikai háttér kialakítása

Az indokolatlan, ismételt szűrések és az indokolt szűrések elmaradásának elkerülése céljából egységes szűrés és HBV-immunizációs nyilvántartás létrehozása indokolt. Ez célszerűen az EESZT rendszeren belül kerülhet kialakításra.

Összefoglalás

A hatékony HBV-immunizáció, valamint a HBV és a HCV eredményes kezelése hazánkban is realissá teszi a krónikus vírushepatitisek jelentős visszaszorítását. A megvalósíthatóság feltétele a kormányzati szándék, a széles körű társadalmi összefogás és a jól átgondolt eliminációs terv (NVET). A WHO célkitűzésének 2030-ra történő megvalósítása finanszí-

rozási szempontból elérhetőnek tűnik hazánkban, ugyanakkor számos nehezítő tényezőre és körülményre lehet számítani mind a döntéshozók, mind a megvalósítók, mind pedig az érintett, veszélyeztetett egyének részéről.

A Nemzeti Hepatitisz Bizottság tagjai:

Dr. Schaff Zsuzsa, elnök, MTA doktora, az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Budapest

Dr. Hunyady Béla, társelnök, MTA doktora, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, és főorvos, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház, Kaposvár

Dr. Gógl Árpád, PhD, volt egészségügyi miniszter, Budapest

Dr. Gervain Judit, PhD, Med. habil., c. egyetemi docens, főorvos, Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház Székesfehérvár

Dr. Horváth Gábor, PhD, főorvos, Budai Hepatológiai Centrum, Budapest

Dr. Makara Mihály, főorvos, Dél-Pesti Centrumkórház, Budapest

Dr. Szalay Ferenc, MTA doktora, egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Budapest

Dr. Tornai István, PhD, Med. habil., egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Debrecen

Dr. Werling Klára, PhD, Med. habil., egyetemi docens, Semmelweis Egyetem, Budapest

RÖVIDÍTÉSEK: Belügyminisztérium (BM); büntetés-végrehajtás (BV); egészségügyi (eü.); Egészségügyi Világszervezet (WHO); Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi); férfi-férfi szexuális kapcsolatot létesítő (MSM); hepatitis B vírus (HBV); hepatitis C vírus (HCV); hepatocelluláris karcinóma (HCC); Honvédelmi Minisztérium (HM); intravénás kábító-szer-használó (PWID); Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK); Nemzeti Hepatitisz Bizottság (NHB); Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK); Nemzeti Vírushepatitisz Eliminációs Terv (NVET); Országos Vérellátó Szolgálat (OVSZ).

Forrás: Medical Tribune

Eltekertünk a Holdig!

Két hónap alatt teljesült a PTE MOON BIKE 2020 projektje: a nemzetközi virtuális mezőny túl is szárnyalta az eredetileg kitűzött célt!

A Pécsi Tudományegyetem „MOON BIKE 2020” címmel kerékpáros kihívást indított június 26-án. A közös mozgásra, egészséges életmódra buzdító virtuális közösséget formáló projekt lényege az volt, biciklivel eljutni a Holdra 80 nap alatt, azaz bárhol a világon együtt megtenni összesen 384 400 km-t. A Moon Bike 2020 program résztvevői a mindennapi kerékpárhasználatuk során a vállalt határidőn belül, pontosan két hónap alatt teljesítették a kitűzött célt, a Föld-Hold közötti távolságot, de a bringások nem álltak meg. Megpihentek, és a több mint 600 lelkes kerékpáros visszaindult a Földre. Szeptember 13-ig, 80 nap alatt összesen 937 531,72 km-t tekertek, azaz az eredeti kihívást duplán teljesítették, sőt, örömben még négyszer a Földet is körbetekerték.

A PTE, mint Zöld Egyetem kiemelt célja a programmal a – tömegközlekedésnél a pandémiás helyzetben jóval biztonságosabb – környezetbarát kerékpáros közlekedés népszerűsítése volt. Ha a Föld-Hold-Föld távolságot közepes benzines (1700-2000 cm³-es hengerűrtartalmú) autóval tettük volna meg, akkor a CO₂-kibocsátás 233,7 tonna lett volna. A Hold biciklivel történő jelképes elérése és a visszatérés támogatta a hazai mérséklési törekvéseket. *A program végére 233,7 tonna szén-dioxid-kibocsátási megtakarítás realizálódott.* A megtakarított üvegházhatású gáz mennyisége 3400, 50 éves fa egy teljes vegetációs időszakban megkötött CO₂ tömegével egyenlő.

Fotó: UnivPécs

A kampányban a PTE-vel együttműködtek – a hallgatóin túl – partnerek, öregdiákok, a diaszpórában élő honfitársaink, akik mind közreműködtek abban is, hogy az USA-tól Indián át Ausztráliáig terjedjen a kihívás híre. A szervező *Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság* együttműködő partnere az egyik legrangosabb hazai kerékpárverseny, a *Tour de Hongrie* szervezője, a *Vuelta Sportiroda*, a *Magyar Kerékpáros Klub*, a *Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség* és a *Magyar Szabadidő Sport Szövetség*, a *Pannon Hőerőmű Zrt.*, a *Veolia Csoport* pécsi tagja is, de a svájci központú *Union Cycliste Internationale* elnöke, David Lappartient is üdvözölte a programot. Külföldi egyetemek közül a denveri, orleans-i, a bécsi, az újvidéki, a zágrábi, a pulai, a kárpátaljai, a vukovari és a brnói. Külföldön élő magyarok csoportjai Amerikából, Hollandiából, Dél-Tirolból, Erdélyből.

A MOON BIKE 2020 a nemzetközi láthatóságot előtérbe helyezve egyedülálló módon népszerűsítette a PTE-t. A kihívásban résztvevő lelkes biciklisták között a *Pannon Hőerőmű Zrt.*, a *Nemzeti Közmuvek Zrt.* és a *Dráva Hotel Harkány* felajánlásában egy értékes kerékpárt és biciklis tartozékokat valamint egy wellness utalványt sorsolt ki a PTE Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatósága. Az őszi, téli időszakban inkább beltéri, majd tavasszal újabb kültéri bringás kihívással várja a PTE a lelkes partnereket!

Három nyelven, pdf-ben megjelent a „Van egy jó történeted?” című kiadvány

2020 tavaszán, amikor otthonainkba zártan, rémülten figyeltük, mit hoz a holnap, és vajon mikor enyhül a pandémiás időszak, dr. Füzesi Zsuzsanna, a Magatartástudományi Intézet professzora, tanszékvezetője különös ötlettel állt elő: írjunk személyes, pozitív, inspiratív történeteket, hogy ne csak a szomorú aktualitások legyenek jelen az életünkben. Történeteket arról, kinek, mi segít elviselni a nehézségeket, ki, hogyan találja meg a mosolyt a hétköznapokban, avagy milyen technikákkal gyúri le a stresszt, a bezártságot. Először csak szállingóztak az üzenetek, a szösszenetek, aztán meg olyan erőre kapott a kezdeményezés, hogy alig győzte az ember az olvasást. Közösségi alkotás született, amit mostantól kiadványként is fel lehet lelteni, és pdf formátumban lapozgatni is karunk honlapján. Dr. Füzesi Zsuzsanna elképzelését a kar dolgozói, az oktatók és a hallgatók váltották valóra, és Polecsák Mária, a Magatartástudományi Intézet ügyintéző munkatársa „öltöztette fel” – kettejükkel beszélgettem.

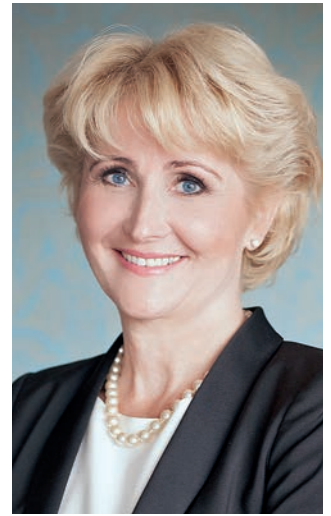
– Aki ismeri dr. Füzesi Zsuzsanna professzort, az tudja, hogy egy derűs, nagyon pozitív személyiség, ezért valószínűleg nem is volt meglepő, hogy előállt egy ilyen ötlettel.

F.Zs.: – A felvetés ezúttal mégsem a sajátom. Dr. Nyitrai Miklós dékán úr említette, milyen jó lenne, ha a kényszerű bezárkózás idején nemcsak utasításokat, szabályokat, és a koronavírussal kapcsolatos korlátozó híreket olvasnánk, hanem olyasmit is, ami feldobja a napunkat, és a normális létehez tartozik. Ekkor kezdtem el gondolkodni a megvalósításon, és ez formálódott belőle. Fontos volt, hogy ne csak „felülről” várjuk a „megváltást”, hanem mi, a kar munkatársai, hallgatói horizontálisan is szerveződjünk, segítsük egymást, növelve ezzel a közösségi érzés, a szolidaritás, a „mi tudat” érzését.

Ezek a történetek, írások nemcsak kapaszkodni, elviselni segítettek, hanem jókat mosolyogni és tanulni is, sőt, a megoldások megtalálásában is fontos szerepük volt, és lehet ma is. Van, akit ugyanaz a történet, segítő írás megnyugtat, míg másra inspirálóan hat.

Polecsák Mária

Dr. Füzesi Zsuzsanna

A pandémia ráébresztett minket arra, hogy az élet nem egyetlen vágányon halad a „fényes jövő felé”. Nincs problémáktól, nehézségektől mentes lét, de olyan sincs, hogy csak a problémák, a nehézségek léteznek.

– Ennek a projektnek Ön mindvégig a mozgatórugója is volt, és komoly írói bázist épített úgy az oktatók, mint a hallgatók, és a munkatársak körében. Az első két hét után már özönlöttek a történetek, igazán belekesültek az emberek. Hogyan érte ezt el?

F.Zs.: – Ezen nemigen gondolkoztam eddig, mert számomra természetes volt, hogy kértem és küldtek. Ha van bizalom a kollégák között, akkor ez működik. Ez az emberi válaszom. A szakmai pedig magatartáskutatóként az, hogy a stressz egyik jótékony hatása a másikhoz való kapcsolódásban és segítségadásban is tetten érhető. Ezzel magunknak is jót teszünk, csökkentve vele a saját stressz-szintünket. Úgy például, hogy történeteket mesélünk, vagy segítő írásokat osztunk meg, ha már nem ölelhetjük meg egymást.

– Miért gondolta, hogy fontos lehet a történeteket kötetbe is foglalni?

F.Zs.: – Az idő nem feltétlenül a fejben őrzött emlékeknek kedvez. A sok új információ, élmény, történés töröl a memóriánkból egy csomó emléket. Amik írás nélkül megmaradnak, azokat meséljük, ám azok már nem biztos, hogy ugyanazok, mint az eredetiek, hisz annyiszor átszűrjük, átfolyattuk őket magunkon. Történetekre vagyunk hangolva, és ezek elképesztő hatással vannak ránk, ahogyan ezt a neurológiai kutatások is egyértelműen bizonyítják.

– Lehetetlen műfaji definíciót adni a kötetnek, hisz annyiféle stílusú, hangulatú történet, üzenet, szösszenet, segítő, motiváló írás olvasható benne, de talán nem is kell.

F.Zs.: – Nem azzal a céllal készült, hogy egyféle műfajban letegye a névjegyét. Nem napló, nem dokumentumok gyűjteménye, messze áll a szépirodalomtól is, bár egy-egy történet azért súrolja ennek határait. A személyes történetek mellett megjelennek benne motiváló írások, sőt, önsegítő gyakorlatokat is tartalmaz.

Számomra különleges, egyedi, mert többségében laikusok írták laikusoknak segítő szándékkal, örömmel, gyakran szenvedéllyel. Az én fejemben közösségi alkotásként létezik, épp az adja az egyediségét, hogy a mi közösségünkről szól. Különleges azért is, mert három nyelven jelentek meg a benne foglalt írások, azonos időben.

A sok történetíró munkatárs, oktató és hallgató mellett a közösségi alkotásban szerves részt vállalt Polecsák Mária is, aki kötetbe szerkesztette az írásokat. Nagy szeretettel vágott neki a feladatnak, kereste a megfelelő fotókat, a színvilágot, hogy ezek a kedves sztorik hozzájuk illő „köntöszt” kapjanak.

– Azt már az első pillanatban érezni lehetett, hogy nagy érdeklődéssel és szenvedéllyel lát a szerkesztésnek. Miért tetszett ennyire ez a munka?

P.M.: – Kezdetben csak olvastam az írásokat, mint mindenki más. Aztán a szerkesztés, a tördelés kapcsán egyre jobban a szívemhez nőttek, megszerettem őket. Nem vagyok profi szerkesztő, éppen olyan laikusnak számítok, mint a szerzők többsége. A színvilág, az illusztráció, a képanyag éppen ezért nagyon szubjektív válogatás, de a tőlem telhető legjobbat próbáltam kihozni belőle.

– Többen is segítették a munkáját, milyen volt ebben a csapatban dolgozni?

P.M.: – Szeretek csapatban dolgozni, főként olyanokkal, akik megbíznak bennem, és kapok tőlük visszajelzést. Nálunk, a Magatartástudományi Intézetben ez így működik, az oktatók-kutatók mellett mi is megbecsült munkatársakként járulhatunk hozzá egy-egy feladat megoldásához a saját tudásunknak megfelelően. A kötetek előkészítéséhez dr. Füzesi Zsuzsanna professzor mellett sok támogatást kaptam *dr. Gács Borókától*, aki a legtöbb pszichológiai írást jegyezte, *Varga Zsuzsannától*, a Dékáni Hivatal vezetőjétől, valamint *dr. Németh Timeától*, az Egészségügyi és Nyelvi Kommunikációs Intézet munkatársától is.

– Volt már hasonló feladata?

P.M.: – Igen, szerencsére sok szép feladat megtalál. Emelítettem, hogy nem vagyok sem profi grafikus, sem profi kiadványszerkesztő, programom sincs hozzá, de honlapokhoz és más kiadványok készítéséhez volt már lehetőségem. Kissé bizonytalanul, ám nagy izgalommal és lelkesedéssel állok az ilyen jellegű kihívásokhoz. A siker keltette örömet pedig mindig megosztjuk egymással.

Ezek a kis történetek, üzenetek nemcsak a két beszélgetőtársamhoz kerültek közel, de hozzám is, aki stilizálta, tartalmilag formálta őket nap mint nap, sőt, magam is közreműködtem a születésükben. Alig vártam, hogy érkezzen egy-egy új írás, mert energiát merítettem belőle a többi „történet”, avagy inkább hír összeállításához, amik korántsem voltak ilyen színesek és szívderítőek. Megismerhettem általuk mennyi embert, fiatal és idősebbet, akik egyek voltak abban, hogy csakis összefogással, hittel, megértéssel, a „mi tudat” erősítésével lehet előrelépni, és nem melleleg együtt alkotni valami egyedit.

SZERETETTEL MONDUNK KÖSZÖNETET
MINDEN RÉSZTVEVŐNEK
A KÖZREMŰKÖDÉSÉRT, EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRT!

Schweier Rita

Emlékeznek még a tavalyi lapszámokra? A versekre, novellákra? Úgy döntöttünk, felélesztjük ezt a szép hagyományt – mégpedig saját berkeinken belül született alkotásokkal. Ezúton is köszönjük Latyák Anita-nak, hogy felhívta figyelmünket a Magatartástudományi Intézet írójára, Karádi Kázmér egyetemi docensre. A tanár úr munkássága irodalmi fórumok után – nagy örömeinkre – most megjelenik a Hirmondó oldalain is. Jó szórakozást kívánva töprengünk el azon: vajon hány tehetséges irodalmár (vagy akár képzőművész) van még a sorainkban elrejtve?

Karádi Kázmér – Pécs éjjele

Fenn süt a Hold, némán hegedül,
Kitárja kapuját az Éj, titkon nekem,
Árnyak surrannak csendesen
A fekete macskaköveken.
Gyertyaként lobognak
A homokkő templomtornyok,
Girbegurba utcákon futva kergeti a szél
A Dzsámi terén maradt kacagás nesztét.
Csókok zsonganak titkokat sötét kapualjakban,
S lakatok őrzik a meghitt légyottokat.
A szobrok életre kelnek, festenek,
Énekelnek elvarázsolt dallamú szonettet:
Ezer mesét rejt még ez a város,
S indulok, labirintusát lelkeimmel bejárom.

Karádi Kázmér – Őszi csend

Halott levelekben pompázik
Az érkező ősz.
Fonnyadt virágok lepik a
A szikkadt nyár sírját,
S a napsugár éles fénye tovaszáll,
Megpihenni látszik a világ
A szerelmes ősz balkonján.
Puha csend kéreti magát
Hull, csak hull a lila égből.
S a néma hallgatás lábnyomában
Varjak károgaása csúfolja.
De ő már messze jár,
Valahol a végtelenben
Nevet a szerelmes ősz balkonján.

Karádi Kázmér – Őszi zsoldár

Az órák oly rövidek,
Ha múlnak az évek.
Szelíd szavak zsoldárán
Olvad a szívünk,
S az eltűnő perceket siratjuk.
Lám hull az őszi fény
A kopott járdák, s a megfakult padok
Sápadt terére.
Míg múlnak az évek,
Halk ima rebben a mélykék égbe,
S majd szép telünk könnytől
Issza a bágyadt napsugár.

Karádi Kázmér – Eső

Eső mossa arcom.
Hagyom. Cseppek peregnék rám.
S lelkemben csábítóan furulyáz
Egy párhuzamos Másvilág.

Megjelent a 2018-as Semmelweis emlék-év zárásaként tartott, a Pécsi Akadémia Bizottság székházában rendezett konferencia előadásait tartalmazó tanulmánykötet,

Simmelweis felismerésének határokát áttörő üzenete

címmel. A kötetet szerkesztette *Dezső Krisztina* (EKTk, TGYO) és *Molnár F. Tamás* (ÁOK, Művelési Medicina Tan-szék).

A kötet példányai a szerkesztőknél elérhetőek.

Forrás: PTE, Klimó Könyvtár

Az ÁOK Munkatársak Archivumából válogatunk

Gluzek Loránd (1888-1945)*

1933 decemberében az Erzsébet Tudományegyetem (ETE) Ángyán János profesz-szor által vezetett belklinikájának a „Fájdalomérés belorvosi alkalmazásban” című közleményét jelentette meg az Orvosi Hetilap. A közlemény szerzője Gluzek Loránd volt.

Gluzek Loránd 1988. július 26-án Mezőhegyesen született. Budapesten a Református főgimnáziumban érettségizett. A Pázmány Péter Tudományegyetemen szerezte meg orvosi diplomáját. Az 1907-1908-as tanévben – ekkor másodéves volt – „pályaboncsolás fejében” második helyezést ért el és ezzel 40 koronát nyert el. Az egyetem elvégzése után Nagyatádra, Kutasra, Gamásra, majd Ádádra került körzeti orvosnak.

A fővárosban töltött évek alatt a Duna Budapesti Evezős-Egylet tagjaként is említették nevét a korabeli napilapok. Másik szenvedélye a zene volt, remekül gordonkázott és klarinétozott. Számos zenei rendezvényen szerepelt. 1920-ban a Budapesti Hírlap egy zeneakadémiai hangversenyről számolt be, kiemelték Gluzek zenei képességeit, komoly fölfogását, letisztult stílusérzékét.

Hogy pontosan mikor távozott Amerikába, azt eddig nem sikerült kiderítenünk. Annyi azonban biztos, hogy nagy felfedezését a „fájdalomérő gépet” a harmincas években, mint New York-ban élő orvos mutatta be magyar kollégáinak. Valószínűsíthető, hogy ezekben az években volt vendéglelőadó az ETE-n is. Készülékéről ezt mondta: „Találmányom lényegében azon alapszik, hogy a nyomás által okozható fájásérzet nemcsak a nyomás nagyságától, hanem annak denzitásától is függ. Egy egészséges ember tibiájának (sípcsont) lapjára helyezett 3 cm átmérőjű és 1400 gram súlyú test enyhe nyomásérzetet okoz. Ha ugyanezt a kísérletet egy 9 mm átmérőjű s ugyancsak 1400 gram súlyú testtel végezzük, enyhe fájdalmat okozunk. Érzésmérő eszközöm úgy van konstruálva, hogy a fémkoronggal (az in-dukttal) a tibia lapjára nyomást gyakorolhatunk, amíg ez enyhe fájdalmat okoz. Azután a gumikoronggal (commutator) az előbbinél jóval nagyobb felületre gyakorolt nyomással a fájást kényelmes nyomásérzetre változtathatjuk. Most a commutáló nyomást megszüntetjük, majd újra alkalmazzuk. A panaszolt fájdalom kiszorítására alkalmazott fájásnyomás gram-értéke adja a vizsgált fájdalom abszolút értékét.”

Az is biztos, hogy már Amerikában kért találmányára szabadalmi oltalmat 1944. december 26-án. A szabadalmat 1948. november 16-án jegyezték be az Ohio állambeli Parma nevű, akkor még községben (Parma csak 1956-tól város). Gluzek Loránd a szabadalom bejegyzését sajnos már nem érthette meg, 1945. július 22-én, New York-ban elhunyt.

GLUZEK DOKTOR LEMÉRI EGY BETEG FÁJDALMÁT

Gracza Tünde (tunde.gracza@aok.pte.hu) és Szabolcsi Csilla Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtár

* Írásunkban a forrásokban szereplő névváltozatokat szerepeltettük és néhány esetben az eredeti helyesírást alkalmaztuk! (Az érdeklődők számára e-mailben elküldjük a felhasznált cikkek listáját!)

A PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztálya

2020/2021. tanév első, őszi szemeszterének

tudományos ülései

Az eddig lezajlott ülések programja

2020. szeptember 14. – Tanulságos esetek fóruma

1. Angioneurotikus ödéma talaján kialakult felső légúti elzáródás sürgősségi és intenzív terápiás ellátása (Esetgazda: *dr. Vámos Zoltán*, PTE, KK AITI; közreműködő: *dr. Mihályi Krisztina*, SBO)
2. A PSVT (Paroxysmal supraventricular tachycardia) differenciáldiagnózis csapdái, avagy életveszélyben egy fiatal gyakran palpitoló hölgy (Esetgazda: *dr. Földi Eszter*, PTE, KK Szívgyógyászati Klinika)
3. Emlő implantátumhoz köthető lymphoma (BIA-ALCL) és ductalis emlőcarcinoma együttes előfordulása az első publikált magyarországi eset kapcsán (Esetgazda: *dr. Pavlovics Gábor*, PTE, KK Sebészeti, közreműködők: *dr. Szalai Gábor*, Radiológiai, *dr. Szomor Árpád*, I. sz. Belgyógyászati Klinika, *dr. Kálmán Endre*, Pathológiai Intézet)

2020. szeptember 21. – Felkért előadások

1. *Dr. Czákó Márta*, PTE, KK Orvosi Genetikai Intézet: Molekuláris cytogenetikai módszerek alkalmazása ritka betegségek vizsgálatában (25 perc)
2. *Dr. Szalai Eszter*, PTE, KK Szemészeti Klinika: A szemészeti daganatok diagnosztikájának aktualitásai (25 perc)
3. *Dr. Oppper Balázs*, PTE, AOK Anatómiai Intézet: A kalciumtól a PACAP-ig (25 perc)

2020. szeptember 28. – Tanulságos esetek fóruma

1. Petárda robbanás okozta „funkcionális bénulás” (Esetgazda: *dr. Kondákor István*, Neurológiai Osztály, közreműködők: *dr. Kertész Ágnes*, *Hartung István*, Pszichiátriai Osztály, *dr. Orosz Ferenc*, Baleseti Sebészeti Osztály, Tolna Megyei Balassa János Egyetemi Oktató Kórház, Szekszárd)
2. Seminoma retroperitoneális nyirokcsomó áttéte és gyomor GIST (Gastrointestinal stromal tumor) szinkron prezentációja (Esetgazda: *dr. Csizsér István*, közreműködők: *dr. Káposztás Zsolt*, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktatókórház, Sebészet, Kaposvár; *dr. Pusztai Csaba*, PTE, KK Urológia)
3. A nephrosis szindrómától a mucormycosisig (Esetgazdák: *dr. Tészás Alexandra* és *dr. Piski Zsolt*, közreműködők: *dr. Stomfai Sarolta*, *dr. Kozári Adrienne*, *dr. Erhardt Éva*, *dr. Nyul Zoltán*, PTE, KK Gyermekgyógyászati Klinika, *dr. Bakó Péter*, PTE, KK Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak Sebészeti Klinika, *dr. Büki András*, PTE, KK Idegsebészeti Klinika, *dr. Szalai Eszter*, PTE, KK Szemészeti Klinika)

2020. október 5. – Tanulságos esetek fóruma

1. Parancsra várva: rejtőzködő leukémiáink (Esetgazda: *dr. Vida Lívia*, közreműködők: *dr. Kajtár Béla*, PTE,

KK Pathológiai Intézet, *dr. Ottóffy Gábor*, PTE, KK Gyermekgyógyászati Klinika)

2. Stroke-ot okozó miokardium metasztázis – avagy egy gyakori primér daganat ritka kardiovaszkuláris vonatkozásai (Esetgazda: *dr. Rábai Miklós*, PTE KK I. számú Belgyógyászati Klinika, Kardiológiai tanszék)
3. Ez HOCM (Hypertrophias obstruktív cardiomyopathia)... Vagy csak tettet? (Esetgazda: *dr. Hajdu Máté*, közreműködők: *dr. Lénárd László*, *dr. Kónyi Attila*, *dr. Faludi Réka*, PTE, KK Szívgyógyászati Klinika, *dr. Tóth Levente*, PTE, KK Radiológiai Klinika)

2020. október 12. – Felkért előadások

1. *Dr. Nagy Tamás*, PTE, KK Laboratóriumi Medicina Intézet: Metabolizmus és celluláris adaptáció: főszerepben a dinamikus fehérje O-glikoziláció (25 perc)
2. *Dr. Frank Dorottya*, PTE, KK Fogászati és Szájsebészeti Klinika: Mechanikai stressz okozta fehérje O-glikozilációs változások parodontális ligamentum sejtekben (25 perc)
3. *Dr. Kertes Erika*, PTE, ÁOK Élettani Intézet: A P-anyag (substance P) magatartási hatásai a limbikus rendszerben (25 perc)

2020. október 19. – Tanulságos esetek fóruma

1. Ritka etiológiájú recidiváló agytályog tanulságos esete (Esetgazdák: *dr. Szigeti Kata*, *dr. Ribiczey Pál*, *dr. Kovács Mónika*, Zala Megyei Szent Rafael Kórház, I. sz. Belgyógyászat és Infektológia, Zalaegerszeg)
2. Mesenterialis actinomycosis esete (Esetgazdák: *dr. Bíró Adrienn*, *dr. Káposztás Zsolt*, Sebészeti Osztály, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház, Kaposvár)
3. Új-generációs molekuláris vizsgáló módszerek helye az újszülöttkori izomhypotonia kivizsgálásában (Esetgazda: *dr. Till Ágnes*, közreműködők: *dr. Berenténé dr. Bene Judit*, *dr. Hadzsiev Kinga*, PTE, KK Orvosi Genetikai Intézet)

2020. október 26. – Székfoglaló előadások

1. *Dr. Mühl Diana*, PTE, KK Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet: A thrombocytáktól a nem szokványos szepszis markerekig (40 perc)
2. *Dr. Zelena Dóra*, PTE, AOK Élettani Intézet: A májenzimektől az agykutatásig, avagy mire jók az állatkísérletek (40 perc)

A Szakosztály novemberi és decemberi programját következő számunkban közöljük. A 2020-as év programja megtekinthető a <https://aok.pte.hu/hu/tudomanyos-szakosztaly/2020> menüponton.

Gyászír – elhunyt id. dr. Gallyas Ferenc

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy id. dr. Gallyas Ferenc, az Idegsebészeti Klinika emeritus professzora 2020. szeptember 26-án, életének 85. évében elhunyt.

A gyászoló család, a Pécsi Tudományegyetem és a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara mély megrendüléssel tudatja, hogy id. dr. Gallyas Ferenc, az Idegsebészeti Klinika emeritus professzora 2020. szeptember 26-án, életének 85. évében elhunyt. Személyében a család a szerető férjet, az édesapát és a nagypapát, az egyetem szakterületének nemzetközileg is elismert művelőjét gyászolja.

Az elhunytat a Pécsi Tudományegyetem és a PTE Általános Orvostudományi Kara saját halottjának tekinti. Búcsúztatása 2020. október 19-én, 12 órakor volt a Pécsi Központi Temető Kápolnájában.

Emlékét tisztelettel és szeretettel megőrizzük.

In memoriam id. dr. Gallyas Ferenc

Gallyas professzor 1959-ben végzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának vegyész szakán. A biológia tudományok doktora fokozatot 1984-ben szerezte meg, 1994-ben habilitált. Az egyetem elvégzése óta dolgozott a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, majd a jogutód Pécsi Tudományegyetemen: 1972-ig az Ideg- és Elmebetegségi Klinikán, ezt követően, nyugdíjba vonulásáig az Idegsebészeti Klinikán. 1988 óta egyetemi tanárként, majd professzor emeritus kutatóként. 2003-2006 között az Általános Orvostudományi Kar tudományos dékánhelyettesi feladatait látta el.

1996-tól 1999-ig vendégkutatóként, majd 1975-ben és 1981-ben egy-egy évig dolgozott Németországban, Göttingenben, a Max Planck Institut für Biophysikalische Chemie, Neuroanatomische Abteilung-ban.

Vendégprofesszorként 1988-ban és 1989-ben dolgozott a Department of Neurosurgery, Yale University School of Medicine-ben. Hosszabb ideig vendégprofesszora volt a Zentrum der Morphologie, Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt-nak.

Az emberi agy megértése, az emberi intelligencia megismerése, azaz a „személyiség biológiai székhelye” mindig egyik fő célja volt a tudományos kutatásnak. Gallyas Ferenc munkássága arra irányult, hogy jobban megértsük a neurobiológiai ép és káros funkciók mikroanatómiai hátterét. Fő kutatási területe a neurohisztológia, az ezüstoffestés elmélete és gyakorlata a specifikus neuroncsoportok azonosítására. A neurológiai és pszichiátriai betegségek iránti fokozott érdeklődés, különös tekintettel az olyan neurodegeneratív betegségekre, mint az Alzheimer-kór, olyan módszereket igényelt, amelyek az emberi agy normális és káros szerkezetét egyetlen sejt felbontási szintjén segítenek feltárni. Ezüstoffestési módszereivel forradalmasította az idegszövet láthatóvá tételét és bizonyos idegkárosodások kimutatását. Az ezüstoffestés fizikai-kémiai mechanizmusának feltárásával új világot teremtett ezen a kutatási területen. Kidolgozott egy eljárást a fémzüst minimális mennyiségének meghatározására nagy mennyiségű ionos ezüst jelenlétében. Ezeket a korábban „szeszélyesnek” tartott ezüstöző módszereket megbízhatóvá tette a korábban alkalmazott kémiai előhívás speciális, fizikai előhívókkal való kicserélésével. Fizikai-kémiai magyarázatot adott a hiperkromatikus, „sötét” idegsejtek régóta fennálló rejtvényére, amik a sérülések után alakulnak ki az agyban.

Ma a világon a Gallyas-féle ezüstöző módszerek 17 változatát alkalmazzák az idegszövet különböző morfológiai elemeinek feltüntetésére. Munkásságának kvalitását jól jellemzi, hogy 2009-ben három magyar akadémikus javasolta a londoni székhelyű Európai Akadémia tagjának.

Számos külföldi és magyar szakmai társaság tagja, többek között a Magyar Neuropatológusok Társaságának, az International Society of Neuropathology-nak, a Pécsi Akadémiai Bizottságnak, az MTA Neurobiológiai Szakbizottságának.

Példamutató szorgalmú, egyenes jellemű, megnyerő egyéniségű, iskolateremtő, nagyszerű kutató volt. 2018-ban egy interjúban így nyilatkozott: „Ez az életfilozófiám, ahogyan édesapámé is ez volt: nem vitatkozni kell, hanem tenni a dolgunkat... Elégedett pedig azért vagyok, mert nem akartam ennél többet.”

Professzor Úr! Fájó szívvel búcsúzunk, emlékéit tisztelettel és szeretettel megőrizzük!

Az Idegsebészeti Klinika munkatársai nevében:

*dr. Dóczi Tamás
egyetemi tanár*

Megemlékezés

Ebben az évben az Anatómiai Intézet temetői megemlékezését – hasonlóan más rendezvényekhez, a járványügyi helyzet miatt – szűk körben tartottuk meg. Hiszen bármilyen nehézségek is adódnak, nem feledkezhetünk meg azokról, akik felajánlották testüket, hogy haláluk után az anatómiai oktatás céljára használhassuk.

Az eddig szokásos és egyre nagyobb érdeklődést kiváltó, műsorokkal színesített megemlékezés elmaradt. Az intézetünk részéről a szervezéssel megbízott oktatók vettek részt az október végi megemlékezésen, és évfolyamonként két hallgatót vártunk. Az ökumenikus szertartás idén elmaradt. A parcellában azonban elhelyeztük a megemlékezés virágait, koszorúit, és mécseseket is gyűjtöttünk elhunyt embertársaink tiszteletére.

Elment a negyedik zászlós úr is!

In memoriam dr. Németh-Csóka Mihály (1927-2020)

1927-ben született Kőszegen, itt végezte iskoláit, majd 1945 és 1951 között a Budapesti Tudományegyetem orvosi fakultásának hallgatója volt. A nyári szünetekben – mint ő mesélte – Romhányi tanár úr „magánegyetemére” járt Szombathelyen. Romhányi György a Szombathelyi Megyei Kórházban az orvostanhallgatóknak, fiatal orvosoknak klinikopatológiai konferenciákat, „privátegyletemet” szervezett, referáló délutánokkal („gittegylet” – Tanka Dezső közlése). Ebből a csoportból származott Tanka Dezső a magyarországi enzimhisztokémia egyik megalapítója, Németh-Csóka Mihály a nemzetközileg elismert kötőszövet-kutató, Solymoss Béla egyetemi tanár Kanadában (később ott a Selye János intézetében annak utódja, s mint írta, ott tőle sokat tanult), István Lajos egyetemi tanár, nemzetközileg ismert hematológus – ők mind Szombathelyen pályára indított professzorok. Lelkesen hallgatták Romhányit, boncoltak és cikkeket referáltak.

1951-től 1954-ig Szombathelyen dolgozott a laboratórium-kórbonctani osztályon, ahogy önéletrajzában írja, „sokat tanultam Solymoss Béla főorvostól, mert új laboratóriumi módszereket vezettünk be (ebben a Pécsre távozott Romhányi szelleme mindent meghatározott): a transzamináz-reakciót (elsőként az országban), papírelektroforézist és kromatográfiát”. A Romhányitól kapott opciót azonban nem felejtette el. 1954-ben jelentkezett Pécssett. Romhányi megbízta azzal, hogy határozza meg csontvelő-sejtek izoelektromos pontját. Az ott végzett munkáról beszámolt Romhányinak, de ő még visszament Szombathelyre. Romhányi intézetében soha nem volt szabad állás, de őt az elvégzett munka alapján meghívta Pécsre.

1954-től a Pécsi Egyetem Kórbonctani Intézetében dolgozott, amelyet Romhányi György a négy „zászlós úrra” épített: Jobst Kázmér (1924-2016), Kádas István (1926-1997), Kelényi Gábor (1926-2006) és Németh-Csóka Mihály (1927-2020). Németh-Csóka Mihály gyűjtőtípus volt, aki a „vidéki boncolásaiból” rengeteg anyagot hozott az intézetbe, s az ezekből készült makroszkópos készítményekből generációkat oktattak és oktatnak még ma is. 1954-1970 között különböző intézetekben, Pécssett dolgozott, mint laborfőorvos.

1970-től 1992-ig a Budapesti Tétényi úti kórházban, mint laboratóriumi főorvos, 1992-1998 között a Korányi Tuberkulózis és Pulmonológiai Intézetben, majd tovább laboratóriumi főorvosként 2010-ig. Szakmai tudományos munkáját a kötőszövet szubmikroszkópos szerkezetével kezdte, először a rugalmas rostok anilinreakcióját vizsgálta, különös tekintettel a korrallal járó szerkezeti változásokra. 1966/67-ben a skóciai St. Andrewsban, Triastram professzor intézetében dolgozott, ahol szulfátmeghatározás beállításával illetve kondroitin-kénsav izolálásával bízták meg. Itt állította be a kísérleteit a carragenin granuloma-vizsgálatot a szulfátanyagcsere tanulmányozására. A porccal kapcsolatos vizsgálatai alapján felvette a kapcsolatot a Max Planck Intézettel, ahol a '80-as években Humboldt-ösztöndíjas volt. Kühn professzor Klaus von der Mark munkacsoportjába osztotta be. A csoport akkor a porc minor kollagénekkel (ma kollagén IX-X-XI-es típusú kollagének) foglalkozott. E kollagének megjelenését tanulmányozták arthrosisos porcokban, illetve vizsgálták a kísérleti állatoknak lokálisan és parenterálisan adott Arteparon (túlszulfatált kondroitin-kénsav) gyógyító hatását. Később az izolált poliszaccharidok (különböző kéntartalmú, molekulatömegű kondroitin-kénsav-derivátumok, heparin, carragenin, Arteparon) molekuláris szerkezetét vizsgálta Kajtár Mártonnal (Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Szerves Kémiai Tanszék, Budapest) ORD- (optical rotatory dispersion) és CD- (circular dichroism) technikával. Kimutatták, hogy e poliszaccharidok helikális szerkezetűek, melyekben a helix forgásirányát elsősorban a szulfatáltság foka, illetve a molekuláris szerkezet határozza meg. A helikális szerkezet és annak forgásiránya szoros összefüggést mutatott ezen poliszaccharidok biológiai tulajdonságaival (rostképző hatás, véralvadásra való hatás). A porc és komponenseinek nemzetközileg elismert vizsgálatai alapján 1991-ben meghívást kapott Tokióba egy ortopédiai kongresszusra. Mint szakértő, két svéd és három amerikai kutató társaságában vett részt a konferencián. Az elhangzott előadásokat kellett értékelnie és véleményeznie azonnal az elnök felkérésére. Mint elmesélte nekem: „Nehéz hét volt”. De utána egyhetes, szabad, tetszés szerinti utazást ajánlottak fel Japánban, a nem kevés pénzjutalom mellett.

Mint az Országos Laborintézet igazgatóhelyettese részt vett az Orvostovábbképző Intézet (OTKI) laboratóriumi tanszékének oktatómunkájában, továbbképzések szervezésében. Oktatási tevékenységének fontos állomása volt a magyarországi klinikai és szövettani laboratóriumi szakasszisztens-képzés megszervezése Tanka Dezsővel és Sere Évával, s azt több mint 30 éven keresztül irányították Budapesten. 2005-ben a Romhányi-émlékévben (1905-2005) nagyszerű referátummal szerepelt Sümegen, a Membántranszport Kongresszuson, majd a Magyar Tudományos Akadémia Romhányi emlékülésén és Pécssett a Magyar Patológus Társaság Romhányira emlékező szekciójában.

Nagyszerű és nagy tudású ember távozott el közülünk. Augusztus 28-án Kőszegen helyezték örök nyugalomra. Emlékét kegyelettel megőrizzük!

*Makovitzky József egyetemi tanár
(Univ. Heidelberg und Freiburg.i.Br)*

Vitéz Vadász István fotóművész

(1939. november 15. – 2020. október 1.)

Váratlan volt a hír, hogy vitéz Vadász István 81 éves korában itthagytott bennünket. Még néhány hónapja is találkoztunk, beszélgettünk a régi időről, cserkészélményeinkről, és az Élettani Intézetben együtt töltött évekről. A komoly gondolatok után a búcsúzást mindig egy-egy jó viccel zárta, amin aztán jót nevtünk. Igaz barát, nyugodt, kiegyensúlyozott ember volt, belső tartása életszeretéből és meg nem alkuvó személyiségéből eredt. A fotózás rejtelmibe édesapja vezette be, ami aztán élethivatása lett, de a zene szeretetét is tőle örökölte. Már fiatal korától gyűjtötte a hanglemezeket, ritkaságokkal teli komolyzenei gyűjteménye legendás volt. Nagyszerű érzéke volt a pillanatok megörökítéséhez, a képek beállításához és a portréfotózáshoz.

Vadász István 1962-ben került a Pécsi Orvostudományi Egyetemre, a Lissák Kálmán professzor által vezetett Élettani Intézetbe. Abban az időben még minden tudományos ábra kézzel készült, tusrajzzal, pauszpapíros másolással, betűsablonokkal. Vadász István kiváló rajzkészsége hamar megmutatkozott, nélkülözhetetlenné vált az intézetben. Lissák Kálmán, Grastyán Endre, és szinte valamennyi munkatárs publikációinak

ábraanyagát ő készítette kiváló minőségben. Sokszor kérték meg más intézetekből is, hogy segítse a publikációs munkát. Mindeközben kiváló portréfotózást is végzett, megörökítve legendás professzoraink arcképét, és dokumentálta az egyetemi ünnepeket. Közismert, elismert és megbecsült kolléga volt, akihez bizalommal fordulhatott bárki, ő mindig segített. 1970-ben a Belágyi József professzor által vezetett Központi Kutatólaboratóriumban működő Fotólaboratórium vezetőjévé nevezték ki. Ekkor érkezett meg az egyetemre a nagyméretű ábrák megörökítésére is alkalmas német készülék, a Documator. Ettől kezdve Vadász István az egész egyetemnek dolgozott, a tudományos munkák ábraanyagának kiváló minőségben való elkészítésével, ami a nemzetközi folyóiratokban való publikálás egyik alapkövetelménye volt. Kiváló szakmai igényességgel végezte a negatívok gondos kezelését, az archiválást, a diakészítést és a színes diahívást, az előregedett képek restaurálása terén pedig utánozhatatlan volt. Vadász István 43 évig dolgozott az egyetemen közmegbecsüléstől övezve. 1995-ben munkássága elismeréseként megkapta a Pro Universitate kitüntetést.

Fényképei, dokumentációs anyagai, művészi fotói rendszeresen megjelentek az Orvoskari Hírmondóban és a Fotó című újságban: a fotós szakma több díjjal ismerte el a tevékenységét. 2010-ben jelent meg „A Pécsi Székesegyház freskói és kincsei” című könyve (Vadász István – Németh Pál – Czenki Zsuzsanna, Medicina). Ez a megismételhetetlen és pótolhatatlan alkotás élete fő művének is tekinthető. Egyedi alkalom volt, hogy Cserháti József püspök megbízásából végigkísérhette a Székesegyház freskóinak restaurálását. Hónapokon keresztül, éjszakákon át a restauráló állványokon hanyatt fekvé fotózta, dokumentálta az eredeti, majd a megújított képeket. Közel 3500 kiváló minőségű képet készített, ami a könyv alapját adta. Másik megjelent könyve (Vadász István: „43 év képekben”, Medicina, 2011) az Orvostudományi Kar professzorainak, kutatóinak, munkatársainak arcképcsarnoka, ugyancsak pótolhatatlan és megismételhetetlen alkotás. Számos, régen elhunyt, legendás professzorunk arcképét, mozdulatait is megörökítette, jeles intézeti eseményeket dokumentált, de a ma még élő kiváló oktatók, kutatók képei is karunk történeti dokumentációjának fontos részei.

Vadász István hívő ember volt. Sohasem tagadta, de nem is hivalkodott vele. 15 éves korától – évtizedeken át – a székesegyházi püspöki asszisztencia tagja volt. Az 50-es évek közepétől az illegális katakombacserkészlet tagja. Számos táborozáson és képzésen vett részt, életre szóló barátságokat kötött cserkész társaival. Az 1961-es megtorlási hullám idején a letartóztatást ugyan megúsza, de hosszú ideig megfigyelés alatt állt. 1990 után az egyik kezdeményezője volt az egykor elítélt Csonka Ferenc cserkészpár rehabilitációjának, és pasztorációja Magyar Örökséggé nyilvánításának. 2015-ben a Vitézi Rend polgári tagozatának tagja lett, amire nagyon büszke volt. Ötven éven keresztül boldog házasságban élt feleségével, Nellykével, aki mindenkor támogatta, segítette munkáját és biztosította a művészi munkához szükséges szellemi légkört számára. Vadász István boldog ember volt, mert a nehézségek ellenére tisztán, megalkuvások nélkül élhette életét, és művészi munkája egyszerre volt a hobbija és hivatása. Életműve maradandó.

István, emlékedet megőrizzük, nyugodj békében. Requiescat in pace.

Lénárd László

